

รูปแบบการออมที่เหมาะสมเพื่อวัยเกษียณของพนักงานภาครัฐและพนักงาน
ภาคเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร

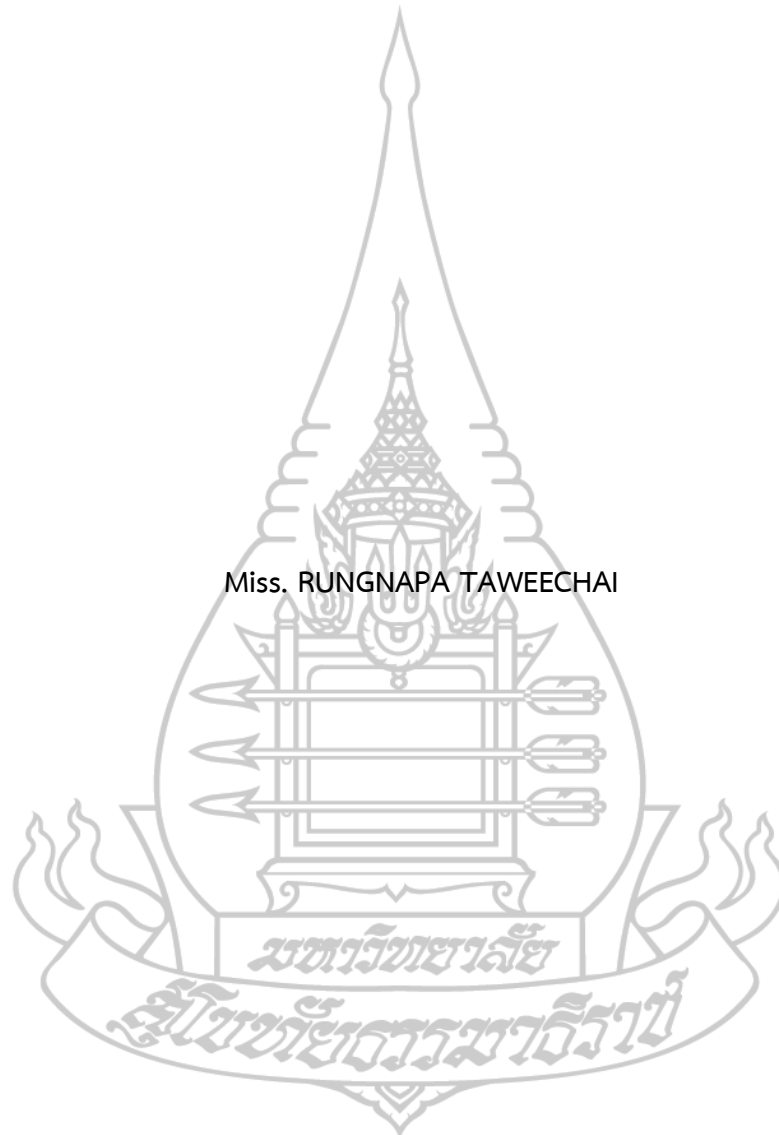

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พ.ศ. 2566

Appropriate Saving Model for Retirement of Government and Private
Sector Employees in Bangkok Metropolis

Miss. RUNGNAPA TAWEECHAI

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Economics

School of Economics

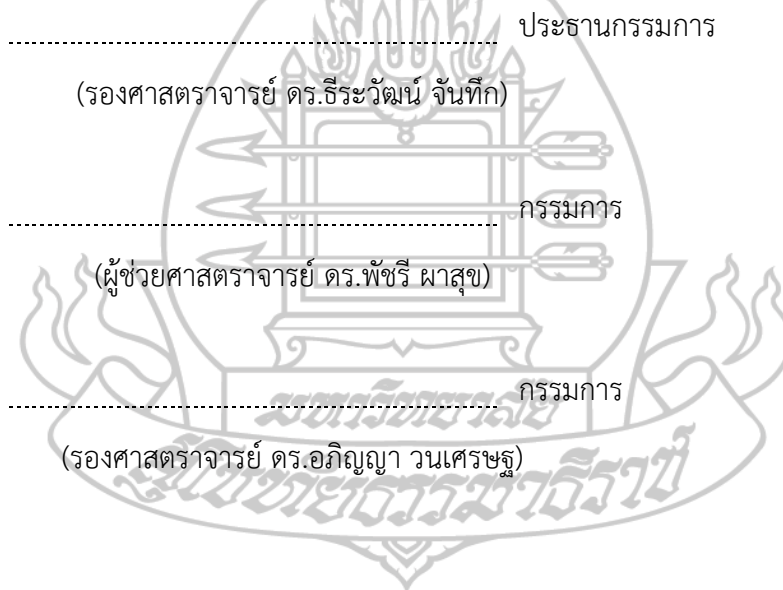
Sukhothai Thammathirat Open University

2023

หัวข้อวิทยานิพนธ์	รูปแบบการออมที่เหมาะสมเพื่อวัยเกษียณของพนักงานภาครัฐ และพนักงานภาคเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร
ชื่อและนามสกุล	นางสาวรุ่งนภา ทวีชัย
แขนงวิชา / วิชาเอก	เศรษฐศาสตร์
สาขาวิชา	เศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา	1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชรี ฝาสุข
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	2. รองศาสตราจารย์ ดร.อภิญา วนเศรษฐ

วิทยานิพนธ์นี้ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 17 สิงหาคม 2566

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.นราธิป ศรีราม)

ชื่อวิทยานิพนธ์ รูปแบบการออมที่เหมาะสมเพื่อวัยเกษียณของพนักงานภาครัฐและพนักงาน

ภาคเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัย นางสาวรุ่งนภา ทวีชัย รหัสนักศึกษา 2636000271

ปริญญา: เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชรี ภาสุข (2) รองศาสตราจารย์ ดร.อภิญา วน

เศรษฐ ปีการศึกษา 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพฤติกรรมการออมเพื่อวัยเกษียณของพนักงานภาครัฐและพนักงานภาคเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร 2) ศึกษารูปแบบการออมที่เหมาะสมเพื่อวัยเกษียณของพนักงานภาครัฐและพนักงานภาคเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร

ประชากรในการทำวิจัยครั้งนี้ คือ พนักงานภาครัฐและพนักงานภาคเอกชนอายุระหว่าง 18 ถึง 60 ปี ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 5,494,932 คน โดยกลุ่มตัวอย่าง มีจำนวน 445 คน คำนวณด้วยสูตรทาร์ ยามาเน่ ที่ความคลาดเคลื่อน 0.05 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม เก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอนประกอบด้วย การสุ่มแบบโควตา และวิธีการสุ่มแบบบังเอิญ การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การวิเคราะห์รูปแบบการออมที่เหมาะสมด้วยแบบจำลองการรอดชีพ

ผลการวิจัยพบว่า 1) พนักงานภาครัฐส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 31-40 ปี สถานภาพโสด ระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี รายได้ต่อเดือน 10,001 ถึง 30,000 บาท มีการออมกับสหกรณ์ออมทรัพย์มากที่สุด รองลงมาคือ ธนาคารพาณิชย์และหน่วยบริหารจัดการกองทุนรวม โดยมีสัดส่วนเงินออมประมาณ ร้อยละ 1 ถึง 5 ของรายได้ต่อเดือน พนักงานภาคเอกชนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 31-40 ปี สถานภาพโสด ระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี มีรายได้ต่อเดือน 10,001 ถึง 30,000 บาท มีการออมกับสหกรณ์ออมทรัพย์ของหน่วยงานมากที่สุด รองลงมาคือ ธนาคารพาณิชย์ และ ซื้อทองคำ/เครื่องประดับ โดยมีสัดส่วนเงินออมประมาณ ร้อยละ 1 ถึง 5 ของรายได้ต่อเดือน 2) พนักงานภาครัฐมีรูปแบบการออมที่เหมาะสมมากที่สุด คือ สหกรณ์ออมทรัพย์ ซึ่งจะส่งผลให้มีปริมาณเงินออมเพิ่มขึ้น 5.192 เท่า เมื่อเทียบกับการออมในรูปแบบอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ขณะที่พนักงานภาคเอกชน มีรูปแบบการออมที่เหมาะสมมากที่สุด คือ การซื้อกองทุนรวม ซึ่งจะส่งผลให้มีปริมาณเงินออมเพิ่มขึ้น 3.135 เท่า เมื่อเทียบกับการออมในรูปแบบอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ การออมเพื่อวัยเกษียณ รูปแบบการออม แบบจำลองการรอดชีพ

Thesis title: “Appropriate Saving Model for Retirement of Government and Private Sector Employees in Bangkok Metropolis”

Researcher: “Miss. RUNGNAPA TAWEECHAI”; ID: “2636000271”;

Degree: Master of Economics;

Thesis advisors: (1) Padcharee Phasuk;(2) Apinya Wanaset ; Academic year: 2023

Abstract

This research aimed to study 1) the retirement savings behavior of government employees and private sector employees in Bangkok; and 2) the appropriate savings patterns for retirement age of government employees and private sector employees in Bangkok.

The population referred to the government employees and private sector employees between the ages of 18 and 60 in Bangkok totaling 5,494,932 people. The sample group consisted of 445 people, calculated with the Taro Yamane formula with an error of 0.05. The research instrument was a questionnaire. Data were collected using a multi-step random sampling method. Quota sampling and random sampling methods were used. Data were analyzed using descriptive statistics including frequency, percentage, mean, and standard deviation. Inferential statistics includes analyzing appropriate savings models with survival models.

The analyses showed that 1) most government employees were female aged between 31-40 years, singles with bachelor's degree level and the monthly income of 10,001 to 30,000 baht; they put most of their savings with savings cooperatives, followed by commercial banks and mutual fund management units. The savings proportion is approximately 1 to 5 percent of the monthly income. Most private sector employees were male aged between 31-40 years, singles with bachelor's degree level and the monthly income of 10,001 to 30,000 baht; they put most of their savings with the agency's savings cooperative, followed by commercial banks and buying gold/jewelry. The savings proportion was approximately 1 to 5 percent of the monthly income. 2) Government employees had the most appropriate form of savings - savings cooperatives -which resulted in an increase in the amount of savings 5.192 times compared to other forms of savings, with statistical significance at the 0.01 level. For the private sector employees, the most appropriate form of savings was buying mutual funds which resulted in a 3.135 times increase in the amount of savings compared to other forms of savings, with statistical significance at the 0.01 level.

Keywords : saving for retirement, saving format, survival model

กิตติกรรมประกาศ

รายงานวิจัยเรื่อง รูปแบบการออมที่เหมาะสมเพื่อวัยเกษียณของพนักงานภาครัฐและพนักงานภาคเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร สำเร็จลงได้ด้วยความความเมตตาของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชรี ผาสุขุ ที่ให้เกียรติเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา และให้คำแนะนำที่มีคุณค่าและมุมมองที่มีประโยชน์แก่ผู้วิจัยอย่างมากมาย รวมทั้งติดตามความก้าวหน้าในงานวิจัยอย่างสม่ำเสมอ และขอขอบพระคุณอาจารย์รณกร กิตติพรเดชาธร ที่ได้ให้คำแนะนำการวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านสถิติ และข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการศึกษา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านอย่างสูง

ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบการออมที่เหมาะสมเพื่อวัยเกษียณในครั้งนี้

ท้ายนี้ผู้วิจัยขอระลึกถึงพระคุณบิดา มารดา ที่อบรมเลี้ยงดูตลอดจนส่งเสริมให้การศึกษาจนผู้วิจัยสามารถประกอบสัมมาอาชีพ ขอขอบคุณท่านผู้มีพระคุณที่เคยให้ความเมตตากับผู้วิจัยทุกท่านที่มีส่วนช่วยให้งานวิจัยนี้ลุล่วงไปได้ด้วยดี

นางสาวรุ่งนภา ทวีชัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฌ
สารบัญรูปภาพ (ถ้ามี).....	ญ
บทที่ 1.....	1
บทนำ	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
2. วัตถุประสงค์ในการทำวิจัย.....	5
3. ขอบเขตการวิจัย	5
4. นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
6. กรอบแนวคิดการวิจัย.....	7
บทที่ 2.....	8
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	8
1. ทฤษฎีการออมและการลงทุน.....	8
2. ทฤษฎีการบริโภคที่สัมพันธ์กับรายได้เปรียบเทียบ	10
3. ทฤษฎีการบริโภคแบบรายได้ถาวร	11
4. ทฤษฎีการบริโภคแบบช่วงอายุขัย	12

5. แนวคิดเกี่ยวกับวางแผนทางการเงินและพฤติกรรมการออมเพื่อวัยเกษียณ	13
6. แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการวางแผนทางการเงิน	18
บทที่ 3.....	44
วิธีดำเนินการวิจัย.....	44
1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	44
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	46
3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	47
4. การวิเคราะห์ข้อมูล	47
บทที่ 4	49
1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	49
2. พฤติกรรมการออมเพื่อวัยเกษียณของพนักงานภาครัฐและพนักงานภาคเอกชนในเขต กรุงเทพมหานคร	53
3. รูปแบบการออมที่เหมาะสมเพื่อวัยเกษียณของพนักงานภาครัฐและพนักงาน ภาคเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร	56
บทที่ 5.....	59
สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	59
1. สรุปการวิจัย.....	59
2. อภิปรายผล	61
3. ข้อเสนอแนะ	62
บรรณานุกรม 65	
ภาคผนวก.....	69
ภาคผนวก ก	70
ประวัติผู้วิจัย	81

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1.1 แสดงจำนวนและร้อยละผู้สูงอายุที่ได้รับสวัสดิการการรักษาพยาบาล	3
ตารางที่ 2.1 สรุปผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กรณีศึกษาการออมเพื่อการเกษียณในพนักงานภาครัฐ	34
ตารางที่ 2.2 สรุปผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กรณีศึกษาการออมเพื่อการเกษียณในพนักงานเอกชน	38
ตารางที่ 2.3 สรุปผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กรณีศึกษาการออมเพื่อการเกษียณในพนักงานภาครัฐและพนักงานเอกชน.....	44
ตารางที่ 3.1 แสดงการกระจายขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนในแต่ละเขตในเขตกรุงเทพมหานคร.....	45
ตารางที่ 3.2 แสดงเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยการวางแผนทางการเงิน	46
ตารางที่ 3.3 แสดงเกณฑ์การให้น้ำหนักคะแนนความรู้ความเข้าใจ	47
ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามพนักงานภาครัฐและพนักงานเอกชน	49
ตารางที่ 4.2 ระดับความรู้ด้านการออมจากร้อยละของผู้ที่ตอบถูก จำแนกตามพนักงานภาครัฐและพนักงานเอกชน.....	52
ตารางที่ 4.3 รูปแบบการออม และพฤติกรรมการออมจำแนกตามพนักงานภาครัฐและพนักงานเอกชน.....	53
ตารางที่ 4.4 การวางแผนการเงิน ด้านรายได้ ด้านเงินออม ภาระหนี้สินจำแนกตามพนักงานภาครัฐและพนักงานเอกชน	55
ตารางที่ 4.5 รูปแบบออมที่เหมาะสมของพนักงานภาครัฐและพนักงานภาคเอกชนเพื่อวัยเกษียณ...	57

สารบัญญรูปภพ

หน้

ภพที่ 1.1 ร้อยละของคร้วเรื้อนที่เคยประสบปัญหาเงินไม่พอจ่ย จ้แนกตมวิธีแก้ไขปัญหา.....	2
ภพที่ 1.2 ร้อยละของคร้วเรื้อน จ้แนกตมการวางแผนการเก็บออมไว้สำหรับยามชรา/เกษียณอายุ	3
ภพที่ 2.1 ความสัมพันธ์ของการออมและรายได้.....	9
ภพที่ 2.2 ความโน้มเอียงในการออมหน่วยสุดท้าย.....	10
ภพที่ 2.3 การบริโภคมแบบช่วงอายุขัย.....	13

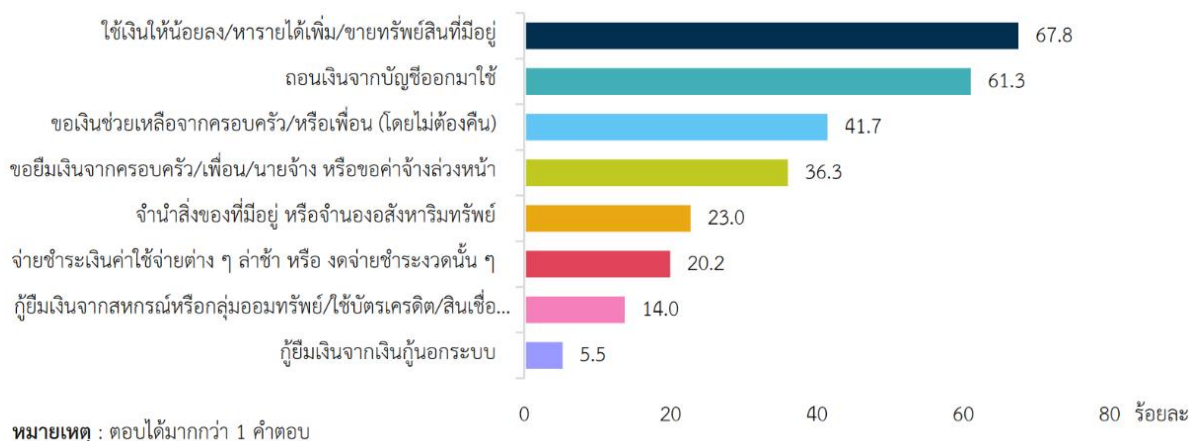
บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การออมเป็นปัจจัยสำคัญในการวางแผนทางการเงินเพื่อใช้จ่ายในยามฉุกเฉินหรือใช้จ่ายในอนาคตตามวัตถุประสงค์ของแต่ละบุคคลได้วางแผนไว้ แต่การออมในประเทศไทยถึงแม้ว่าข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติได้เผยแพร่ข้อมูลการสำรวจการติดตามระดับความรู้ และการเข้าถึงบริการทางการเงินของครัวเรือน พบว่า ในปี 2565 ครัวเรือนมีการเก็บออมสูงถึงร้อยละ 96.4 และข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) เปิดเผยว่า ยอดคงค้างเงินรับฝากแยกตามขนาดและอายุของเงินฝากธนาคารพาณิชย์จดทะเบียนในไทย ณ สิ้นเดือนกุมภาพันธ์ 2564 พบว่าคนไทยมีเงินฝากทุกประเภทเป็นมูลค่ารวมกัน 14.72 ล้านล้านบาท จำนวนบัญชี 108.14 ล้านบัญชีและหากแยกตามขนาดเงินฝากไม่เกิน 50,000 บาท มีจำนวน 94.16 ล้านบัญชี เป็นมูลค่าเงินฝาก 435,206 ล้านบาท หรือมีเงินฝากเฉลี่ยต่อบัญชี 4,622 บาท แต่ในขณะเดียวกันหนี้สินของครัวเรือน พบว่า ในปี 2564 ครัวเรือนเกินครึ่งเป็นครัวเรือนที่มีหนี้สิน ร้อยละ 51.5 โดยมีจำนวนหนี้สินเฉลี่ย 205,679 บาทต่อครัวเรือน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการก่อหนี้เพื่อใช้ในครัวเรือน 155,166 บาท ประกอบด้วย หนี้เพื่อใช้จ่ายในการอุปโภคบริโภค 78,204 บาท หนี้เพื่อซื้อ/เช่าซื้อบ้านและ/หรือที่ดิน 73,808 บาท และหนี้เพื่อใช้ในการศึกษามีเพียง 3,154 บาท เท่านั้น แต่หนี้เพื่อใช้ในการลงทุนและอื่น ๆ มีจำนวน 50,513 บาท นั้น ส่วนใหญ่เป็นหนี้ที่ใช้ทำการเกษตร 32,379 บาท รองลงมาเป็นหนี้เพื่อใช้ทำธุรกิจ 17,144 บาท และหนี้อื่น ๆ เช่น หนี้จากการค้าประกัน หนี้ค่าปรับ/จ่ายค่าเสียหาย อีก 990 บาท ทำให้ประเทศไทยประสบปัญหาหนี้สินที่มากขึ้นทำให้ความสามารถในการออมของแต่ละครัวเรือนลดลง หากครัวเรือนในประเทศไทยยังประสบกับปัญหานี้ก็จะทำให้เป็นหนี้สินระยะยาวไม่สามารถที่จะนำเงินมาเก็บออมเพื่อใช้จ่ายในวัยเกษียณซึ่งเป็นวัยที่กำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ และเป็นวัยที่กำลังมีปัญหาด้านสุขภาพ และบางรายไม่สามารถทำงานได้ ทำให้ขาดรายได้ที่จะมาใช้จ่ายในอนาคต เกิดภาวะพึ่งพิงลูกหลาน เกิดเป็นวงจรการเป็นหนี้สิน เมื่อครัวเรือนที่เคยประสบปัญหาเงิน เลือกใช้ในการแก้ไขปัญหาสูงสุด ได้แก่ ใช้เงิน ให้น้อยลง/หารายได้เพิ่ม/ขายทรัพย์สินที่มีอยู่ ร้อยละ 67.8 รองลงมาคือถอนเงินจากบัญชีออกมาใช้ร้อยละ 61.3 ขอเงินช่วยเหลือจากรอบครัว/หรือเพื่อน (โดยไม่ต้องคืน) ร้อยละ 41.7 ขอยืมเงินจากครอบครัว/เพื่อน/นายจ้าง หรือขอค่าจ้างล่วงหน้า ร้อยละ 36.3 จำนำสิ่งของที่มีอยู่ หรือจำนองอสังหาริมทรัพย์ ร้อยละ 23.0 จ่ายชำระเงินค่าใช้จ่าย ต่าง ๆ ล่าช้า หรืองดจ่ายชำระงวดนั้น ๆ ร้อยละ 20.2 กู้ยืมเงินจากสหกรณ์ หรือกลุ่มออมทรัพย์/ใช้บัตรเครดิต/สินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ/นาโนไฟแนนซ์

/พิโกไฟแนนซ์ ร้อยละ 14.0 ส่วนกู้ยืมเงินจากเงินกู้ยืมนอกระบบต่ำสุดคือ ร้อยละ 5.5 เพื่อน/นายจ้าง หรือขอค่าจ้างล่วงหน้า ร้อยละ 36.3 จำนำสิ่งของที่มีอยู่หรือจำนองอสังหาริมทรัพย์ ร้อยละ 23.0 จ่ายชำระเงินค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ค่าเช่า หรือ งดจ่ายชำระงวดนั้น ๆ ร้อยละ 20.2 กู้ยืมเงินจากสหกรณ์ หรือ กลุ่มออมทรัพย์/ใช้บัตรเครดิต/สินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ/นำโนไฟแนนซ์/พิโกไฟแนนซ์ ร้อยละ 14.0 ส่วนกู้ยืมเงินจากเงินกู้ยืมนอกระบบต่ำสุด คือ ร้อยละ 5.5 ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1.1 ร้อยละของครัวเรือนที่เคยประสบปัญหาเงินไม่พอจ่าย จำแนกตามวิธีแก้ไขปัญหา

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ (การสำรวจการติดตามระดับความรู้ และการเข้าถึงบริการทางการเงินของครัวเรือน พ.ศ. 2565, 2)

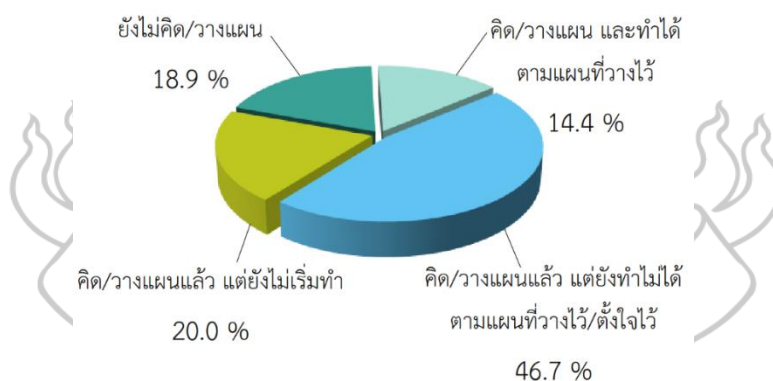
ในปี 2565 ข้อมูลของกรมการปกครอง ชี้ให้เห็นว่า ประเทศไทยมีจำนวน ผู้สูงอายุ จำนวน 12.52 ล้านคน วัยแรงงานจำนวน 42.19 ล้านคน อัตราส่วนการการเป็นภาระวัยสูงอายุ ร้อยละ 29.7 และมีสัดส่วนผู้สูงอายุต่อวัยแรงงาน 1:3 ซึ่งประเทศไทยก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงวัยตั้งแต่ปี 2548 ขณะที่สัดส่วนประชากรผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง ประกอบด้วยเทคโนโลยีทางการแพทย์ที่ทันสมัยมากยิ่งขึ้น ก็มีแนวโน้มว่าประชากรโลกจะมีอายุเฉลี่ยที่มากขึ้นด้วย แต่ในขณะที่ประเทศไทยยังมีข้อจำกัดในหลายด้านในการช่วยเหลือสวัสดิการผู้สูงอายุซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนั้นจะสร้างผลกระทบในระดับบุคคล โดยเฉพาะในกลุ่มคนวัยแรงงานที่มีภาระในการดูแลผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น ทำให้ประชากรวัยแรงงานมีแรงกดดันด้านการสร้างผลผลิตภาพให้ประเทศมากขึ้น ประเทศจะขาดแคลนแรงงาน รวมไปถึงทำให้เกิดวิกฤติการคลัง จากภาระรัฐบาลในการดูแลด้านสวัสดิการผู้สูงอายุ และการเก็บภาษีที่ลดลง ในปัจจุบันประเทศไทย มีสัดส่วนของกำลังแรงงาน : ผู้สูงอายุ : เด็ก อยู่ที่ 4 : 1 : 1 คาดว่าในปี 2579 จะปรับลงไปอยู่ที่ 2 : 1 : 1 ขณะเดียวกันผลการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า สวัสดิการการรักษาของผู้สูงอายุหรือสวัสดิการค่ารักษาพยาบาลที่ไม่ได้รับสวัสดิการ ร้อยละ 43.5 ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1.1 แสดงจำนวนและร้อยละผู้สูงอายุที่ได้รับสวัสดิการการรักษาพยาบาล

การได้รับสวัสดิการ	จำนวน	ร้อยละ
รวม	31,464	100.0
ไม่ใช่สวัสดิการ	13,680	43.5
จ่ายเอง	214	0.7
อื่น ๆ	13,466	42.8
ใช้สวัสดิการ	17,784	56.5
บัตรประกันสุขภาพถ้วนหน้า	15,070	47.9
ประกันสังคม/กองทุนเงินทดแทน	616	2.0
สวัสดิการข้าราชการ/ข้าราชการบำนาญ/รัฐวิสาหกิจ	273	0.9
ประกันสุขภาพกับบริษัทประกันภัย	1,825	5.8

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ (การสำรวจการทำงานของผู้สูงอายุ พ.ศ. 2563,14)

ในขณะที่ผลการสำรวจการวางแผนการเก็บออมไว้สำหรับยามชรา/เกษียณอายุ พบว่ามีครัวเรือนที่คิด/วางแผนแล้ว แต่ยังไม่ทำตามแผนที่วางไว้/ตั้งใจไว้มากถึงร้อยละ 46.7 คิด/วางแผนแล้ว แต่ยังไม่เริ่มทำ ร้อยละ 20.0 ยังไม่คิด/วางแผน ร้อยละ 18.9 และ เป็นที่น่าสังเกตว่ามีครัวเรือนที่คิด/วางแผน และทำได้ตามแผนที่วางไว้เพียงร้อยละ 14.4 เท่านั้น ดังแผนภูมิต่อไปนี้

ภาพที่ 1.2 ร้อยละของครัวเรือน จำแนกตามการวางแผนการเก็บออมไว้สำหรับยามชรา/เกษียณอายุ
ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ (การสำรวจการติดตามระดับความรู้ และการเข้าถึงบริการทางการเงินของครัวเรือน พ.ศ. 2565, 3)

สำนักงานสถิติแห่งชาติ การสำรวจภาวะการทำงานของประชากรทั่วราชอาณาจักร ไตรมาสที่ 1 ประจำปี 2565 มีการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับค่าจ้างและเงินเดือน ที่เก็บรวบรวมเฉพาะผู้ที่มีสถานภาพการทำงานเป็นลูกจ้างเท่านั้น ประกอบด้วยลูกจ้างเอกชนและรัฐบาล สำนักงานสถิติแห่งชาติได้รวบรวมข้อมูลตามประเภทของค่าจ้างที่ได้รับ (รายชั่วโมง, รายวัน, รายสัปดาห์ และ

รายเดือน) แล้วนำมาแปลงเป็นค่าจ้างรายเดือนหรือเงินเดือน ในจำนวนลูกจ้างทั้งหมดที่ได้รับค่าจ้างหรือเงินเดือน ซึ่งมีประมาณ 18.78 ล้านคน พบว่า จำนวนผู้ได้รับค่าจ้างต่ำกว่า 10,000 บาทต่อเดือนมีมากที่สุด คิดเป็น ร้อยละ 42.4 รองลงมาคือ ผู้ได้รับค่าจ้าง 10,000 – 14,999 บาทต่อเดือน อยู่ที่ ร้อยละ 20.9 และผู้ที่ได้รับค่าจ้าง 15,000 – 29,999 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 26.0 ในขณะที่มีลูกจ้างเพียง ร้อยละ 10.1 ได้รับค่าจ้าง 30,000 บาทต่อเดือนขึ้นไปเมื่อเปรียบเทียบระดับค่าจ้างหรือเงินเดือนของลูกจ้างในภาคเอกชนและภาครัฐบาล พบว่า ในภาพรวมลูกจ้างเอกชนมีระดับค่าจ้างเฉลี่ยต่ำกว่าลูกจ้างรัฐบาล (ลูกจ้างเอกชน : 13,468 บาทต่อเดือน ส่วนลูกจ้างรัฐบาล : 21,516 บาทต่อเดือน) จากผลการสำรวจที่ปรากฏการที่ลูกจ้างเอกชนมีระดับค่าจ้างเฉลี่ยต่ำกว่ารัฐบาลสืบเนื่องจากลูกจ้างเอกชนในที่นี้ได้รวมถึงลูกจ้างรายวันและกรรมกรผู้ใช้แรงงานทั้งหมด ซึ่งมีจำนวนมาก และส่วนใหญ่มีรายได้ค่อนข้างต่ำ ทำให้ค่าจ้างเฉลี่ยในส่วนของลูกจ้างเอกชนต่ำ ไปด้วย ผลการสำรวจแสดงให้เห็นว่าสัดส่วนของลูกจ้างเอกชนที่ได้รับค่าจ้างหรือเงินเดือนน้อยกว่า 10,000 บาทต่อเดือน และ 10,000 – 14,999 บาทต่อเดือนมีสูงกว่าลูกจ้างภาครัฐบาลอย่างเห็นได้ชัด ในทางตรงกันข้ามสัดส่วนของลูกจ้างภาครัฐบาลที่ได้รับเงินเดือนระหว่าง 15,000–29,999 บาท ต่อเดือน และตั้งแต่ 30,000 บาท ต่อเดือนขึ้นไปมีสูงกว่าลูกจ้างเอกชน

ศูนย์วิจัยกสิกรไทยประเมินว่า จำนวนประชากรสูงอายุไทย ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อปีในระดับปานกลาง มีสัดส่วนน้อยกว่าร้อยละ 20 ของจำนวนประชากรสูงอายุทั้งหมด ร้อยละ 80 มีรายได้เฉลี่ยต่อปีในระดับต่ำ ในขณะที่เดียวกันค่าใช้จ่ายของกลุ่มผู้สูงอายุน่าจะมีแนวโน้มขยายตัวเฉลี่ยมากกว่าร้อยละ 5 ต่อปี หรือไม่ต่ำกว่า 350,000 บาทต่อคนต่อปี โดยค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพจะมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นชัดเจน สาเหตุจากการเสื่อมสมรรถภาพของร่างกาย และความเจ็บป่วยจากโรค โดยเฉพาะโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (NCDs: Non-Communicable Diseases) เช่น ความดันโลหิตสูง เบาหวาน มะเร็ง หลอดเลือดหัวใจ ปอดอักเสบ เป็นต้น ที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น และในบางคน ก็อาจเจ็บป่วยหลาย ๆ โรคพร้อมกันด้วย

จะเห็นได้ว่ารูปแบบการออม เป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก รวมถึงการใช้ชีวิตหลังวัยเกษียณ ซึ่งวัยเกษียณเป็นบุคคลที่มีอายุมากกว่า 60 ปี ซึ่งเป็นวัยผู้สูงอายุ จากข้อมูลสถิติเห็นได้ชัดว่าในปัจจุบันประเทศไทยได้เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุแล้ว และผู้สูงอายุที่มีแนวโน้มว่าจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เป็นผลมาจากวิวัฒนาการทางการแพทย์ที่ทันสมัยทำให้ในอนาคตประชากรในโลกจะมีอายุเฉลี่ยเพิ่มมากขึ้น แต่ในขณะเดียวกันจำนวนวัยแรงงาน ซึ่งมีอายุ 15- 60 ปี มีจำนวนลดลง ทำให้เกิดอัตราส่วนการการเป็นภาระวัยสูงอายุเพิ่มขึ้น อีกทั้งค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลของผู้สูงอายุที่มากขึ้นอาจมีจำนวนประชากรที่ได้รับสวัสดิการการรักษายาบาลหลังวัยเกษียณแต่ยังมีประชากรอีกหลายคนที่ยังไม่ได้รับสวัสดิการดังกล่าว โดยเฉพาะพนักงานภาคเอกชนส่วนใหญ่เมื่อ

หลังวัยเกษียณหรือลาออกจากการทำงานจะไม่ได้รับสวัสดิการการรักษาพยาบาลซึ่งจะแตกต่างจากพนักงานภาครัฐถึงแม้ว่าเกษียณอายุไปแล้วก็ยังได้รับสวัสดิการค่ารักษาพยาบาล ด้วยปัจจัยต่าง ๆ ในกลุ่มอาชีพพนักงานภาครัฐและพนักงานภาคเอกชนมีความแตกต่างกัน เช่น รายได้ สวัสดิการ ชั่วโมงการทำงาน เป็นต้น จึงทำให้พฤติกรรมการลงทุนหรือการออมแตกต่างกัน

ด้วยเหตุดังกล่าว จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษารูปแบบการออมที่เหมาะสมเพื่อวัยเกษียณของพนักงานภาครัฐและพนักงานภาคเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งประชากรส่วนใหญ่ยังไม่ได้มีการวางแผนทางการเงินเพื่อใช้ในวัยเกษียณ หรือประชาชนบางกลุ่มอาจเลือกรูปแบบการออมที่ไม่เหมาะสมก็เป็นสาเหตุทำให้รายได้ไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่าย และอาจก่อให้เกิดปัญหาในการใช้ชีวิตหลังวัยเกษียณ โดยผู้วิจัยเห็นว่า หากมีการเลือกรูปแบบการออมที่เหมาะสมกับกลุ่มอาชีพ จะทำให้รูปแบบการออมทางการเงินได้ผลตอบแทนที่ดียิ่งขึ้นและประชาชนมีชีวิตที่ดีเมื่อเข้าสู่วัยเกษียณ

2. วัตถุประสงค์ในการทำวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาพฤติกรรมการออมเพื่อวัยเกษียณของพนักงานภาครัฐและพนักงานภาคเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร

2.2 เพื่อศึกษารูปแบบการออมที่เหมาะสมเพื่อวัยเกษียณของพนักงานภาครัฐ และพนักงานภาคเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร

3. ขอบเขตการวิจัย

3.1 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชากรในการทำวิจัยครั้งนี้ คือ ประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร โดยแบ่งเป็นเขตการปกครองในกรุงเทพมหานคร จำนวนประชากรทั้งสิ้น 5,494,932 คน (สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย)

กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชากรในเขตกรุงเทพมหานครที่มีงานทำ ภาครัฐ และภาคเอกชน อายุ 18 ถึง 60 ปี จำนวน 400 คน โดยแบ่งเป็นพนักงานภาครัฐ 200 คน พนักงานภาคเอกชน 200 แบ่งเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรจากเขต จำนวน 50 เขต

3.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาพฤติกรรมและรูปแบบการออมเพื่อวัยเกษียณที่เหมาะสมในเขตกรุงเทพมหานครโดยใช้ใช้ทฤษฎีการบริโภคตามช่วงอายุขัย (The Life Cycle Income Hypothesis) ของ Modigliani (1954) ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) สำหรับการวิเคราะห์

พฤติกรรมการณ์การออม และใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ด้วยการใช้แบบจำลองการรอดชีพ (Survival Analysis) ผ่าน Cox-regression เพื่อประเมินรูปแบบการออมที่เหมาะสมเพื่อวัยเกษียณ

3.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการในจังหวัดกรุงเทพมหานครโดยครอบคลุมพื้นที่ 50 เขต

3.4 ขอบเขตด้านเวลา

การวิจัยนี้เริ่มดำเนินการเมื่อวันที่ 30 ตุลาคม 2564 ถึงวันที่ 30 สิงหาคม 2565

4. นิยามศัพท์เฉพาะ

4.1 พนักงานภาคเอกชน หมายถึง ผู้ซึ่งทำงานโดยได้รับค่าจ้างในสถานธุรกิจ ซึ่งไม่ใช่หน่วยราชการหรือรัฐวิสาหกิจ และมีนายจ้างเป็นเจ้าของหรือผู้ดำเนินการ

4.2 พนักงานภาครัฐ หมายถึง ผู้ซึ่งทำงานในหน่วยราชการหรือรัฐวิสาหกิจโดยได้รับค่าจ้าง ลูกจ้างรัฐบาล ได้แก่ ข้าราชการพลเรือน ข้าราชการตำรวจ พนักงานเทศบาล ลูกจ้างของรัฐวิสาหกิจ เป็นต้น

4.3 รูปแบบการออมเพื่อวัยเกษียณ หมายถึง การแบ่งรายได้จากวัยทำงานไปลงทุนทางการเงินและได้ผลตอบแทนไว้ใช้ในอนาคต

4.4 แชรส์ หมายถึง บุคคลที่มีสมาชิก 3 บุคคลขึ้นไป ซึ่งจะมีหัวหน้าวง หรือเรียกว่า ทำวแชร์ ที่เป็นผู้ริเริ่ม เก็บเงิน ทวงเงิน และสมาชิกคนอื่น ที่เรียกว่า ลูกแชร์ หรือ ขาแชร์ มาตั้งวงแชร์ ลักษณะคล้ายกองทุน โดยวางเงินไว้เป็นกองกลาง เพื่อให้สมาชิกวงแชร์เวียนกันรับเงินกองกลางในแต่ละงวด โดยวิธีการประมูล หรืออื่น ๆ แล้วแต่การเล่นแชร์กำหนด โดยจะเล่นแชร์เป็นรอบ ๆ ซึ่งจะจบการเล่นแชร์ลงตอนที่สมาชิกทุกคนรับเงินกองกลางครบทุกคน

4.5 เงินดิจิทัล หมายถึง เงินหรือสินทรัพย์ที่มีลักษณะคล้ายเงินที่บริหารจัดการ จัดเก็บ หรือแลกเปลี่ยนบนระบบคอมพิวเตอร์แบบดิจิทัลโดยเฉพาะการจัดการผ่านอินเทอร์เน็ต

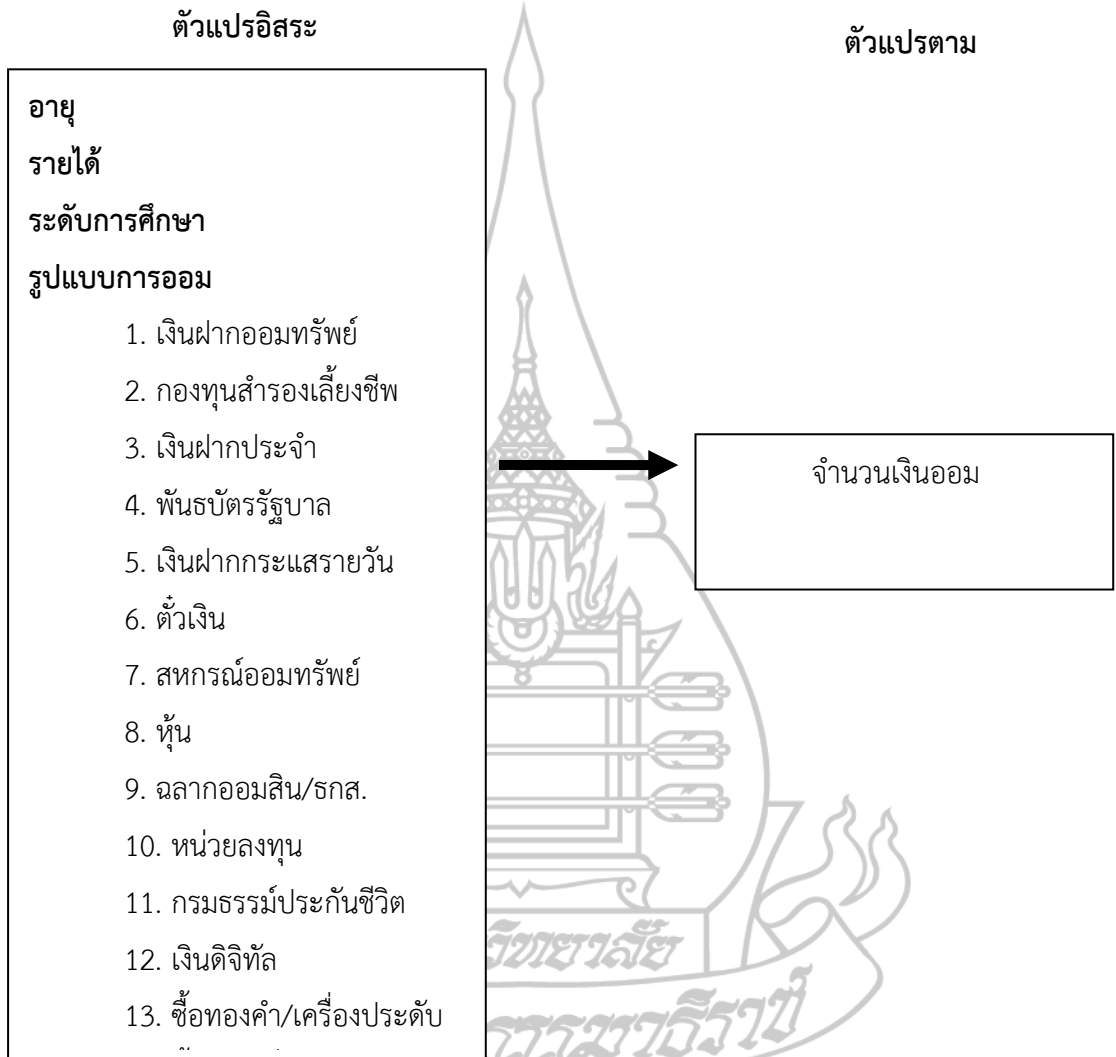
5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

5.1 เพื่อเป็นแนวทางให้กับประชาชนในการวางแผนการออมที่เหมาะสมเพื่อใช้จ่ายในวัยเกษียณ

5.2 เพื่อเป็นแนวทางให้หน่วยงานภาครัฐและเอกชนส่งเสริมเรื่องการออมที่เหมาะสมแก่พนักงานสำหรับการใช้จ่ายวัยเกษียณ

5.2 เพื่อเป็นแนวทางให้สถาบันการเงินในการออกแบบผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่เหมาะสมให้กับประชาชน

6. กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษารูปแบบการออมที่เหมาะสมของผู้มีเงินได้เพื่อวัยเกษียณ กรณีพนักงานภาครัฐ และพนักงานภาคเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากบทความวิจัย บทความวิชาการ ตำรา และงานสารสนเทศทางวิชาการ เพื่อเป็นแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ทฤษฎีการออมและการลงทุน
2. ทฤษฎีการบริโภคที่สัมพันธ์กับรายได้เปรียบเทียบ
3. ทฤษฎีการบริโภคแบบรายได้ถาวร
4. ทฤษฎีการบริโภคแบบช่วงอายุขัย
5. แนวคิดเกี่ยวกับวางแผนทางการเงินและพฤติกรรมการออมเพื่อการเกษียณ
6. แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการวางแผนทางการเงิน
7. แบบจำลองการรอดชีพด้วยวิธีของ Cox Regression
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ทฤษฎีการออมและการลงทุน

การออมเป็นส่วนแตกต่างระหว่างรายได้และรายจ่าย เพื่อการบริโภคตั้งนั้นในการศึกษาทฤษฎีเกี่ยวกับการออมจึงได้อาศัยแนวคิดจากทฤษฎีว่าด้วยการบริโภคเป็นหลักในการอธิบายโดยแนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีในการบริโภคซึ่งเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางมีหลายทฤษฎี ดังนี้

1.1 สมมติฐานรายได้สมบูรณ์ (Absolute income hypothesis) เป็นทฤษฎีตามแนวคิดของ John Maynard Keynes (1964) ซึ่งได้อธิบายสาระสำคัญไว้ว่า โดยปกติแล้วคนเราจะมี การบริโภคเพิ่มขึ้นเมื่อมีรายได้เพิ่มขึ้น แต่การบริโภคจะไม่เพิ่มขึ้นเท่ารายได้และเมื่อส่วนต่างระหว่างรายได้กับการบริโภคก็คือการออม จึงสรุปได้ว่าเมื่อคนเรามีรายได้เพิ่มขึ้นการออมก็จะเพิ่มขึ้นเป็นสัดส่วนของรายได้ โดย

$$C = a + bY_e$$

เมื่อ C = การบริโภคที่แท้จริง

Y_e = รายได้สุทธิที่สามารถใช้จ่ายได้จริง

b = ความโน้มเอียงในการบริโภคหน่วยสุดท้ายและถูกสมมติว่าคงที่
ณ ขณะใด ขณะหนึ่งซึ่งเกิดจาก $\frac{dc}{dy}$ มีสัญลักษณ์อีกอย่างหนึ่งว่า
MPC (Marginal Propensity to Consume)

a = ค่าคงที่หรือซึ่งเป็นค่าที่แสดงว่าแม้จะไม่มีรายได้ใด ๆ การบริโภค
ก็ต้องเกิดขึ้นอย่างแน่นอน

ดังนั้น $Y_e = C + S$

เมื่อ $S =$ การออม

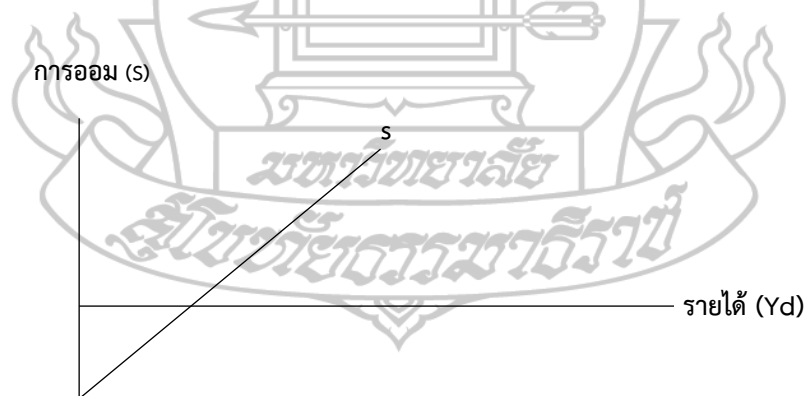
ดังนั้น $S = Y_e - C$

$$S = Y_e - (a + bY)$$

หรือ $\frac{S}{Y} = 1 - \left[\frac{a+bY}{Y} \right]$

หรือ $APS = 1 - \frac{a}{Y} - b$

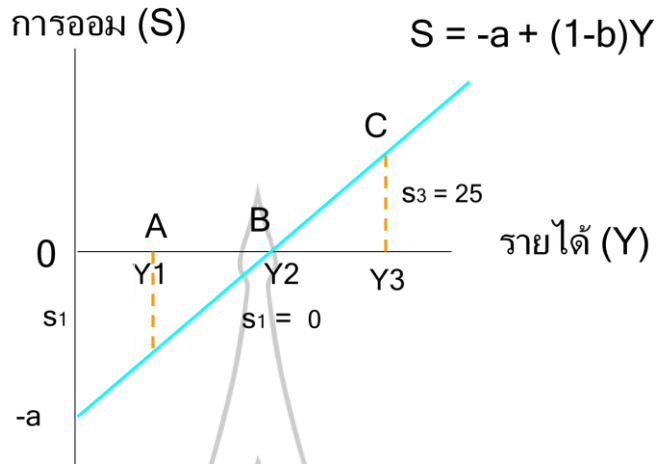
เมื่อ $APS =$ ความโน้มเอียงในการออมเฉลี่ยจากสมการจะได้ว่า รายได้ (Y) เพิ่มขึ้น โดย
ที่ a และ b คงที่ APS ก็เพิ่มขึ้นด้วย นั่นหมายความว่าเมื่อรายได้เพิ่มขึ้นการออมเฉลี่ย ก็เพิ่มขึ้นด้วย
เช่นกัน ดังภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 ความสัมพันธ์ของการออมและรายได้

ที่มา: วิไลลักษณ์ ไทยอุตสาห์, วลัยภรณ์ อัดตะนนท์ (2531)

เมื่อ $MPS =$ อัตราส่วนการเปลี่ยนแปลงของการออมต่อการเปลี่ยนแปลงของรายได้
หากรายได้เพิ่มขึ้น การออมก็จะเพิ่มขึ้น แต่การออมเพิ่มขึ้นน้อยกว่ารายได้ที่เพิ่มขึ้น $MPS < 1$ ดังนั้น
 $0 < MPS < 1$

ภาพที่ 3 ความโน้มเอียงในการออมหน่วยสุดท้าย

ที่มา: วิไลลักษณ์ ไทยอุตสาหกรรม วิทยาลัยการอาชีพ อุดตะนันท์ (2531)

1.2 การลงทุน คือ การจัดสรรเงินไว้เป็นระยะเวลาหนึ่งเพื่อนำไปลงทุนเพื่อสร้างกระแสเงินสดในอนาคต เงินจะคืนให้กับผู้ฝากเงินไว้ (จิรัตน์ สังข์แก้ว, 2544) การลงทุนแบ่งได้ดังนี้

1.2.1 การลงทุนเพื่อการบริโภค คือ นักลงทุนซื้อหลักทรัพย์คงทน เช่น โตราทัศน์ เป็นต้น เป็นการลงทุนที่ไม่แสวงหากำไรในรูปของเงิน

1.2.2 การลงทุนในธุรกิจ คือ การลงทุนซื้อทรัพย์สินสำหรับการดำเนินธุรกิจ เพื่อหารายได้โดยรายได้นี้จะเพียงพอที่จะชดเชยความเสี่ยงในการลงทุน การลงทุนประเภทนี้มีเป้าหมายการลงทุนเดี่ยวนั้นคือกำไร

1.2.3 การซื้อสินทรัพย์ คือ การลงทุนในรูปของหลักทรัพย์ เช่น พันธบัตร หุ้นกู้ หรือหุ้น นอกจากนี้ ผู้ลงทุนยังอาจได้รับผลตอบแทนอีกประเภทหนึ่ง คือ กำไรจากการซื้อขายหลักทรัพย์ (Capital Gain) หรือขาดทุนจากการขายหลักทรัพย์ (Capital Loss) ผู้ลงทุนสามารถใช้เงินออมซื้อหลักทรัพย์ที่ต้องการลงทุนได้

2. ทฤษฎีการบริโภคที่สัมพันธ์กับรายได้เปรียบเทียบ

ทฤษฎีนี้พัฒนาโดย James S. Duesenberry (1949) ถือว่าการบริโภคไม่เพียงเกี่ยวข้องกับรายได้ที่แน่นอนเท่านั้น แต่ยังเกี่ยวข้องกับรายได้สัมพัทธ์ด้วย กล่าวอีกนัยหนึ่ง ปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคในปัจจุบันคือรายได้เปรียบเทียบ การวิเคราะห์ ตั้งอยู่ในข้อสมมติฐานรายได้เปรียบเทียบใน 2 สมมติฐาน คือ

สมมติฐานที่ 1 Dusenberry เชื่อว่าการใช้จ่ายของผู้บริโภคไม่ได้ขึ้นอยู่กับระดับรายได้ที่แน่นอนตามแนวคิดของ John Maynard Keynes แต่มาจากการดำรงอยู่ของพฤติกรรมเลียนแบบในการบริโภคในสังคมทั่วไป ดังนั้นการใช้จ่ายของผู้บริโภคขึ้นอยู่กับระดับรายได้เปรียบเทียบกับระดับรายได้เฉลี่ยของคนในสังคมนั้นอย่างไร ครอบครัวที่มีรายได้ต่ำกว่าระดับรายได้เฉลี่ย มีทิศทางว่าอัตราส่วนรายจ่ายเพื่ออุปโภคบริโภคต่อรายได้ของครัวเรือนเหล่านี้จะค่อนข้างสูง และค่า APC (Average Propensity to Consume) จะสูงขึ้น จึงช่วยลดการออมได้ APS ต่ำลงเพราะพฤติกรรมทางครอบครัว จะรักษาระดับการบริโภคเอาไว้ ระดับการบริโภคเฉลี่ยของคนใกล้ชิดสังคมค่อนข้างสูงกว่าครอบครัวที่มีระดับรายได้ รายได้ทางสังคม โดยเฉลี่ยของครอบครัวเหล่านี้มีแนวโน้มลดลงเนื่องจากครอบครัวในกลุ่มนี้มีระดับการบริโภคสูงกว่าอยู่แล้ว ดังนั้นจำนวนเงินเพียงเล็กน้อยที่จัดสรรจากรายได้เพื่อการบริโภคก็เพียงพอที่จะบริโภคสินค้าและบริการได้ใกล้เคียงกับระดับการบริโภคเฉลี่ยของคนในสังคม

สมมติฐานที่ 2 Dusenberry มองว่าการใช้จ่ายเพื่อบริโภคมีผลต่อระดับรายได้เทียบกับระดับรายได้เฉลี่ยของสังคมแล้ว ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภค งวดปัจจุบันขึ้นอยู่กับระดับค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคในงวดผ่านมา ทั้งนี้ครัวเรือนมีค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคและระดับรายได้อยู่ในระดับหนึ่งจะทำให้ครัวเรือนลดค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภค นั่นคือการลดการออมจะง่ายกว่าลดการบริโภคที่เคยชินมานาน เมื่อรายได้เปรียบเทียบกับระดับรายได้ที่เคยได้รับสูงสุดลดลง ค่า APC จึงสูงขึ้น การอธิบายของ Dusenberry เกี่ยวกับฟังก์ชันการบริโภคในระยะสั้น $C = a + bY$ (หรือ $APC > MPC$) และฟังก์ชันการบริโภคระยะยาว $C = bY$ ($APC = MPC$) นั้นแตกต่างกันตรงข้อสมมติที่ว่า ในระยะสั้นนั้นลักษณะการกระจายรายได้ของสังคมค่อนข้างแปรปรวน คือ มีการเคลื่อนไหวในรายได้ค่อนข้างสูง แต่ในระยะยาวจะไม่มี การเปลี่ยนแปลงใด ๆ ในการแจกแจงรายได้ในระยะยาว

3. ทฤษฎีการบริโภคแบบรายได้ถาวร

Milton Friedman (1957) ได้พัฒนาทฤษฎีการบริโภคโดยอาศัยแนวคิดเกี่ยวกับรายได้เปรียบเทียบกับของ John Maynard Keynes หรือ Dusenberry โดยเสนอว่าการบริโภคไม่ได้ขึ้นอยู่กับรายได้ในปัจจุบัน โดยพิจารณาจากรายได้เฉลี่ยในปัจจุบันและรายได้เฉลี่ยในอนาคต เรียกว่ารายได้ถาวร (Permanent Income) ซึ่งแตกต่างจากรายได้ส่วนหนึ่งที่เรียกว่ารายได้ชั่วคราว (Transitory Income) ซึ่งจะไม่มีความกระทบต่อการตัดสินใจแต่อย่างใด การบริโภคของ Friedman กำหนดว่ารายได้ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ รายได้ถาวร และรายได้ชั่วคราว และรายจ่ายการบริโภคยังประกอบด้วย 2 ส่วน คือ รายจ่ายการบริโภคถาวร และรายจ่ายการบริโภคชั่วคราว สามารถเขียนในรูปสมการได้เป็น

$$Y = Y^A + Y^B$$

$$C = C^A + C^B$$

โดยที่ Y หมายถึง รายได้ที่เกิดขึ้นจริงในช่วงเวลาเฉพาะ Y^A , ส่วน Y^B หมายถึง รายได้ชั่วคราวและรายได้ถาวรตามลำดับ C หมายถึง ค่าใช้จ่ายเพื่อบริโภคที่เกิดขึ้นจริงในช่วงเวลาเฉพาะ C^A , ส่วน C^B หมายถึง ค่าใช้จ่ายเพื่อบริโภคชั่วคราวและค่าใช้จ่ายเพื่อบริโภคถาวรตามลำดับ

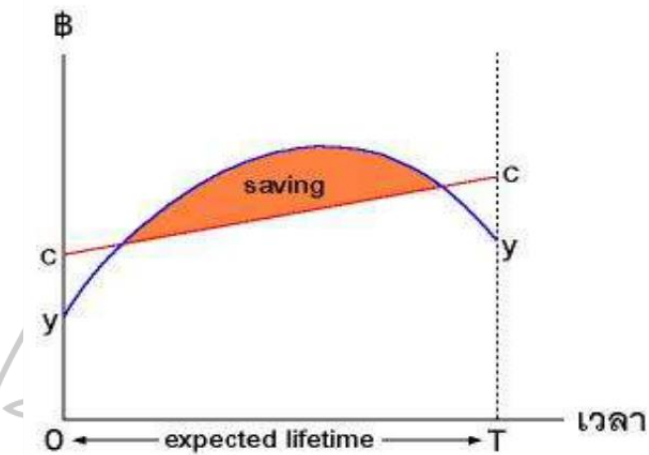
Friedman เชื่อว่า "รายได้ชั่วคราว" ที่เป็นรายได้ที่เกิดขึ้นโดยไม่ได้คาดคิดในช่วงระยะเวลาหนึ่ง อาจเป็นทั้งบวกและลบ แต่ในระยะยาว รายได้ส่วนนี้จะถูกหักล้างโดยสิ้นเชิง ดังนั้นในระยะยาว รายได้จริงที่เกิดขึ้นในช่วงระยะเวลาหนึ่งจะเป็นเพียงส่วนรายได้ถาวรเท่านั้น และในทำนองเดียวกัน การใช้จ่ายของผู้บริโภคในระยะยาวที่แท้จริงจึงเป็นเพียงส่วนหนึ่งของสมการเท่านั้น นอกจากนี้ยังไม่มีความสัมพันธ์ระหว่าง

1. รายได้ถาวรกับรายได้ชั่วคราว
2. ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคถาวรกับค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคชั่วคราว
3. รายได้ชั่วคราวกับค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคชั่วคราว

4. ทฤษฎีการบริโภคแบบช่วงอายุขัย

เชื่อว่าการตัดสินใจในการบริโภคของครัวเรือนมีความมั่นคงและเสถียรภาพตลอดระยะเวลาของชีวิตมากกว่าการบริโภคแบบคาดการณ์รายได้ที่จะได้รับตลอดชีวิต ซึ่งสะท้อนถึงทฤษฎีการบริโภคแบบถาวรโดยเชื่อว่าการบริโภคไม่ขึ้นอยู่กับรายได้ในปัจจุบันเท่านั้น แต่ขึ้นอยู่กับรายได้ตลอดอายุขัยทั้งหมด แนวคิดนี้คล้ายกับทฤษฎีการบริโภคแบบถาวรที่พิจารณาเฉพาะรายได้ในปัจจุบันมาจนถึงอนาคตโดยไม่พิจารณารายได้ในอดีต ทว่าทฤษฎีการบริโภคแบบช่วงอายุพิจารณารายได้ตลอดช่วงอายุขัยทั้งหมดตั้งแต่อดีต ปัจจุบัน และอนาคต โดยตัวแนวคิดของทฤษฎีนี้ ครัวเรือนจะมีแนวโน้มที่จะเก็บออมเงินในขณะที่ทำงานเพื่อให้ได้เงินออมเพียงพอต่อแผนการบริโภค ซึ่งวางไว้สำหรับช่วงเวลาที่เกษียณอายุ เมื่อบุคคลมีแผนที่จะที่ในการบริโภคตลอดช่วงอายุและรายได้ต่อปีคงที่ เมื่อมีงานสร้างรายได้ เขาจะเก็บออมเงินในร้อยละของรายได้ที่คงเดิมต่อปีเพื่อใช้ในชีวิหลังเกษียณอายุ การเตรียมความพร้อมทางการเงินนี้ทำให้ APC ของเขาคงที่ ในขณะที่มีงานทำ รายได้ต่อปีของครอบครัวจะเพิ่มมากขึ้นทุกระยะเวลา และคงที่มีค่าไม่แปรเปลี่ยน ก่อนเริ่มทำงาน การออมในช่วงแรก ๆ อาจจะน้อยลง แต่จะเพิ่มขึ้นต่อไป กล่าวคือ คนที่เข้าสู่วัยแรงงาน รายได้จะเพิ่มขึ้นตลอดระยะเวลา และ APC มากกว่า 1 ด้วย ในช่วงเวลาที่ APC ของผู้ที่ใกล้เกษียณจะมีค่าน้อยกว่า 1 ซึ่งพฤติกรรมนี้สอดคล้องกับการศึกษา

แบบอนุกรมเวลาพบว่าครอบครัวที่มีรายได้น้อยมีแนวโน้มที่ไม่วางแผนทางการเงิน ในขณะที่ครอบครัวที่มีรายได้สูงมีแนวโน้มที่จะออม โดยที่ค่า APC เฉลี่ยคงที่ตลอดระยะเวลา ถ้าหากวัยแรงงานประกอบไปด้วยวัยหนุ่มวัยสาว กลางคนและวัยสูงอายุเท่า ๆ กันซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาแบบอนุกรมเวลาในการเปลี่ยนพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคตามสมมติฐานนี้เป็นดอกเบี้ยที่ได้รับจากทรัพย์สินด้านการเงินรายได้จากทรัพย์สินที่เป็นมรดกเมื่อเกษียณอายุ ดังภาพที่ 2.3

ภาพที่ 2.2 การบริโภคแบบช่วงอายุขัย

ที่มา: Franco Modigliani, Albert Ando and Richard Brumberg (1954)

5. แนวคิดเกี่ยวกับวางแผนทางการเงินและพฤติกรรมการออมเพื่อวัยเกษียณ

5.1 แนวคิดเกี่ยวกับวางแผนทางการเงิน

เก็บออมและการลงทุนในรูปแบบที่ไม่เหมือนกัน ซึ่งในแต่ละคนมีการยอมรับความเสี่ยงที่แตกต่างกัน บุคคลที่มีอายุน้อย ๆ บางครั้งอาจจะลงทุนในหลักทรัพย์ที่มีความเสี่ยงสูงมากกว่า บุคคลที่มีอายุใกล้จะเกษียณ ฉะนั้นสำหรับการวางแผนเงินเพื่อวัยเกษียณจำเป็นที่จะต้องมีการออมและการลงทุน ให้เหมาะสมกับตนเอง เพื่อการกำหนดแผนการลงทุนทางการเงินนั้นควรมีความรู้และแนวความคิดเกี่ยวกับระบบด้านการเงิน มูลค่าเงินตามเวลา อัตราค่าดอกเบี้ย และความเสี่ยง เพื่อที่จะสามารถทราบถึงสิ่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- ทางเลือกต่างๆ ที่เป็นไปได้ในการลงทุนและการจัดหาเงินทุน
- แนวทางในการคำนวณระยะเวลาที่ต้องการให้บรรลุเป้าหมายทางการเงินที่มีอยู่ภายใต้ทางเลือกการลงทุนต่าง ๆ
- แนวทางในการกำหนดหลักทรัพย์ที่เหมาะสมสำหรับการลงทุนภายใต้ข้อจำกัดในด้านระยะเวลาที่ต้องการให้บรรลุเป้าหมายทางการเงินที่มีอยู่
- แนวทางในการกำหนดเงินทุนที่ต้องการ เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายทางการเงินที่มีอยู่ภายใต้ข้อจำกัดในด้านระยะเวลาที่ต้องการให้บรรลุเป้าหมายนั้น ๆ
- แนวทางในการคำนวณมูลค่าเมื่อสิ้นสุดการลงทุน จากการลงทุนในหลักทรัพย์ต่างๆ ภายในระยะเวลาการลงทุนที่กำหนดจากจำนวนเงินลงทุนเบื้องต้น
- การคำนวณอัตราผลตอบแทนที่คาดหวังจากการลงทุนในกลุ่มหลักทรัพย์ ต่าง ๆ จากที่กล่าวมาข้างต้นนั้น ช่องทางในลงทุน 2 แบบ คือ แบบที่ 1 สินทรัพย์แท้จริง เป็นการลงทุนทางตรงโดยการซื้อ ทรัพย์สินที่ใช้สำหรับในการผลิตสินค้าหรือบริการต่าง ๆ เพื่อสร้างรายได้จากแนวทางการขายสินค้าหรือบริการ นั้น ๆ ตัวอย่างเช่น รถยนต์ อสังหาริมทรัพย์ ทอง เพชร ฯลฯ และ แบบที่ 2 คือ ทรัพย์สินทางการเงิน ซึ่งการลงทุนในทรัพย์สินทางการเงินจะเป็นการลงทุนทางอ้อมโดยมีข้อตกลงเพื่อถือสิทธิทางอ้อมในการถือสิทธิทรัพย์สินแท้จริงอีกทอดหนึ่ง เช่น หุ้นกู้พันธบัตร หุ้นสามัญ ตราสารอนุพันธ์ และตราสารด้านการเงินอื่น ๆ การลงทุนในทรัพย์สินทางการเงินมีข้อได้เปรียบทรัพย์สิน ในด้านสภาพคล่อง เนื่องจากสามารถซื้อขายได้ง่าย สะดวก คล่องแคล่ว รวมทั้ง ประหยัดค่าใช้จ่ายในการซื้อขายมากกว่าการลงทุนในทรัพย์สินแท้จริง (ศูนย์ส่งเสริมการพัฒนาความรู้ตลาดทุน สถาบันกองทุนเพื่อพัฒนาตลาดทุน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2553)

5.2 การวางแผนทางการเงินเพื่อวัยเกษียณ

การวางแผนทางการเงินเพื่อวัยเกษียณ เป็นวิธีการสำหรับการกำหนดแผนการดำรงชีวิตในวัยเกษียณอายุหลังจากหยุดการทำงานจำเป็นต้องมีการวางแผนทางการเงินเพื่อวัยเกษียณที่ชัดเจน ซึ่งจุดมุ่งหมายสำคัญของแต่ละบุคคล มีขั้นตอนดังนี้ (พรทิพย์ เกิดขำ และ ศิริภัทร โรจนสัญชัยกุล, 2553)

1. ประมาณจำนวนเงินที่ต้องการมีไว้ใช้ต่อปีในช่วงวัยเกษียณ จากนั้นเตรียมพร้อมทางการเงิน ประเมินค่าใช้จ่ายที่ต้องการสำหรับการเกษียณอายุต่อปีได้ และจะสามารถประมาณจำนวนเงินที่บุคคลต้องการมีไว้ใช้ต่อปีในช่วงเกษียณอายุได้
2. ประมาณการรายได้ต่อปีที่จะได้รับระหว่างเกษียณอายุ รายได้ที่จะได้รับแบ่งได้เป็น 2 ประเภท

3. รายได้หลักที่จะได้รับตามระบบ รายได้กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ รายได้กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ รายได้ประกันสังคม

4. รายได้จากการวางแผนทางการเงินที่ดี ได้แก่ รายได้จากประกันชีวิต ประเภทรายได้คงที่ รายได้จากการลงทุน เช่น ดอกเบี้ยรับ เงินปันผล ค่าเช่า หรือรายได้อื่นๆ เช่น รายได้จากงานพาร์ทไทม์ เป็นต้น

5. คำนวณรายได้ต่อปีเพิ่มเติมที่จำเป็นหลังจากปรับอัตราเงินเฟ้อแล้ว ในขั้นตอนที่ 1 จำนวนเงินที่บุคคลต้องมีในแต่ละปีระหว่างเกษียณอายุจะอยู่ที่ประมาณ 324,000 บาท/ปี

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณ จะเห็นได้ว่าการวางแผนทางการเงินเป็นเรื่องที่มีความสำคัญในการใช้ชีวิตหลังวัยเกษียณเป็นอย่างมาก หากมีการวางแผนที่ดีเลือกวิธีการวางแผนทางการเงินที่เหมาะสมก็จะทำให้ชีวิตหลังวัยเกษียณมีรายได้เพียงพอกับการใช้จ่ายในชีวิตประจำวันรวมถึงค่ารักษาพยาบาลที่จะเกิดขึ้น

5.3 พฤติกรรมการออมเพื่อการเกษียณ

พฤติกรรมการเงินมีลักษณะต่าง ๆ และแบ่งออกเป็นหลายประเภท โดยพฤติกรรมการเงินเป็นพฤติกรรมภายนอกที่สามารถมองเห็นได้ชัดเจน (Pinthapat, 1999) สามารถแบ่งออกเป็นพฤติกรรมการออมที่แสดงผลการออมเงินในรูปแบบต่าง ๆ (Anantawirun, 2007) ได้แก่ การลงทุนในกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ การลงทุนในกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ การลงทุนในกองทุนเพื่อการเกษียณ ประกันชีวิต การลงทุนในสถาบันการเงิน การวางแผนออมในกองทุนและการสำรองเงินให้เหมาะสม และพฤติกรรมการเงินที่สอดคล้องกับการออมเพื่อการเกษียณอายุ การคำนวณการใช้จ่ายรายเดือน การสำรวจการออมในระยะยาวปัจจุบัน การคำนวณความเพียงพอของการออม การทบทวนแผนการเงินตลอดเวลา และการพิจารณาปัจจัยเงินเฟ้อเนื่องจากมีผลต่อมูลค่าเงินในอนาคต

ความสำคัญของการออมการออมช่วยให้ผู้บริโภครู้เป้าหมายในอนาคตตามที่วางแผนไว้ และการออมถือเป็นปัจจัยสำคัญในการบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ นอกจากนี้การออมยังช่วยแก้ไขปัญหาทางการเงินที่อาจเกิดขึ้นได้ โดยทั่วไปแล้ว การออมเกิดขึ้นเมื่อรายได้ของบุคคลเกินรายจ่าย การใช้จ่ายน้อยลงยังนำไปสู่การออมอีกด้วย การออมมาจากรายได้ลบการใช้จ่ายของผู้บริโภคและรายจ่ายอื่น ๆ (จุฑาริบัติ ฤกษ์สันทัต, 2555) การออมในระบบเศรษฐกิจรวมถึงการออมของภาครัฐและเอกชน การออมไม่เพียงแต่สำคัญสำหรับผู้คนในการสร้างความมั่นคงในอนาคตเท่านั้น ยังมีความสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาเศรษฐกิจภายในประเทศเนื่องจากช่วยสนับสนุนการลงทุน และสถานการณ์การผลิตของประเทศหากการออมและการลงทุนของประเทศค่อนข้างสมดุลก็ไม่ต้องใช้

เงินทุนต่างประเทศมาลงทุนในประเทศนั้น (สุภาพร คล้ายเกตุ และสมพงษ์ มหิงสพันธุ์, ม.ป.ป.) วัตถุประสงค์ของการออมขึ้นอยู่กับความต้องการของแต่ละบุคคล เช่น เพื่อเก็บเงินไว้ใช้ในกรณีที่เจ็บป่วยหรือมีอุปการะในวัยชรา เพื่อใช้ในการศึกษา การทำงาน และการลงทุนเพื่อมีเงินใช้ในอนาคต เพื่อมอบสิทธิในการรับมรดกแก่ลูกหลานและสังคม เพื่อสร้างพื้นฐานทางการเงินและความมั่นคงในด้านการเงินเพื่อใช้เป็นต้นแบบในการกู้ยืมเพื่อซื้อสินทรัพย์อื่น ๆ เพื่อใช้เป็นเงินทุนในการประกอบอาชีพหรือเปลี่ยนงาน เพื่อใช้ในการจ่ายค่าใช้จ่ายที่ไม่ธรรมดาหรือใช้ในกรณีฉุกเฉิน เพื่อเก็บเงินไว้ใช้ในช่วงอายุเกษียณ เพื่อรับผลตอบแทนจากการออม เช่น ดอกเบี้ย เป็นต้นการออมมี 3 รูปแบบ ซึ่งแต่ละรูปแบบให้ผลตอบแทนต่างกัน (ศุภวรรณ มณีพันธ์วงศ์, 2552) ได้แก่

1. การออมสินทรัพย์ถาวรไว้เพื่อความจำเป็นและสร้างความมั่นคงในอนาคต คนส่วนใหญ่เลือกออมประเภทนี้เพราะมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันความเสี่ยงด้านที่ดิน อาคารและสิ่งปลูกสร้าง หรือที่อยู่อาศัย เครื่องจักร โลหะ เพชรพลอย เป็นต้น

2. แม้ว่าการออมสินทรัพย์ทางการเงินจะมีสภาพคล่องสูง แต่ก็สามารถแปลงเป็นเงินสดได้อย่างรวดเร็ว เช่น เงินสดในมือ ตัวเงินคลัง เอกสารเชิงพาณิชย์ พันธบัตร พันธบัตรองค์กรหรือหุ้นสามัญ สลากกินแบ่งธนาคารออมสิน กรมธรรม์ประกันชีวิต เป็นต้น

3. เงินฝากในสถาบันการเงินต่างๆ มีบทบาทสำคัญในการออม ที่สำคัญที่สุด เช่น ธนาคารพาณิชย์ ธนาคารออมสิน บริษัทการเงิน บริษัทประกันชีวิต สหกรณ์ออมทรัพย์ กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ เงินฝากสหกรณ์ เป็นต้นเหตุจูงใจที่ทำให้เกิด

พฤติกรรมการออม เกิดได้จากตัวบุคคลหรือพฤติกรรมการออมของประชาชน (รุ่งนภา ศรีธัญญาโชติ, 2550) ได้แก่

- การออมโดยสมัครใจ คือ การออมที่ผู้ออมมองเห็นประโยชน์ในอนาคตมากกว่าผลประโยชน์ในปัจจุบัน ส่วนต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายนั้นขึ้นอยู่กับสถานการณ์และอารมณ์หรือนิสัยส่วนตัวของผู้ออม

- การบังคับออม หมายถึง ประชาชนถูกบังคับให้เลิกบริโภค ส่วนใหญ่ถูกบังคับโดยนิติบุคคล กองทุนรัฐบาลและกองทุนประกันสังคม และภาวะเศรษฐกิจอื่น ๆ ทำให้เกิดภาวะเงินเฟ้อ ภาวะเงินฝืด และปรากฏการณ์อื่น ๆ

- การออมที่ส่งผลกระทบต่อสังคม คือ การออมโดยรวมของสังคม เช่น รายได้ประชาชาติ การเพิ่มขึ้นของรายได้ประชาชาติสามารถเห็นได้จากการบริโภคผลิตภัณฑ์ในตลาดที่เพิ่มขึ้นของผู้คน

ปัจจัยที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการออมขึ้นอยู่กับปัจจัย 7 ประการ (สิรินดา กลิ่นจันทร์หอม, 2555) ได้แก่

- รายได้ที่เพิ่มขึ้นทำให้ผู้คนมีแนวโน้มที่จะประหยัดเงินมากกว่ารายได้ที่เพิ่มขึ้น เนื่องจากการเติบโตในสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ ซึ่งรวมถึงความขยันและความรับผิดชอบที่ดีใน ส่วนของผู้ออมทรัพย์
- การเพิ่มขึ้นของจำนวนผู้อยู่ในความอุปการะหรือบุคคลที่ไม่มีรายได้มี ผลกระทบต่อรายจ่าย เช่น การเพิ่มขึ้นของรายจ่าย ในทางตรงกันข้าม คนวัยทำงานจะมีเงินออมสูง และถ้ามีคนประเภทนี้เยอะก็จะทำให้มีนิสัยชอบออมเงินมากขึ้น
- วงจรชีวิต: บุคคลมีรายได้ค่อนข้างน้อยในช่วงแรกของชีวิต แต่มีการบริโภคที่ มั่นคงและประหยัดเงินได้มากในวัยกลางคน เนื่องจากคุณต้องเก็บออมเพื่อใช้หนี้ เก็บออมเมื่อออก จากงานและถึงวัยเกษียณ
- อาชีพบ่งบอกถึงแหล่งรายได้ ผู้คนในอาชีพที่มีรายได้สูงหรือมีรายได้สูงจะ ประหยัดเงินได้มาก ในขณะที่ผู้คนในอาชีพที่มีรายได้น้อยจะประหยัดเงินได้เพียงเล็กน้อยหรือไม่มีเลย
- เขตเมืองและชนบทเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดความสามารถในการออม การออมที่เพิ่มขึ้นเป็นผลมาจากการพัฒนาตลาดสำหรับสินค้าอุปโภคบริโภคต่างๆ ซึ่งส่งผลต่อการ ออมของประชาชน
- การศึกษาที่ดีมีทั้งผลดีและผลเสียต่อการออม ส่งผลให้มีการออมมากขึ้น เมื่อได้รับการศึกษาแล้ว บุคคลจะมีวินัยในการออม ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างและปลูกฝังทัศนคติต่อ ประเด็นเรื่องการออมด้วย

5.4 ทางเลือกในการออม

ประหยัดก่อนใช้เงิน คือสิ่งที่คนส่วนใหญ่ฝึกฝนเพราะได้เงาเข้าไปแล้ว และถูก สอนมาตั้งแต่เด็กว่าควรนำเงินที่เหลือจากกระเป๋าเงินในแต่ละวันไปใส่กระปุกออมสิน แต่ในความเป็น จริง วิธีการนี้เป็นอุปสรรคต่อการประหยัดเงินเมื่อมีผลิตภัณฑ์ที่เชิญชวนให้คุณซื้อในปัจจุบัน ตลอดเวลา ผู้ที่ใช้นี้ขาดความสามารถในการควบคุมตนเอง การออมอีกวิธีหนึ่งที่มีศักยภาพใน การสร้างวินัยในการออมที่ดีคือการใช้วิธีนี้ก่อนการออมก็เหมือนกับการบังคับตัวเองให้มีเงินใช้ มากมายและจำเป็นต้องใช้เงินให้เพียงพอ ผู้ที่เลือกเส้นทางนี้อาจรู้สึกขุ่นเคืองเนื่องจากรู้สึกว่ามีเงินไม่ เพียงพอที่จะใช้จ่าย แต่วิธีนี้เป็นวิธีสร้างวินัยที่ดี หากทำเป็นประจำนักออมจะรู้สึกคุ้นเคยกับเงินที่มี และสามารถดำรงชีวิตได้อย่างสบายใจ กลไกหนึ่งที่จะช่วยให้คุณประหยัดเงินล่วงหน้าได้ คือการทำ ข้อตกลงกับธนาคารเพื่อหักเงินเดือนเข้าบัญชีของคุณโดยอัตโนมัติ (สุรรัตน์ สุระเดช, 2555: 1)

5.5 อุปสรรคในการออม

ปัจจุบันนี้หลาย ๆ คนสนใจเรื่องการออมเงิน แต่ก็ไม่ประสบผลสำเร็จเสมอไป เพราะในขณะที่ออมเงินกลับมีเหตุการณ์และความจำเป็นต่าง ๆ เกิดขึ้นทำให้ไม่สามารถออมเงินได้ ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ เหตุการณ์และความต้องการเหล่านี้อาจไม่ใช่สิ่งที่เราทำเสมอไป แต่อาจเป็นผล

มาจากสมาชิกในครอบครัวด้วย อุปสรรคของการออมเงินคือการขาดวินัย อุปสรรคที่ควรพิจารณา ได้แก่ อัตราเงินเฟ้อและเหตุฉุกเฉิน ความโลภหรือราคะ ฯลฯ สิ่งสำคัญที่ควรทราบคือการถามคำถาม อย่างรอบคอบและตอบตัวเอง หากดูเวลาที่ใช้ในการสะสมเงิน หากเริ่มทำงานเมื่ออายุ 25 ปี และเกษียณอายุเมื่ออายุ 60 ปี นั้นหมายความว่าคุณมีเวลาประมาณ 35 ปีในการสะสมเงินเพื่อดูแลตัวเอง ขณะทำงาน รวมเป็น 60 ปี หลังเกษียณอายุหลายปีกับครอบครัว (สนทนา เขมวิรัตน์และคนอื่นๆ, 2555: 11)

6. แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการวางแผนทางการเงิน

กิตติพัฒน์ แสนทวีสุข (2556) ได้กล่าวถึง กระบวนการวางแผนทางการเงิน สามารถแบ่งได้เป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

6.1 ตั้งเป้าหมายทางการเงินและเป้าหมายการดำเนินชีวิต

การมีเป้าหมายชีวิตจะทำให้เราสามารถกำหนดทิศทางการชีวิตได้ทุกวัย เป้าหมายที่ดี ต้องตั้งไว้ในช่วงเวลาหนึ่ง และแน่นอนว่าอาจมีเป้าหมายมากมายในการทำเช่นนี้ แต่คุณควรจัดมันให้เป็นระเบียบ ใส่ใจและดำเนินการในเรื่องสำคัญๆ ก่อน เช่น ต้องการเก็บเงินส่งลูกเรียนหนังสือจนเรียนจบปริญญาตรี เมื่อหมดภาระก็สร้างบ้านของตัวเอง หรือซื้อประกันชีวิตระยะยาวเพื่อให้มีเงินใช้ยามเกษียณทุกเดือน เป็นต้น เป้าหมายเหล่านี้จะกำหนดจำนวนเงินที่คุณต้องออมเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย จะบรรลุเป้าหมาย

6.2 ข้อมูลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนทางการเงิน เป็นการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการเงิน พฤติกรรมการใช้จ่าย ช่วงอายุ และความรับผิดชอบ สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนทางการเงิน เพื่อลดอุปสรรคเหล่านี้ ได้แก่:

6.2.1 ช่วงอายุ (Life Cycle) ผู้ที่มีอายุน้อยและอยู่ในช่วงวัยทำงานจะมีการออมเงินในรูปของสินทรัพย์คงทน เช่น บ้าน รถยนต์ โดยมีระยะเวลาชำระคืนยาวนานถึง 5-30 ปี ทำให้รายได้หายไป ผ่อนชำระโดยไม่ต้องออมหรือลงทุนเพื่อเพิ่มรายได้ ดังนั้นควรวางแผนการออมในรูปแบบอื่นในช่วงนี้ด้วย

6.2.2 รายได้ช่วยให้คุณเข้าใจแหล่งรายได้ของคุณ รายได้คงที่และผลตอบแทนจากการลงทุนรายได้เพิ่มเติมสามารถคำนวณจำนวนเงินที่ต้องใช้และสิ่งที่เหลืออยู่เพื่อออม หากไม่เพียงพอ จะหาได้จากแหล่งใด ทำให้การวางแผนทางการเงินประสบความสำเร็จหาได้จากแหล่งใดบ้าง เพื่อให้การวางแผนทางการเงินประสบผลสำเร็จ

6.2.3 รายจ่าย (Expenses) การจัดทำบัญชีครัวเรือน จะทำให้สามารถแยกประเภทของรายจ่ายได้ว่ารายจ่ายใดเป็นรายจ่ายที่หมดไป รายจ่ายใดเพื่อการเก็บออม รายจ่ายใด

เพื่อการสะสมสินทรัพย์ จะทำให้วางแผนได้ว่ารายจ่ายใดที่พุ่งเฟื้อยและตัดทอนลงได้บ้าง เพื่อให้มีเงินรายได้เหลือ เพื่อการวางแผนทางการเงิน

6.3. จัดทำแผนทางการเงินที่เป็นลายลักษณ์อักษร ด้วยการสร้างแผนทางการเงินที่เป็นลายลักษณ์อักษร คุณจะสามารวิเคราะห์พฤติกรรมการใช้จ่ายของคุณได้ชัดเจนยิ่งขึ้น แผนการทางการเงินที่ดีต้องมีความยืดหยุ่น คุณต้องสามารถปรับเปลี่ยนได้เมื่อมีเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดเกิดขึ้น การมีสินทรัพย์สภาพคล่องที่สามารถแปลงเป็นเงินลงทุนได้อย่างรวดเร็วจะต้องคำนึงถึงสิทธิประโยชน์ทางภาษีที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลเพื่อประหยัดเงินด้วย

6.4 ดำเนินการและทบทวนแผนทางการเงิน ในการดำเนินการตามแผนทางการเงิน อาจเกิดปัญหาและอุปสรรคและต้องมีการทบทวนแผนอย่างสม่ำเสมอ พฤติกรรมการใช้จ่ายได้รับการทบทวนและแผนจะถูกปรับเปลี่ยนเมื่อพบข้อบกพร่อง เพื่อให้มีรายได้เพิ่มขึ้นหรือลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น ช่วยให้ประหยัดเงินและบรรลุเป้าหมาย

7. แบบจำลองการรอดชีพด้วยวิธีการของ Cox Regression

ในปัจจุบันการวิเคราะห์การรอดชีพได้ถูกนำไปใช้ในศาสตร์หลายแขนงมากขึ้น ซึ่งแต่เดิมมีเพียงการใช้ในทางสาธารณสุขและการแพทย์เพื่อการทดลองประสิทธิภาพของยาและเทคโนโลยีเพื่อการรักษาเท่านั้น แต่มีน้อยการศึกษาที่ได้นำรูปแบบการวิเคราะห์นี้มาขยายผลเพื่อต่อยอดองค์ความรู้ในด้านอื่น ๆ โดยปัจจุบันมีการใช้มากขึ้นในทางด้านวิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ และบริหารธุรกิจ ซึ่งผู้วิจัยได้นำแนวความคิดเรื่องการรอดชีพมาใช้ในการประเมินรูปแบบการออมที่เหมาะสมของผู้มีเงินได้เพื่อวัยเกษียณ ซึ่งฟังก์ชันความสัมพันธ์ ในการวิเคราะห์ผล จะมีการเปลี่ยนแปลงจาก เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับเวลาเป็นรูปแบบของการออม ซึ่งเรียกว่า Event Analysis ภายใต้การจำลองโอกาสของฟังก์ชันการรอดชีพตั้งแต่แรกเริ่มเกิดเหตุการณ์จนสิ้นสุดเหตุการณ์นั้นโดยสามารถแสดงความสัมพันธ์ได้ดังนี้

Cox Model หรือ Cox Regression สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้คล้ายกันกับ Multiple Regression เพียงแต่ตัวแปรตามใน Cox Model เป็นความเสี่ยงต่อการเกิดเหตุการณ์ ณ เวลา t ถ้ามีตัวแปรอิสระ หรือตัวแปรต้น p ตัว แทนด้วย $X_1, X_2, X_3, \dots, X_p$ สามารถเขียน Model ได้ดังนี้

$$h(t) = h_0(t) \times \text{EXP} (b_1X_1 + b_2X_2 + b_3X_3 \dots b_pX_p)$$

เมื่อ

$h_0(t)$ เป็น Baseline หรือ Underlying hazard function ได้จากเมื่อให้ค่า X ทุก ตัว เป็น 0

$\text{EXP}(\theta)$ คือ Exponential ของค่า θ อาจเขียนใหม่เป็น e^θ ซึ่งเท่ากับ 2.71828^θ

โดย $\text{Loge}[\text{EXP}(\theta)] = \text{Ln}[\text{EXP}(\theta)] = \theta$

bp คือค่าสัมประสิทธิ์ (Coefficient) ที่ได้จากการ Fit model

จากสมการข้างต้น จะเห็นว่า Hazard ของ X คือ Exponential ของ bX ดังนั้นอาจกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า bX ก็คือ Log Hazard ของ X นั่นเอง

ค่า b คือค่าสัมประสิทธิ์ คำนวณด้วยวิธีการที่สลับซับซ้อนโดยอาศัยคอมพิวเตอร์ เรียกว่า Fit Model วิธีการที่ใช้ประมาณค่า b เรียกว่า Partial maximum likelihood

ค่า Likelihood (L) คือค่าความน่าจะเป็นที่ค่าสังเกตจะถูกอธิบายโดย Model ค่าที่สูงยิ่งดีปกติผลจากคอมพิวเตอร์รายงานค่านี้เป็นสเกล Log เรียก Log-likelihood เพราะง่ายที่จะนำไปคำนวณขั้นต่อไป ด้วยค่าความน่าจะเป็นอยู่ระหว่าง 0 – 1 ค่าที่สูงคือค่าที่เข้าใกล้ 1 เมื่อเป็นค่า Log แล้ว ค่าที่เข้าใกล้ 1 จะได้ค่า Log เข้าใกล้ 0 และ Log ของค่าที่น้อยกว่า 1 มีค่าติดลบเสมอ ดังนั้น ค่า Log-likelihood จึงเป็นค่าที่ติดลบเสมอ และค่ายิ่งใกล้ 0 ยิ่งดีการได้มาซึ่งค่า b นั้นเป็นการเปรียบเทียบ Likelihood ของ Model ที่กำหนดให้ตัวแปรต้นทุกตัวไม่มีผลต่อ Model เขียนแทนด้วย $L(0)$ กับ Likelihood ของ Model ที่ตัวแปรต้นทุกตัวมีผลต่อ Model เขียนแทนด้วย $L(b)$ แล้วคำนวณหาค่า $L(b)$ ที่มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ที่ยังผลให้ได้ค่าสัดส่วนระหว่าง $L(0)/L(b)$ หรือ Likelihood ratio นี้มีค่าต่ำสุด จึงเรียกว่า Maximum likelihood ค่าของ Linear combination คือ $b_1X_1 + b_2X_2 + b_3X_3 + \dots + b_pX_p$ ของคนคนหนึ่งหาได้จากการแทนค่า X ต่าง ๆ ลงในสมการที่ได้จากการ Fit model ค่าที่ได้เรียกว่า Prognostic Index หรือ Risk score มีค่าเท่ากับ Log Hazard

ภายใต้ Model นี้มี Assumption เกี่ยวกับ Proportional hazard เป็นหลักกล่าวคือ ความแตกต่างสัมพัทธ์หรือสัดส่วนของ Log hazard ระหว่างกลุ่มนั้น เท่ากันตลอดช่วงเวลาที่ศึกษา ไม่ว่าจะมียุทธศาสตร์ใดก็ตาม จะเพิ่มหรือลดเมื่อเวลาเปลี่ยนไป หรือเพิ่มแล้วลด หรือลดแล้วเพิ่ม ขอเพียงแต่ต้องเป็นสัดส่วนคงที่ระหว่างกลุ่มหรือหน่วยศึกษาทุกหน่วยนั้นคือ Cox proportional hazard ไม่มีการระบุลักษณะของ Baseline hazard แต่ให้คงที่ (Baseline hazard is left unparameterized but fixed) แต่ยังคงมีการประมาณค่าพารามิเตอร์ของสัมประสิทธิ์

Hazard บอกความเสี่ยงต่อการเกิดเหตุการณ์ ณ เวลา t ถ้าต้องการทราบความเสี่ยงต่อการเกิดเหตุการณ์ระหว่างเวลา 0 ถึง เวลา t ก็เพียงแต่รวมค่า hazard ทุกจุดเวลาจนถึงเวลา t เรียกว่า Cumulative hazard เขียนแทนด้วย $H(t)$ ดังนั้น Model สามารถเขียนใหม่เป็น

$$H(t) = H_0(t) \times \text{EXP}(b_1 X_1 + b_2 X_2 + b_3 X_3 + \dots + b_p X_p)$$

จากที่กล่าวข้างต้น เราทราบว่า โอกาสที่อยู่อย่างปลอดภัยจนถึงเวลา t ซึ่ง เขียนแทนด้วย $S(t)$ นั้น สามารถหาได้จาก $\text{EXP}[-H(t)]$ ดังนั้นจึงสามารถหาโอกาสที่คนคนหนึ่งจะอยู่อย่างปลอดภัยเมื่อเราทราบค่าตัวแปรต้นต่างๆ ที่เป็นข้อมูลของเขา การแปลความหมาย

จาก

$$h(t) = h_{0(t)} \times \text{EXP}(b_1 X_1 + b_2 X_2 + b_3 X_3 + \dots + b_p X_p)$$

สามารถดูที่ขนาดของค่า b ค่ายิ่งมากบ่งชี้ว่ายิ่งมีโอกาสเกิดเหตุการณ์ได้มาก Exponentiate ค่า b เรียกว่า Hazard แปลความหมายคล้ายอัตรา (Rate)

8. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งกลุ่มอาชีพในการศึกษาออกเป็น 2 กลุ่มอาชีพ ได้แก่ พนักงานภาครัฐและพนักงานภาคเอกชนเพื่อให้เกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้นจึงได้แบ่งเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จำแนกตามกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ดังนี้

8.1 กรณีศึกษาการออมเพื่อการเกษียณในพนักงานภาครัฐ

ธิดารัตน์ อติชานันท์ และแพรวพรรณ มังคลา (2554) ศึกษาการวางแผนการเงินเพื่อการเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค พบว่า รูปแบบการออมและการลงทุนสัมพันธ์กับเพศ รายได้จากงาน ความเสี่ยง ประสบการณ์การลงทุน ฯลฯ การศึกษาที่เกี่ยวข้อง ระยะเวลาของการออมและการลงทุนสัมพันธ์กับตำแหน่งงาน ความเสี่ยง และความรู้ความเข้าใจ สัดส่วนการออมและลงทุนในรายได้สัมพันธ์กับอายุ รายได้ ความเสี่ยง ผลตอบแทน ความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์ โดยในจำนวนนี้ พนักงานสำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคมีเงินฝากในสถาบันการเงินมากที่สุด ลงทุนในพันธบัตรทุกครั้งที่เป็นไปได้ ส่วนใหญ่มีการออมและการลงทุนที่แน่นอน ร้อยละ 25 ของรายได้ เป้าหมายของการออมและลงทุนเงินของตนเองคือการออมและลงทุนเพื่อให้ครอบครัวของคุณมีความมั่นคงทางการเงินมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

ปิยกานต์ อาจารย์วุฒิ (2554) ศึกษาความหมาย รูปแบบ และกระบวนการออมทรัพย์ของเจ้าหน้าที่กรมศุลกากร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความหมาย รูปแบบ และกระบวนการออมทรัพย์ของเจ้าหน้าที่กรมศุลกากรในเขตคลองเตย จังหวัดกรุงเทพมหานคร การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการสร้างทฤษฎีพื้นฐาน เราเลือกสาขาการวิจัยที่สอดคล้องกับเป้าหมายและคำถามการวิจัย และรวบรวมข้อมูลผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึกกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ พนักงานภาครัฐ

ประกอบด้วยพนักงานประจำและชั่วคราวจำนวน 20 คน ผลการศึกษาพบว่า คำว่า “ออมทรัพย์” เจ้าหน้าที่ศุลกากรหมายถึงการวางแผนออมเงินไว้เป็นค่าใช้จ่ายในอนาคต ออมไว้ใช้ยามเกษียณ แบ่งปันรายได้เป็นทุนสำรองเพื่อรับมือกับความไม่แน่นอนของชีวิต ออมและลงทุนเพื่อผลตอบแทน ออมเพื่อสร้างความมั่นคงให้ตนเองและครอบครัว ส่วนหนึ่งของรูปแบบการออม การออมแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ การออมภาคบังคับโดยหน่วยงานรัฐ และแบบเลือกสรรตามความต้องการ ซึ่งความแตกต่างในกระบวนการออม นั่นคือ กระบวนการออมของการออมตามแผน และกระบวนการออมของการออมที่ไม่ได้วางแผนไว้

อนงนาฏ ศุภกิจวณิชกุล (2558) ได้ศึกษา พฤติกรรมการได้แก่ ทดสอบไครส์แควร์ (Chi-Square) T-test ,F-test (ANOVA) กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 พบว่า ข้อมูลส่วนอายุ จำนวนบุตร บุคคลหลักในครอบครัวที่อยู่ในความรับผิดชอบ และรายจ่ายต่อเดือน แต่ไม่ส่งผลต่อการบริหารการเงิน ยกเว้นพฤติกรรมการออมด้านแนวโน้มการออมเงินในอนาคตเดือนไม่มีผลต่อการบริหารการเงิน พฤติกรรมการออม ได้แก่ อัตราการออม ลักษณะการออม จุดประสงค์ในการออม การเลือกรูปแบบการออม ระยะเวลาในการเก็บออม

กฤษฎี ยิวคิม (2555) ศึกษาเรื่อง ทักษะคติและพฤติกรรมการออมของบุคลากรมหาวิทยาลัยรามคำแหง กรณีศึกษา บุคลากรคณะรัฐศาสตร์ การศึกษา พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล เช่น อายุ และสถานะสังคม มีผลต่อทัศนคติในการออมของบุคลากรในคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ส่วนทัศนคติในเรื่องการออมเพื่อสิทธิพิเศษ การออมในเรื่องเวลา/ความไม่แน่นอนทางเศรษฐกิจ และทัศนคติในเรื่องการออมเพื่อผลตอบแทน มีผลต่อพฤติกรรมการออมของบุคลากรในคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยมีอายุ และสถานะสังคมเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของบุคลากรในคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ทัศนคติที่มีผลต่อพฤติกรรมในการออมของบุคลากรในคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ดารารภรณ์ โคลิรีวิวัฒน์ (2558) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมและรูปแบบการออมของข้าราชการกองทัพอากาศ ใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 400 ตัวอย่าง โดยเป็นข้าราชการกลาโหม วิเคราะห์ข้อมูลสถิติเพื่อวิเคราะห์ความถี่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการทดสอบความสัมพันธ์โดยใช้วิธีการสถิติที่มีระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 พบว่า ในด้านพฤติกรรมการออม ส่วนใหญ่ของข้าราชการในกองทัพอากาศมีนโยบายออมเงินเพื่อการใช้จ่ายในกรณีฉุกเฉินหรือเพื่อซื้อสิ่งของที่ต้องการ ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมและรูปแบบการออม พบว่า กลุ่มที่ชั้นยศต่ำ โสด และรายได้น้อย มีแนวโน้มออมเงินเพื่อซื้อสิ่งของที่ต้องการ โดยมีผู้ปกครองมีอิทธิพลในการตัดสินใจออม อย่างแท้จริงพนักงานเห็นที่จะเก็บออมในรูปแบบสกุลเงิน และบัญชีเงินฝากในการเงิน และกลุ่มที่อยู่ในช่วงสร้างครอบครัวก็มีทิศทางที่มาเงินเพื่อการศึกษาของ

บุตร และตนเอง ส่วนกลุ่มที่เคยศึกษาระดับปริญญาตรีหรือต่ำกว่า มีหนี้สิน แต่มีเงินออมต่อเดือนน้อย มีแนวโน้มที่จะซื้ออสังหาริมทรัพย์ โดยมีคู่สมรสเป็นผู้มีอิทธิพลในการตัดสินใจออม

ชยาภรณ์ ประภาภัก (2557) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการออมของบุคลากรในสังกัด สำนักพระราชวัง ผ่านการสำรวจกลุ่มตัวอย่างจำนวน 168 คน โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูล ข้อมูลที่ได้รวบรวมถูกวิเคราะห์ด้วยร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยใช้ t-test และ F-test พบว่า พฤติกรรมการออมของบุคลากรโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า วัตถุประสงค์ในการออมมีระดับสูง ส่วนรูปแบบการออมไม่ได้ผ่านมาตรฐานทางการเงินอยู่ในระดับปานกลาง ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า พฤติกรรมการออมของบุคลากรในสังกัดสำนักพระราชวังที่มีเพศ สถานภาพ และรายจ่ายต่อเดือนที่แตกต่างกันไม่มีความแตกต่าง แต่บุคลากรที่มีอายุ ตำแหน่ง หรือหนี้สินต่อเดือนที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการออมที่แตกต่างกัน

เรขา ธนนาทธนะชน (2551) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการบริโภคและการออมของข้าราชการ ครู ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยเก็บจากข้าราชการครูในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน จำนวน 292 คน การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) เป็นการศึกษาในรูปแบบค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคและการออมของข้าราชการครูในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ซึ่งการวิเคราะห์ลักษณะทั่วไปโดยอาศัยค่าร้อยละ และการแจกแจงความถี่ การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) เป็นการศึกษาถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นตัวกำหนดการบริโภคและการออมของข้าราชการครูในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน โดยอาศัยวิธีทางสถิติโดยสร้างสมการถดถอยเชิงซ้อน (Multiple linear regressions) โดยมีวัตถุประสงค์ คือ การประมาณการค่าใช้จ่าย การบริโภคและการออม พบว่า ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคจะเพิ่มขึ้นตามระดับรายได้ที่เพิ่มขึ้น ค่าใช้จ่ายการบริโภคและการออมของข้าราชการครูเฉลี่ยอยู่ที่ 1,038,228 บาท ต่อปี ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริโภค ได้แก่ รายได้อายุเวลาราชการ จำนวนผู้พึ่งพิง และหนี้สินทั้งหมดของครัวเรือน พบว่าที่ระดับรายได้ 450,000 – 600,000 บาท ครูมีการออมมากที่สุดและระดับรายได้ 150,001 – 300,000 บาท มีการออมน้อยที่สุด จำนวนสมาชิกในครอบครัว 3 คน มีการออมมากที่สุด และจำนวนสมาชิกครอบครัว 5 คน มีการออมน้อยที่สุดส่วนสาเหตุของการออม ส่วนใหญ่ คือ สามารถถอนเงินเมื่อไหร่ก็ได้ และมีจุดมุ่งหมายในการออมคือใช้เป็นทุนในการทำธุรกิจหรือการประกอบอาชีพ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออมของข้าราชการครู คือ รายได้ทั้งสิ้นของครัวเรือนและหนี้สินทั้งหมดของครัวเรือน

อัครศักดิ์ ตีมงคล (2545) ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์พฤติกรรมการออมของเจ้าหน้าที่ปลัดกระทรวงกลาโหมแสดงให้เห็นว่าส่วนใหญ่ของพวกเขาเป็นคนที่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี และมีครอบครัวที่มีบุตรและผู้พึ่งพิง รายได้ของพวกเขา มีผลต่อพฤติกรรมการออมอย่าง

มาก นอกจากนี้ ยังพบว่ารายได้มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการออมทรัพย์ของพวกเขา โดยมีจำนวนเล็กน้อยของเจ้าหน้าที่ที่ผู้สมรสมีรายได้เพิ่มเติมหรือมีรายได้อื่น ๆ ที่ทำให้พฤติกรรมการออมของพวกเขาเล็กน้อยลง การออมทรัพย์ของเจ้าหน้าที่โดยการฝากเงินไว้ที่ธนาคารพาณิชย์สหกรณ์หรือเก็บไว้เป็นเงินสดมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในกรณีฉุกเฉินหรือเจ็บป่วยซึ่งมีความจำเป็นและมีประโยชน์มากในการดูแลตัวเองของพวกเขาและครอบครัวในอนาคตที่ไม่แน่นอน

8.2 กรณีศึกษาการออมเพื่อการเกษียณในพนักงานเอกชน

ภิรมยา ชัยศิลป์ (2562) ศึกษาเรื่องการวางแผนการเงินส่วนบุคคลของพนักงานบริษัทในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคือพนักงานบริษัทเอกชนในจังหวัดเชียงราย จำนวน 400 คน ในการศึกษาครั้งนี้ใช้เครื่องมือแบบสอบถาม จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า พนักงานบริษัทเอกชนส่วนใหญ่ต้องการความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการวางแผนการเงิน และมีภาระหนี้สินจากสินเชื่อรถ อย่างไรก็ตามพนักงานบริษัทเอกชนมีแนวโน้มที่จะออมเงินในอนาคตโดยให้ความสำคัญกับผลตอบแทนที่สูงจากการออม และการลงทุน และการออมหรือการลงทุนที่สร้างรายได้ประจำและความปลอดภัยสูงมากที่สุด

ธีระพัฒน์ มีอำพล (2557) ได้ทำการศึกษาความรู้ทางการเงินและพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการวางแผนการเงินเพื่อการเกษียณอายุกรณีศึกษากลุ่มคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความรู้ทางการเงินที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมและความรู้ทางการเงินกับพฤติกรรมการออมที่มีผลต่อการวางแผนการเงินเพื่อการเกษียณอายุของกลุ่มคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาคือกลุ่มคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 410 ราย การวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามในด้านเพศ อายุ สถานภาพ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ และระยะเวลาในการทำงาน โดยใช้การแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมาน ได้แก่ การวิเคราะห์องค์ประกอบร่วม (Factor Analysis) เพื่อรวมกลุ่มตัวแปรที่สัมพันธ์กันให้เป็นองค์ประกอบเดียวกัน การวิเคราะห์สมการถดถอย (Regression Analysis) ในการทดสอบสมมติฐาน จากการวิจัยสามารถจัดกลุ่มพฤติกรรมการออมได้ใหม่เป็น 2 กลุ่มปัจจัย คือ การจัดสรรเงินออม และการควบคุมค่าใช้จ่าย ผลวิจัยพบว่าความรู้ทางการเงินมีผลต่อการจัดสรรเงินออมและควบคุมค่าใช้จ่าย โดยการจัดสรรเงินออมมีอิทธิพลต่อการวางแผนการเงินเพื่อการเกษียณอายุมากกว่าควบคุมค่าใช้จ่าย และความรู้ทางการเงินตามลำดับ

ปิยพร อามสุทธิ์ (2557) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการตัดสินใจในการลงทุนในกองทุนรวมหุ้นระยะยาวของพนักงานเงินเดือนที่ทำงานในกรุงเทพมหานคร โดยมีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ซึ่งได้ศึกษาปัจจัยต่าง ๆ โดยเช่นเดียวกับ ส่วนประสมทางการตลาด ผลตอบแทน และภาพลักษณ์ของบริษัทหลักทรัพย์ที่จัดการกองทุนรวม การสำรวจข้อมูลถูกดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทาง

สถิติ เช่น ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regressions) พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศหญิง มีอายุ 31-40 ปี มีระดับการศึกษาที่เป็นปริญญาตรี ส่วนใหญ่เป็นพนักงานบริษัทเอกชน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนประมาณ 20,000 - 30,000 บาท และมีการออมเงินด้วยการลงทุนกองทุนรวมหุ้นระยะยาวโดยคาดหวังในเรื่องของผลตอบแทนและการลดหย่อนภาษี พบว่า พวกเขาทำการลงทุนทุกปี จำนวนเงิน 10,000 - 20,000 บาท มีผลทางการตลาด เงินทุนความน่าเชื่อถือของบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนรวม และภาพลักษณ์ของบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนรวม มีผลต่อการตัดสินใจในการออมเงินผ่านการลงทุนกองทุนรวมหุ้นระยะยาวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

พรทิพย์ เกิดคำ (2553) ศึกษาพฤติกรรมการออมส่วนบุคคลของพนักงาน บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) โดย กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีจำนวน 370 คน โดยส่วนใหญ่เลือกรูปแบบการออมกับสถาบันการเงิน มากที่สุด คือ เงินฝากออมทรัพย์ รองมาเป็นกองทุนสำรองเลี้ยงชีพและการซื้อกรมธรรม์ประกันชีวิต โดยผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านทัศนคติอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือความเชื่อ ความรู้ ความเข้าใจ และพฤติกรรมการออม และให้ความสำคัญเกี่ยวกับปัจจัยทางด้านส่วนประกอบทางการตลาดซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมการออมอยู่ในระดับมาก สุดท้ายคือการพัฒนารูปแบบทางกายภาพกระบวนการให้บริการของสถาบันการเงิน พนักงาน/บุคคลที่เกี่ยวข้อง กับการให้บริการการออม สถาบันการเงิน การส่งเสริมทางการตลาด/กิจกรรมส่งเสริมการออม รูปแบบการออม/ผลิตภัณฑ์และต้นทุนการออม/ค่าใช้จ่ายการออม

ฤติกา จัตูร์สวัฒนากุล (2545) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อการออมของภาคเอกชนในประเทศไทย พบว่า สัดส่วนในการออมในภาคครัวเรือนต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเบื้องต้นมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น สำหรับปัจจัยทางเศรษฐกิจมีผลกระทบในทางบวกต่อการออมสุทธิของภาคครัวเรือน ได้แก่ รายได้จากทรัพย์สินและรายได้พึงจ่ายใช้สอยของภาคครัวเรือน ส่วนปัจจัยที่มีผลกระทบที่มีผลกระทบในทางบวกต่อการออมสุทธิของภาคธุรกิจ ได้แก่ รูปแบบการออมของ ภาคเอกชน การเปิดเสรีทางการเงิน และอัตราเงินเฟ้อ

พรพิมล จรุงวิศาลกุล (2561) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการออมเพื่อการเกษียณอายุผ่านกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ได้ทำการเลือกพนักงานในบริษัท ชัสโก้ จำกัดที่ออมผ่านกองทุนสำรองเลี้ยงชีพเอไอเอ อายุ 25 ปี ขึ้นไป จำนวน 145 คน ใช้สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การทดสอบไค-สแควร์ (Chi-Square Test : χ^2 - Test) วัดค่าความสัมพันธ์โดยใช้สถิติ Cramer's V พบว่า ปัจจัยเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์ที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการออมเพื่อการเกษียณอายุผ่านกองทุนสำรองเลี้ยงชีพมากที่สุด โดยมีปัจจัยรายได้เฉลี่ยต่อเดือนเป็นปัจจัยอันดับแรก รองลงมาคือ ปัจจัยด้านผลตอบแทนของกองทุน ส่วนปัจจัยด้านบุคคล ได้แก่ อายุการทำงาน รองลงมา คือ จำนวนสมาชิกในครอบครัว

กฤตภาส เลิศสงคราม (2555) ได้ได้ดำเนินการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการออมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมของพนักงานบริษัทอสังหาริมทรัพย์ โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษา คือ การศึกษาจำนวนเงินออม รูปแบบการออม และจุดมุ่งหมายของการออม รวมถึงการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการออมของพนักงานบริษัทพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 258 ตัวอย่าง และทำการวิเคราะห์สถิติเพื่อแจกแจงความถี่และร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย โดยใช้การวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมานเพื่ออธิบายความแตกต่างของตัวแปรเกี่ยวกับจำนวนเงินออม รูปแบบการออม และจุดมุ่งหมายในการออม โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยเชิงซ้อน จึงพบว่า พฤติกรรมการออมของพนักงานบริษัทพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ส่วนใหญ่จะออมเงินในสถาบันการเงินและมีเงินออมต่ำกว่า 5,000 บาท เป็นร้อยละ 29.37 โดยจุดมุ่งหมายในการออมส่วนใหญ่คือการใช้จ่ายในยามฉุกเฉิน ปัจจัยที่มีผลต่อการออมเงินของพนักงานบริษัทพัฒนาอสังหาริมทรัพย์พบว่ามี 3 ปัจจัยที่มีผลต่อการออมเงินของพนักงานบริษัทพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ ได้แก่ จำนวนสมาชิกในครอบครัว รายได้ต่อเดือน และค่าใช้จ่ายเพื่อซื้อสินค้าและบริการต่อเดือน

พิกุล ปัญญา (2554) ได้ดำเนินการศึกษาพฤติกรรมการออมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมของเจ้าหน้าที่การตลาดบริษัทหลักทรัพย์ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อหาความรู้เกี่ยวกับจำนวนเงินที่ออมไว้ รูปแบบของการออม วัตถุประสงค์ในการออม และปัจจัยที่มีผลต่อการออมของเจ้าหน้าที่การตลาดบริษัทหลักทรัพย์ ตลอดจนศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง 345 ตัวอย่าง โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผลการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่ของเจ้าหน้าที่การตลาดมีการออมเงินน้อยกว่า 10,000 บาท รูปแบบการออมเงินมักเป็นการเก็บเงินเพื่อใช้ในยามชราภาพ หรือเมื่อเจ็บป่วยอย่างรุนแรง ปัจจัยที่มีผลต่อการออม พบว่า สถานภาพสมรส การศึกษา และรายได้ต่อเดือน มีผลต่อการออมของเจ้าหน้าที่การตลาดบริษัทหลักทรัพย์ในทางบวก

ปรเมศวร์ ว่องพิริยพงศ์ (2551) ได้ดำเนินการศึกษาเกี่ยวกับการออมและรูปแบบการออมของพนักงานเอกชน ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการออม รวมถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการออม และรูปแบบการออมโดยเป็นการศึกษาเชิงปริมาณ ใช้การวิจัยเชิงสำรวจด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง 400 คน โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของพนักงานภาคเอกชนกับขนาดรูปแบบของการออมและรูปแบบการออม ส่วนปัจจัยที่ส่งผลต่อขนาดการออมและรูปแบบการออมของพนักงานภาคเอกชน ทดสอบโดยใช้แบบจำลองสมการถดถอยหลาย ตัวแปรจากการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับขนาดการออมและรูปแบบการออม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ประสบการณ์ รูปแบบการออม รายได้ต่อเดือน และภาระหนี้สินต่อเดือนมีเพียงการยอมรับความเสี่ยง เท่านั้นที่ไม่มี ความสัมพันธ์กับขนาดของการออมและรูปแบบการออม ขนาดและลักษณะของการออมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับรายได้และประสบการณ์การออมที่ยาวนานอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความ

เชื่อมั่นที่ระดับ 0.05 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการออมและลักษณะการออมในทางการเงิน ได้แก่ อายุ สถานะภาพการสมรส และภาระหนี้สินต่อเดือน ณ ส่วนปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการออมและลักษณะการออมในทางการเงิน ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การออม รายได้ต่อเดือน และการยอมรับความเสี่ยง สำหรับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการออมและลักษณะการออมในทางการเงิน ได้แก่ อายุ สถานะภาพการสมรส ระดับการศึกษา ประสบการณ์การออม รายได้ต่อเดือน รายจ่ายต่อเดือน และภาระหนี้สิน ส่วนปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการออมและลักษณะการออมในทางการเงิน ได้แก่ เพศ และการยอมรับความเสี่ยง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการออมและลักษณะการออมในทางการเงินการถือครอง ได้แก่ อายุ ประสบการณ์การออม รายจ่ายต่อเดือนและภาระหนี้สินต่อเดือน ส่วนปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการออมและรูปแบบการออมในรูปของสินทรัพย์ คือ เพศ และ สถานะภาพการสมรส

8.3 กรณีศึกษาการออมเพื่อการเกษียณในพนักงานภาครัฐและพนักงานเอกชน

ศิริอรุณ อนันตวิรุฬห์ (2550) ได้ศึกษาพฤติกรรมการออมของพนักงานบริษัทเอกชนและข้าราชการในเขตกรุงเทพมหานครมีอายุอยู่ระหว่าง 40-45 ปี โดยมีร้อยละ 54.0 มีการออมต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 40.75 มีปริญญาตรีขึ้นไป และร้อยละ 60.3 สถานภาพสมรส โดยเงินเดือน 5,001-10,000 บาท ร้อยละ 40.0 โดยออมกับสถาบันการเงิน ร้อยละ 47.0 โดยมีความโน้มเอียงเฉลี่ยในการออมอยู่ที่ร้อยละ 12.0 และความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการออมเฉลี่ยเท่ากับ 0.15 ผู้ที่มีการออมมีจุดประสงค์ของการออมแบบสมัครใจ 3 ประการ ประการแรก คือ ออมเพื่อไว้ใช้หลังเกษียณ ร้อยละ 84.5 รองลงมาออมเพื่อไว้ใช้ในยามเจ็บป่วยและต้องใช้เงินออมไว้ ร้อยละ 73.8 และเป็นหลักประกันให้ครอบครัว ร้อยละ 45.5 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อปริมาณเงินที่ออม คือ อายุ ค่าล่วงเวลา เงินเดือน โบนัส และรายได้อื่น ๆ ทุกปัจจัยมีผลกระทบบวกต่อการออมเงิน ยกเว้นอายุของผู้ตอบแบบสอบถามที่ส่งผลกระทบต่อการออมเป็นลบ

อรปวีณ์ การกะสัง (2560) ศึกษาพฤติกรรมการออมและรูปแบบการออมในช่วงเวลาก่อนเกษียณระหว่างกลุ่มข้าราชการและพนักงานภาคเอกชน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเงินที่ได้รับความนิยมสูงสุดของข้าราชการได้แก่ เงินฝากออมทรัพย์ เงินฝากสหกรณ์ และประกันชีวิต ในขณะที่ของพนักงานภาคเอกชน ได้แก่ เงินฝากออมทรัพย์ ประกันชีวิต และหุ้น วัตถุประสงค์ในการออมและรูปแบบการออมที่ได้รับความนิยมมากที่สุด คือ เพื่อใช้จ่ายยามฉุกเฉิน และเพื่อใช้จ่ายในยามเกษียณ ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis, MRA) พบว่า ปัจจัยด้านเพศ ลักษณะอาชีพ และรายได้ มีผลต่อความรู้ความเข้าใจในการออม และรูปแบบการออม ในทางกลับกัน ปัจจัยด้านอายุ สถานภาพ และอาชีพ มีผลต่อสัดส่วนการออม และรูปแบบการออม

พิรารวรรณ จิระนนทรภาพร (2555) ได้ทำการศึกษาทัศนคติของประชาชนวัยทำงาน ในภาคเหนือของประเทศไทยต่อการวางแผนการเงินส่วนบุคคล พบว่า ทำแบบสอบถามมีความรู้และความเข้าใจทางการเงินของบุคคลที่ระดับปานกลาง มีความเข้าใจอย่างละเอียดในเรื่องของการวางแผนทางการเงิน และมีความรู้ที่น้อยที่สุดเมื่อมองในเรื่องของรูปแบบการลงทุนในกองทุนรวมหุ้นระยะยาว ในเรื่องความคิดเห็น ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับการวางแผนรูปแบบการออมมากที่สุด และอยู่ในลำดับต่ำกว่านั้นเวลาพูดถึงการจัดการทางการเงิน การวางแผนการประกันภัย การวางแผนมรดกและการวางแผนเพื่อวัยเกษียณ ด้านพฤติกรรมในการวางแผนการเงินส่วนบุคคลต่าง ๆ พบว่ามีแนวโน้มของพฤติกรรมที่มีความถี่อยู่ในระดับปานกลาง รายได้มีอิทธิพลต่อทัศนคติในการวางแผนการเงินส่วนบุคคลมากที่สุด ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการวางแผนการเงินส่วนบุคคลมากที่สุดคือปัจจัยการจัดการทางการเงินจากนั้นคือการวางแผนการลงทุน การวางแผนทางการเงินเพื่อการประกัน การวางแผนเพื่อวัยเกษียณ และการวางแผนมรดก

ชญาพร คุณชื่น (2561) ได้ศึกษาเรื่องการเงินส่วนบุคคลของประชากรในกรุงเทพมหานครได้นำแบบสอบถามมาเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล โดยทำการสำรวจจำนวน 400 คน พบว่า การวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลในกรุงเทพมหานครโดยรวมมีระดับความคิดเห็นปานกลาง โดยมุมมองต่อการวางแผนทางการเงินตามด้านต่าง ๆ พบว่า การวางแผนทางการเงินของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครมีระดับความคิดเห็นที่สูงที่สุด โดยเรียงลำดับได้ดังนี้ ด้านการออม ด้านค่าใช้จ่าย ด้านรายได้ และด้านการลงทุน ซึ่งปัจจัยทางบุคคล เช่น เพศ รายได้ต่อเดือน การศึกษา และอาชีพ ที่แตกต่างกัน ส่งผลให้มีการวางแผนทางการเงินแตกต่างกัน แต่กลุ่มประชากรที่มีปัจจัยส่วนบุคคลด้าน อายุ และสถานภาพ แตกต่างกัน ทำการวางแผนทางการเงินไม่ต่างกัน

จากการทบทวนทฤษฎีการบริโภค และแนวแนวคิดเกี่ยวกับวางแผนทางการเงิน และพฤติกรรมการออมเพื่อการเกษียณ รวมทั้ง งานวิจัยต่าง ๆ พบว่า อาชีพ รายได้ ค่าใช้จ่าย ภาระหนี้สิน ช่วงอายุ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการลงทุนทางการเงิน ในกลุ่มของพนักงานภาครัฐ มีวัตถุประสงค์การลงทุนทางการเงินเพื่อวัยเกษียณ และส่วนใหญ่เลือกการลงทุนในรูปแบบสหกรณ์ ออมทรัพย์ แต่ในขณะที่พนักงานเอกชนส่วนใหญ่เลือกใช้รูปแบบการออมและการลงทุนที่เป็นเงินฝาก โดยไม่ได้กำหนดสัดส่วนเงินออมต่อรายได้

ตารางที่ 2.1 สรุปผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กรณีศึกษาการออมเพื่อการศึกษาในพนักงานภาครัฐ

ผู้วิจัย	หัวข้อวิจัย	วิธีการศึกษาวิจัย	ผลการวิจัย
ธิดารัตน์ อติชาตนันท์ และแพรวพรรณ มิ่งคลา (2554)	การวางแผนการเงินเพื่อเตรียมการเกษียณอายุของพนักงานไฟฟ้าส่วนภูมิภาค	ใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลจากพนักงานไฟฟ้าส่วนภูมิภาค อายุ 40 - 60 ปี จำนวน 355 คน วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการวางแผนการเงินเพื่อเตรียมการเกษียณอายุของพนักงานไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางการเงิน และปัจจัยทางด้านทัศนคติ โดยใช้ค่าสถิติ Contingency coefficient ใน การทดสอบหาความสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05	วิธีการออมและลงทุนมีความสัมพันธ์กับเพศ รายได้ตำแหน่งงาน ความเสี่ยง และประสบการณ์ลงทุนมีความสัมพันธ์กับ ระดับการศึกษา โดยพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค มีการฝากเงินกับสถาบันการเงินมากที่สุด ลงทุนในหลักทรัพย์ประเภทพันธบัตรมากที่สุด ส่วนใหญ่มีสัดส่วนในการ ออมและลงทุนต่อรายได้ร้อยละ 25 มีการตัดสินใจออมและลงทุนด้วยตนเอง และมีวัตถุประสงค์ในการ ออมและลงทุนเพื่อเป็นหลักประกันทางการเงินของครอบครัวมากที่สุด

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ผู้วิจัย	หัวข้อวิจัย	วิธีการศึกษาวิจัย	ผลการวิจัย
ปียกานต์ อาจารย์ยุทธิ (2554)	<p>การให้ความหมาย รูปแบบ และกระบวนการของเจ้าหน้าที่กรมศุลกากร</p> <p>การให้ความหมายของค่าว่าการออมของเจ้าหน้าที่กรมศุลกากร คือ การวางแผนเก็บเงินเพื่อไว้ใช้จ่ายในอนาคต การเก็บออมเงินไว้เมื่อยามเกษียณ การแบ่งปันรายได้เพื่อเก็บเป็นเงินสำรองในการปูองกันความไม่แน่นอนของชีวิต การเก็บพร้อมกับลงทุนเพื่อผลตอบแทนและการเก็บออมเงินเพื่อเป็นหลักประกันความมั่นคงให้กับตนเอง และครอบครัว ส่วนของรูปแบบการออมเงิน ได้มีการแบ่งไว้ 2 รูปแบบ คือ การออมแบบถูกบังคับจากหน่วยงานของรัฐ และการออมแบบเปลือกออมตามความต้องการ อีกทั้งยังพบถึงกระบวนการออมที่มี ความแตกต่างกัน คือกระบวนการออมแบบวางแผนการออมและการออมแบบไม่มีการวางแผนการออม</p>	<p>เก็บรวบรวมข้อมูลโดยศึกษาเอกสารและ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และศึกษาโดยการ สัมภาษณ์แบบเชิงลึก โดยจัดเป็นกลุ่ม สันทนาประมาณกลุ่มละ 5-6 คน รูปแบบ การวิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปนัย และ วิเคราะห์การสร้างทฤษฎีฐานราก (Grounded Theory Study) เพื่อศึกษา ปรัชญาการทางสังคมจากข้อมูลที่เป็นไป ตามปรากฏการณ์จริง</p>	<p>การให้ความหมายของค่าว่าการออมของเจ้าหน้าที่กรมศุลกากร คือ การวางแผนเก็บเงินเพื่อไว้ใช้จ่ายในอนาคต การเก็บออมเงินไว้เมื่อยามเกษียณ การแบ่งปันรายได้เพื่อเก็บเป็นเงินสำรองในการปูองกันความไม่แน่นอนของชีวิต การเก็บพร้อมกับลงทุนเพื่อผลตอบแทนและการเก็บออมเงินเพื่อเป็นหลักประกันความมั่นคง ให้กับตนเอง และครอบครัว ส่วนของรูปแบบการออมเงิน ได้มีการแบ่งไว้ 2 รูปแบบ คือ การออมแบบถูกบังคับจากหน่วยงานของรัฐ และการออมแบบเปลือกออมตามความต้องการ อีกทั้งยังพบถึง กระบวนการออมที่มี ความแตกต่างกัน คือกระบวนการออมแบบวางแผนการออมและการออมแบบไม่มีการวางแผนการออม</p>

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ผู้วิจัย	หัวข้อวิจัย	วิธีการศึกษาวิจัย	ผลการวิจัย
อนงนาฎ ศุภกิจจวนิชกุล (2558)	พฤติกรรมกรรมการออมและการบริหารการเงินก่อนเกษียณอายุ วิทยาลัยบริหารมหาวิทยาลัยบูรพา	กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการ จำนวน 327 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบมีชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การทดสอบไคร้สแควร์ (Chi-Square), T-test และ F-test (ANOVA) กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05	พฤติกรรมกรรมการออม ได้แก่ อัตราการออม ลักษณะการออม วัตถุประสงค์ในการออม การเลือกรูปแบบการออม ระยะเวลาแหล่งข้อมูลในการเก็บออมและการบริหารเงิน เพื่อการเกษียณ ส่งผลต่อการบริหารการเงิน ยกเว้นพฤติกรรมการออมด้านแนวโน้มการออมเงินในอนาคต
ดารารามณ์ โคสิริวิวัฒน์ (2558)	พฤติกรรมและรูปแบบการออมของข้าราชการกองทัพอากาศ	ใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่าง 400 ตัวอย่าง โดยเป็นข้าราชการกองทัพอากาศทั้งหมด วิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบความสัมพันธ์โดยใช้สถิติไคสแควร์ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95	กลุ่มที่ชั้นยศน้อย โสัด ไม่มีคนในครอบครัวได้ร้อยละ 100 ไม่มีแนวโน้มออมเงินเพื่อซื้อสิ่งของที่ต้องการ โดยพ่อแม่เป็นผู้มีอิทธิพลในการตัดสินใจออม นิยมเก็บสะสมในรูปแบบเงินสดและบัญชีเงินฝากต่าง ๆ ในสถาบันการเงิน กลุ่มที่อยู่ในช่วงสร้างครอบครัว นิยมออมเพื่อการศึกษาของบุตรและตนเอง กลุ่มที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือต่ำกว่า มีหนี้สิน และมีเงินออมต่อเดือนน้อย นิยมซื้อ อสังหาริมทรัพย์ โดยมีคู่สมรสหรือแฟน เป็นผู้มือิทธิพลในการตัดสินใจออม

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ผู้วิจัย	หัวข้อวิจัย	วิธีการศึกษาวิจัย	ผลการวิจัย
ชยาภรณ์ ประภากิจ (2557)	พฤติกรรมการออมของบุคลากรในสังกัดสำนักพระราชวัง	ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 168 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบสมมติฐานคือ t-test และ F-test	วัตถุประสงค์ของการออม อยู่ในระดับมาก ส่วนรูปแบบการออมไม่ผ่านสถาบันการเงินอยู่ในระดับปานกลาง ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า บุคลากรในสังกัดสำนักพระราชวังที่มีเพศ สถานภาพ รายจ่ายต่อเดือน ต่างกันมีพฤติกรรมการออมที่ไม่แตกต่างกัน ส่วนบุคลากรในสังกัดสำนักพระราชวังที่มีอายุ ตำแหน่ง หนี้สินต่อเดือน ต่างกันมีพฤติกรรมการออมที่แตกต่างกัน
เรชา ธนนาทธนะชน (2551)	รูปแบบการบริโภคและการออมของข้าราชการครู ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน	เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยเก็บจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 292 ใช้ค่าร้อยละ และการแจกแจงวงถี่ การวิเคราะห์เชิงปริมาณ เป็นการศึกษาถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นตัวกำหนดการบริโภค และการออมของข้าราชการครูในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน โดยอาศัยวิธีทางสถิติโดยการสร้างสมการถดถอยเชิงซ้อน (Multiple linear regressions)	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริโภค ได้แก่ รายได้ อายุ เวลา การชรากร จำนวนผู้พึ่งพิง บาท ครูมีการออมมากที่สุดและระดับรายได้ 150,001 – 300,000 บาท มีการออมน้อยที่สุด จำนวนสมาชิก ในครอบครัว 3 คน มีการออมมากที่สุดและจำนวนสมาชิก ในครอบครัว 5 คน มีการออมน้อยที่สุด ส่วนสาเหตุของการออมส่วนใหญ่ คือ สามารถถอนเงินเมื่อไหร่ก็ได้ และมีจุดมุ่งหมายในการออมคือใช้เป็นทุนในการทำธุรกิจหรือการประกอบอาชีพ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออมของข้าราชการครู คือ รายได้ทั้งสิ้นของ ครุวีรอนและหนี้สิน ทั้งหมดของครุวีรอน

ตารางที่ 2.2 สรุปผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กรณีศึกษาการออมเพื่อการเกษียณในพนักงานเอกชน

ผู้วิจัย	หัวข้อวิจัย	วิธีการศึกษาวิจัย	ผลการวิจัย
กนกกาญจน์ สังขน	พฤติกรรมกรรมการออมเพื่อการเกษียณ	กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน ได้เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเพื่อวิเคราะห์	กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้หลังหักค่าใช้จ่ายพอสำหรับการออมเพื่อการเกษียณมีรายได้อัตราเฉลี่ยเฉลี่ยอยู่ร้อยละ 92.5 โดยการออมเพื่อการเกษียณจะเท่ากับร้อยละ 10 - 20 ของรายได้หรือเงินออม โดยมีร้อยละ 40.5
นท (2563)	กรณีศึกษากลุ่มตัวอย่างพนักงานธนาคารพาณิชย์ ในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล	ศึกษาพฤติกรรมการออมเพื่อการเกษียณ โดยใช้แบบสอบถามเพื่อวิเคราะห์ลักษณะทั่วไปของพนักงาน โดยการแจกแจงความถี่แสดงเป็นร้อยละ และวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานตามวิธีการทางสถิติศาสตร์ (การวิเคราะห์ลักษณะ) พร้อมทั้งวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การทดสอบ T-test	การเกษียณมีรายได้อัตราเฉลี่ยอยู่ร้อยละ 92.5 โดยการออมเพื่อการเกษียณจะเท่ากับร้อยละ 10 - 20 ของรายได้หรือเงินออม โดยมีร้อยละ 40.5 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานตามวิธีการทางสถิติศาสตร์ (การวิเคราะห์ลักษณะ) พร้อมทั้งวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การทดสอบ T-test ร้อยละ 64.3

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

ผู้วิจัย	หัวข้อวิจัย	วิธีการศึกษาวิจัย	ผลการวิจัย
ธีระพัฒน์ มีอำพล (2557)	<p>ความรู้ทางการเงินและพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการวางแผนการเงินเพื่อการเกษียณอายุกรณีศึกษากลุ่มคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร</p>	<p>ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาคือ กลุ่มคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 410 ราย วิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามในด้านเพศ อายุสถานภาพ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ และแรงจูงใจในการทำงาน โดยใช้การแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ ข้อมูลเชิงอนุมาน ได้แก่ การวิเคราะห์องค์ประกอบร่วม (Factor Analysis) เพื่อรวมกลุ่มตัวแปรที่สัมพันธ์กันให้เป็นองค์ประกอบเดียวกัน การวิเคราะห์สมการถดถอย (Regression Analysis)</p>	<p>การวิจัยสามารถจัดกลุ่ม พฤติกรรมการออมได้ใหม่เป็น 2 กลุ่ม ปัจจัย คือ การจัดสรรเงินออม และการควบคุมค่าใช้จ่าย ผลการวิจัย พบว่า ความรู้ทางการเงินมีผลต่อการจัดสรรเงินออม และการควบคุมค่าใช้จ่าย โดยการจัดสรรเงินออมมีผลต่อการวางแผนการควบคุมค่าใช้จ่าย และปัจจัยด้านความรู้ทางการเงิน</p>

ในการทดสอบสมมติฐาน

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

ผู้วิจัย	หัวข้อวิจัย	วิธีการศึกษาวิจัย	ผลการวิจัย
ปิยพร อ๋ามสุทธิ์ (2557)	การตัดสินใจออมเงินผ่าน การตั้งสัดส่วนเงินออม โดยใช้ในการลงทุนรวมหุ้น แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง คือ พนักงาน ระยะเวลาของพนักงาน เงินเดือนประจำ จำนวน 400 คน โดยใช้ประจำในกรุงเทพมหานคร	การแจกแบบสอบถามเพื่อรวบรวมข้อมูล วิธีการทางสถิติ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ	ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีช่วงอายุระหว่าง 31 - 40 ปี มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพ พนักงานบริษัทเอกชน มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,000 - 30,000 บาท ออมเงินผ่านการลงทุนกองทุนระยะยาว โดยคาดหวังในเรืองของผลตอบแทนและลดหย่อนภาษี ซึ่งมีความถี่ในการลงทุนทุกปีเป็นจำนวนเงิน 10,000 - 20,000 บาท ปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาด ปัจจัยด้านผลตอบแทน ปัจจัยด้านภาพลักษณ์ของบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนรวม และปัจจัยด้านความน่าเชื่อถือของบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนรวม โดยรวมมีอิทธิพลอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

ผู้วิจัย	หัวข้อวิจัย	วิธีการศึกษาวิจัย	ผลการวิจัย
พรพิมล จรุงวิศาลกุล (2561)	ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงคุณภาพที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการออมเพื่อการเกษียณอายุผ่านกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ กรณีศึกษา: บริษัท ซีเอสไอ จำกัด	ใช้แบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง มีจำนวนทั้งสิ้น 145 ชุด ที่เป็นพนักงานของบริษัท ซีเอสไอ จำกัด ที่เข้าออมผ่านกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ เอไอเอ ตั้งแต่อายุ 25 ปีขึ้นไป วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงอนุมาน โดยทำการทดสอบค่าไค-สแควร์ เพื่อวัดค่าระดับความสัมพันธ์ และใช้สถิติ Cramer's V วัดค่าระดับความสัมพันธ์	ปัจจัยเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออมเพื่อการเกษียณอายุผ่านกองทุนสำรองเลี้ยงชีพมากที่สุด โดยมีปัจจัยรายได้เฉลี่ยต่อเดือนเป็นปัจจัยอันดับแรก รองลงมาคือ ปัจจัยด้านผลตอบแทนของกองทุน ส่วนปัจจัยด้านบุคคล ได้แก่ อายุการทำงาน รองลงมา คือ จำนวนสมาชิกในครอบครัว

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

ผู้วิจัย	หัวข้อวิจัย	วิธีการศึกษาวิจัย	ผลการวิจัย
กฤษฎาส เลิศสงคราม (2555)	พฤติกรรมการออมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมของพนักงานบริษัท อสังหาริมทรัพย์	ใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 258 ตัวอย่าง วิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนาเพื่อแจกแจง ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย โดยใช้การ วิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน สำหรับอธิบาย ความแตกต่างของตัวแปรเกี่ยวกับ จำนวน เงินออม รูปแบบการออม และจุดมุ่งหมาย ในการออม ในการวิเคราะห์โดยใช้การ วิเคราะห์ถดถอยเชิงซ้อน	พฤติกรรมการออมของ พนักงานบริษัทพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ 3 ปีจจัย ที่มีผลต่อ ใหญ่จะออมเงินในสถาบันการเงิน และมีเงินออมต่ำ กว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 29.4 จุดมุ่งหมายในการออมส่วนใหญ่จะไว้ ใช้จ่ายในยามฉุกเฉิน ในด้านของปัจจัยที่มีผลต่อการออมของ พนักงานบริษัทพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ ได้แก่ จำนวน การออมของพนักงานบริษัทพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ ได้แก่ จำนวน เงินออม รูปแบบการออม และจุดมุ่งหมาย สมัชชิกในครอบครัว รายได้ต่อเดือน และค่าใช้จ่ายเพื่อซื้อสินค้า และบริการต่อเดือน
พิกุล ปัญญา (2554)	พฤติกรรมการออมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมของเจ้าหน้าที่การคลังของบริษัทหลักทรัพย์	ใช้แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่าง 345 ตัวอย่าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติ ชั้นพื้นฐาน และการทดสอบหาปัจจัยที่มี ผลต่อการออมใช้การวิเคราะห์ถดถอย	เจ้าหน้าที่การคลังส่วนใหญ่ออมเงินน้อยกว่า 10,000 บาท ส่วน รูปแบบของการออมนั้นจะเป็นการออมเงินรูปแบบผลิตภัณฑ์ทาง การเงินต่าง ๆ และมีวัตถุประสงค์ในการออมเพื่อเก็บไว้ใช้ในยาม ชราภาพ หรือเจ็บป่วยมากที่สุด ในด้านของปัจจัยที่มีผลต่อการ ออม พบว่า สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน มีผลต่อการออมของเจ้าหน้าที่การคลังหลักทรัพย์เป็นทางบวก

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

ผู้วิจัย	หัวข้อวิจัย	วิธีการศึกษาวิจัย	ผลการวิจัย
ปรมศวรร ว่องพิริยพงษ์ (2551)	การออมและรูปแบบการออมของพนักงานเอกชน	ใช้แบบสอบถามจากกลุ่มเก็บรวบรวมข้อมูลจากตัวอย่างจำนวน 400 ตัวอย่าง โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนาเพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของพนักงานเอกชนกับขนาดรูปแบบของการออมและรูปแบบการออมที่ใช้	ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับขนาดการออมและรูปแบบการออม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ประสบการณ์ รูปแบบการออม รายได้ต่อเดือน และภาระหนี้สินต่อเดือน มีเพียงการยอมรับความเสี่ยง เท่านั้นที่ไม่มีความสัมพันธ์กับขนาดของการออมและรูปแบบการออม ขนาดของการออมและรูปแบบการออม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับรายได้และการมีประสบการณ์รูปแบบการออมที่ยาวนานอย่างมีนัยสำคัญ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 โดยปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการออมและรูปแบบการออมในรูปตัวเงิน คือ อายุ สถานภาพการสมรส และภาระหนี้สินต่อเดือน

ตารางที่ 2.3 สรุปผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กรณีศึกษาการออมเพื่อการเกษียณในพนักงานภาครัฐและพนักงานเอกชน

ผู้วิจัย	หัวข้อวิจัย	วิธีการศึกษาวิจัย	ผลการวิจัย
ศิริอรุณ อนันตวิรุฬห์ (2550)	การเปรียบเทียบพฤติกรรม การออมของพนักงาน บริษัทเอกชนและข้าราชการ ในเขตกรุงเทพมหานคร	ใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากค่าสถิติ พื้นฐานได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และสถิติเชิงอนุमान ใช้ในการคำนวณหา ปริมาณเงินออมหลังเกษียณ และปัจจัยที่มี อิทธิพลต่อการออมเพื่อ การเตรียม เกษียณอายุของลูกจ้างสถานประกอบการ เอกชนขนาดใหญ่ในกรุงเทพมหานคร ด้วย วิธีการวิเคราะห์ความถดถอยหลายตัวแปร	มีการออมกับสถาบันการเงินเป็นอัตราสูงที่สุด ร้อยละ 47.0 ความ โนมเอียงเฉลี่ยในการออมค่อนข้างต่ำที่ร้อยละ 12.1 และมีความ โนมเอียงหน่วยสุดท้ายในการออมเฉลี่ยเท่ากับ 0.15 ผู้ที่มีการออม มีวัตถุประสงค์ของการออมโดยการสมัครใจ แบ่งเป็น 3 ประการ คือ ออมเพื่อใช้หลังเกษียณร้อยละ 84.5 ออมเพื่อใช้เมื่อเจ็บป่วย ร้อยละ 73.8 และออมเพื่อเป็นหลักประกันให้ครอบครัวร้อยละ 45.5 ส่วนปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อปริมาณเงินออมคืออายุ ค่า ล่วงเวลา เงินเดือนหรือค่าจ้าง โบนัส และรายได้อื่นโดยปัจจัยเกือบ ทุกตัวส่งผลกระทบต่อปริมาณเงินออมในทางบวก ยกเว้นอายุของผู้ตอบแบบสอบถามที่ส่งผลกระทบต่อ

ตารางที่ 2.3 (ต่อ)

ผู้วิจัย	หัวข้อวิจัย	วิธีการศึกษาวิจัย	ผลการวิจัย
อรปริณี (2560)	พฤติกรรมการออมและรูปแบบการออมเพื่อวัยเกษียณระหว่างกลุ่มข้าราชการและพนักงานภาคเอกชน	ใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 250 ตัวอย่าง นำมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาโดยใช้ค่าสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นแบบพหุ (Multiple Regression Analysis, MRA)	ผลิตภัณฑ์ทางการเงินของข้าราชการ 3 อันดับแรก ได้แก่ เงินฝากออมทรัพย์ เงินฝากสหกรณ์ และประกันชีวิต ส่วนพนักงานภาคเอกชน ได้แก่ เงินฝากออมทรัพย์ ประกันชีวิต และหุ้น วัตถุประสงค์การออมและรูปแบบการออมลำดับแรก คือ เพื่อใช้จ่ายยามฉุกเฉิน และลำดับต่อมาคือ เพื่อใช้จ่าย ในยามเกษียณ จากการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis, MRA) พบว่า ปัจจัยด้านเพศ ลักษณะอาชีพ และรายได้ มีอิทธิพลต่อความรู้ความเข้าใจในการออม และรูปแบบการออม สำหรับปัจจัยด้านอายุ สถานภาพ และอาชีพ มีอิทธิพลต่อสัดส่วนการออม และรูปแบบการออม

ตารางที่ 2.3 (ต่อ)

ผู้วิจัย	หัวข้อวิจัย	วิธีการศึกษาวิจัย	ผลการวิจัย
พิรารรรถน จิระนนทรา พร (2555)	ทัศนคติของประชาชนวัยทำงานในภาคเหนือของประเทศไทยต่อการวางแผนการเงินส่วนบุคคล	ใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 800 ตัวอย่าง วิเคราะห์ข้อมูลในเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ (ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สถิติเชิงอนุมาน การแจกแจงแบบที (T-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวน (One-Way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05	รูปแบบการออมในกองทุนรวมหุ้นระยะยาว ด้านความคิดเห็นพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับการวางแผนรูปแบบการออมมากที่สุด รองลงมา เห็นด้วยกับการจัดการด้านการเงิน การวางแผนด้านประกันภัยการวางแผนมรดกและการวางแผนเพื่อวัยเกษียณ ด้านพฤติกรรมการวางแผนการเงินส่วนบุคคลด้านต่าง ๆ พบว่า มีแนวโน้มความถี่ของพฤติกรรมอยู่ในระดับปานกลาง รายได้เป็นปัจจัยหลักที่มีผลต่อทัศนคติการวางแผนการเงินส่วนบุคคล รองลงมา คือ ช่วงอายุ การศึกษา และเพศ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจวางแผนการเงินส่วนบุคคลมากที่สุด คือ ปัจจัยการจัดการด้านการเงิน รองลงมา คือ การวางแผนการลงทุน การวางแผนด้านเงินประกันการวางแผน เพื่อวัยเกษียณ และการวางแผนมรดก

ตารางที่ 2.3 (ต่อ)

ผู้วิจัย	หัวข้อวิจัย	วิธีการศึกษาวิจัย	ผลการวิจัย
ชญาพร คุณชื่น (2561)	การวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร บุคคลของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน	แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน	การวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครโดยรวมมีระดับความคิดเห็นปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร มีระดับความคิดเห็นมากที่สุดและมาก โดยเรียงลำดับได้ ดังนี้ ด้านการออม ด้านการใช้จ่าย ด้านรายได้ และลงทุน ประชากรที่มีปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ รายได้ต่อเดือน การศึกษา และอาชีพ ที่ต่างกัน ทำให้มีการวางแผนทางการเงินแตกต่างกัน แต่กลุ่มประชากรที่มีปัจจัยส่วนบุคคลด้าน อายุ และสถานภาพ ต่างกัน ทำให้มีการ วางแผนทางการเงินไม่ต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษารูปแบบการออมที่เหมาะสมของผู้มีเงินได้เพื่อวัยเกษียณ ของ พนักงานภาครัฐและพนักงานภาคเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครนั้นได้ประยุกต์ใช้แนวคิด และทฤษฎีการวิจัยจากการศึกษาวรรณกรรม ตำรา หนังสือ บทความต่าง ๆ ข้อมูลสถิติ ต่าง ๆ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาวิธีการดำเนินการวิจัยเพื่อรูปแบบการออมที่ เหมาะสมเพื่อวัยเกษียณ โดยมีรายละเอียดการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย
3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล
5. สรุปและอภิปรายผล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นประชากรเฉพาะวัยแรงงานที่มีรายได้ อายุ ระหว่าง 18 ถึง 60 ปี จำนวน 5,494,932 คน (สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 400 ตัวอย่างได้จากคำนวณโดยใช้สูตรของ Taro Yamane ที่ความคลาดเคลื่อน 0.05 จากจำนวนประชากรจำนวน 5,494,932 คน ซึ่งผู้วิจัยได้เก็บ ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 445 ตัวอย่าง เพื่อป้องกันการผิดพลาดและไม่ครบถ้วนในการตอบ แบบสอบถาม และในการเก็บรวบรวมข้อมูลจะใช้วิธีการสุ่มแบบโควตา (Quota Sampling) เพื่อให้ ข้อมูลมีการกระจายตัวตามสัดส่วนประชากรในแต่ละเขตของกรุงเทพมหานคร หลังจากที่ได้จำนวน กลุ่มตัวอย่างใน แต่ละเขตของกรุงเทพมหานคร ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยบังเอิญ (Accidental sampling) มีรายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3.1 แสดงการกระจายขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนในแต่ละเขตในเขตกรุงเทพมหานคร

เขตในกรุงเทพมหานคร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)
สายไหม	30
บางเขน	25
ประเวศ	15
ดอนเมือง	30
จตุจักร	30
บางกะปิ	25
มีนบุรี	30
สวนหลวง	20
ดินแดง	15
หลักสี่	25
ธนบุรี	20
พระโขนง	20
บางนา	30
ดุสิต	35
ราชเทวี	20
พญาไท	20
ปทุมวัน	20
ป้อมปราบศัตรูพ่าย	25
สัมพันธวงศ์	10
รวม	445

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยสร้างข้อคำถามจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และใช้แบบสอบถามการสำรวจการติดตามระดับความรู้ และการเข้าถึงบริการทางการเงินของครัวเรือน พ.ศ. 2565 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ และงานศึกษาของพิริวารรรถ จิระนนทรภาพร (2555) โดยเนื้อหาหลักถูกแบ่งออกเป็น 5 ส่วนโดยมีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นคำถามปลายปิด (Close-ended Question) ร่วมกับข้อคำถามปลายเปิด (Open-ended Question) ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน เป็นต้น

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับรายได้และรายจ่ายของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นคำถามปลายปิด (Close-ended Question) ร่วมกับข้อคำถามปลายเปิด (Open-ended Question) ประกอบด้วย รายได้ต่อเดือน รายได้ของครอบครัว รายได้พิเศษต่อเดือน รายจ่ายต่อเดือน และ ภาระหนี้สิน เป็นต้น

ส่วนที่ 3 ข้อมูลความรู้ทางการเงินและรูปแบบการออม ของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นคำถามปลายปิด (Close-ended Question) ร่วมกับข้อคำถามปลายเปิด (Open-ended Question) ประกอบด้วย ความรู้ทางการเงิน รูปแบบการออม ปริมาณเงินออม อัตราการออม และ อัตราผลตอบแทนที่ต้องการ เป็นต้น

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับการวางแผนการเงิน ด้านรายได้ ด้านเงินออม รูปแบบการออม มีลักษณะเป็นการประเมินระดับพฤติกรรม 5 ระดับ (Rating Scale) โดยที่ 1 แทนพฤติกรรมที่ไม่เคยปฏิบัติ และ 5 แทนพฤติกรรมที่มีการปฏิบัติบ่อยที่สุด แสดงเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยการวัดพฤติกรรมตามงานศึกษาของ สรชัย พิศาลบุตร (2555) ดังรายละเอียดในตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 แสดงเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยการวางแผนทางการเงิน

คะแนนค่าเฉลี่ย	ระดับการแปลผล
4.21 - 5.00	มากที่สุด
3.41 - 4.20	มาก
2.61 - 3.40	ปานกลาง
1.81 - 2.60	น้อย
1.00 - 1.80	น้อยที่สุด

ส่วนที่ 5 ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความรู้เรื่องการวางแผนทางการเงินความรู้เรื่องรูปแบบการออมทางการเงิน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) โดยมีการให้คะแนนเป็น 1 เมื่อตอบถูก และ 0 เมื่อคำตอบผิดและไม่ทราบ โดยยึดเกณฑ์การแปลผลตามงานศึกษาของพิราวรรณ จิระนนทรภาพร (2555) ดังรายละเอียดใน ตารางที่ 3.3

ตารางที่ 3.3 แสดงเกณฑ์การให้น้ำหนักคะแนนความรู้ความเข้าใจ

คะแนนค่าเฉลี่ย	ระดับการแปลผล
80.01 - 100	มีความเข้าใจมากที่สุด
60.01 - 80.00	มีความเข้าใจมาก
40.01 - 60.00	มีความเข้าใจปานกลาง
20.01 - 40.00	มีความเข้าใจน้อย
1.00 - 20.00	มีความเข้าใจน้อยที่สุด

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ทำการศึกษาเป็นข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บตัวอย่างด้วยตนเอง พร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์ และขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่างพนักงานภาครัฐจำนวน 226 คน พนักงานภาคเอกชนจำนวน 219 คน ในเขตกรุงเทพมหานคร รวมเป็น 445 คน เมื่อผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามได้ทั้งหมดแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เพื่อทำการแทนรหัสในฐานข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลในลำดับถัดไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปจะใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ในการสรุปภาพรวมของข้อมูล ประกอบด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสำหรับการวิเคราะห์พฤติกรรมด้านการเงิน ตลอดจนการประเมินความรู้ทางการเงินของกลุ่มตัวอย่างจะเพิ่มเติมการตีความค่าเฉลี่ยเลขคณิตเพื่อให้การสรุปภาพรวมของข้อมูลมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

4.2 การวิเคราะห์รูปแบบการออมที่เหมาะสมของกลุ่มตัวอย่าง จะใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ด้วยการใช้แบบจำลองการรอดชีพ (Survival Analysis) ผ่าน Cox-regression เพื่อประเมินรูปแบบการออมที่เหมาะสมเพื่อวัยเกษียณ ซึ่งการใช้แบบจำลอง ดังกล่าวจะ

สามารถวิเคราะห์ความสัมพันธ์ตามทฤษฎีการบริโภครวมตามช่วงอายุชั้น โดยสามารถแสดงรูปแบบความสัมพันธ์ได้ ดังนี้

$$\xi_{ij} = s_0 + \sum_{i=1}^n \omega_{ij} \lambda_{ij} + \sum_{i=1}^n \phi_{ij} \alpha_{ij} + \sum_{i=1}^n \gamma_{ij} \chi_{ij} + \varepsilon_{ij}$$

โดยที่

ξ_{ij}	แทน	จำนวนเงินออมในช่วงการออมของกลุ่มอาชีพที่ i ณ การออมที่ j เมื่อ $i = 1$ คือ กลุ่มพนักงานภาครัฐ $i = 2$ คือ กลุ่มพนักงานภาคเอกชน
s_0	แทน	ค่าคงที่ในแบบจำลอง
ω_{ij}	แทน	ค่าพารามิเตอร์ที่ได้จากการประมาณในกลุ่มเวกเตอร์ λ_{ij}
λ_{ij}	แทน	เวกเตอร์ตัวแปรควบคุมตามทฤษฎีการบริโภครวมตามช่วงอายุชั้น เมื่อ $i = 1$ คือ อายุ $i = 2$ คือ อายุ ² $i = 3$ คือ รายได้ $i = 4$ คือ รายได้ ²
ϕ_{ij}	แทน	ค่าพารามิเตอร์ที่ได้จากการประมาณในกลุ่มเวกเตอร์ λ_{ij}
α_{ij}	แทน	เวกเตอร์ตัวแปรควบคุมตามทฤษฎีการบริโภครวมตามช่วงอายุชั้น $i = 1$ คือ ระดับการศึกษา $i = 2$ คือ ระดับการศึกษา ²
γ_{ij}	แทน	ค่าพารามิเตอร์ที่ได้จากการประมาณในกลุ่มเวกเตอร์
χ_{ij}	แทน	เวกเตอร์ตัวแปรของรูปแบบการออม เมื่อ $i = 1$ คือ เงินฝากออมทรัพย์ $i = 2$ คือ หน่วย $i = 3$ คือ กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ $i = 4$ คือ เงินดิจิทัล $i = 5$ คือ เงินฝากประจำ $i = 6$ คือ อสังหาริมทรัพย์ $i = 7$ คือ เงินฝากกระแสรายวัน $i = 8$ คือ ตั๋วเงิน $i = 9$ คือ สหกรณ์ออมทรัพย์ $i = 10$ คือ หุ้น

ลงทุน

$i = 11$ คือ ฉลากอมสิน/รกส. $i = 12$ คือ แซร์

$i = 13$ คือ กรรมธรรม์ประกันชีวิต $i = 14$ คือ พันธบัตร

$i = 15$ คือ ทองคำ/เครื่องประดับ

ε_{ij} แทน ความคลาดเคลื่อนในแบบจำลอง

ภายหลังการประมาณค่าแบบจำลองที่ได้จะได้ผ่านเงื่อนไขการทดสอบความเหมาะสมของการเป็นตัวแบบที่ดี โดยพิจารณาจาก Proportional Hazard Distribution ซึ่งอาศัยค่าสถิติ Chi-squared ในการทดสอบผลลัพธ์ที่ได้จะต้องไม่ปรากฏนัยสำคัญทางสถิติเพื่อสะท้อนให้เห็นว่าเหตุการณ์ภายใต้แบบจำลองปรากฏตลอดทั้งช่วงการจำลองข้อมูล มากไปกว่านั้นยังต้องพิจารณาถึงค่าสถิติ Harrell's C หรือ C-statistics ซึ่งต้องมีค่ามากกว่า 0.50 ขึ้นไป จึงจะถือได้ว่าแบบจำลองที่ได้มีความสอดคล้อง สมเหตุสมผล และมีความแม่นยำในการทำนาย โดยจะพิจารณาร่วมกับค่าสถิติ Somers' D หรือ D-statistics เป็นค่าที่แสดงถึงความสามารถในการบรรยายของตัวแปรอิสระต่อตัวแปรตาม มีลักษณะคล้ายคลึงกับค่า R-squared ในสมการถดถอยทั่วไป

บทที่ 4

ผลการศึกษา

จากการศึกษาตามระเบียบวิธีวิจัยที่ได้วางไว้ในตอนต้น ผู้วิจัย ได้ค้นพบและนำมาเรียบเรียงเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยโดยสรุปสาระสำคัญ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. พฤติกรรมรูปแบบการออมเพื่อวัยเกษียณของพนักงานภาครัฐและเอกชน
3. รูปแบบการออมที่เหมาะสมเพื่อวัยเกษียณของพนักงานภาครัฐและเอกชน

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามพนักงานภาครัฐและภาคเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน รายจ่าย และภาระหนี้สิน ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงเป็นจำนวน และค่าร้อยละ ปรากฏตามตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามพนักงานภาครัฐและพนักงานเอกชน

N = 226

ข้อมูลส่วนบุคคล	พนักงานภาครัฐ		พนักงานเอกชน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ				
ชาย	91	40.3	117	53.4
หญิง	135	59.7	102	46.6
2. อายุ				
21-30 ปี	47	20.8	37	16.9
31-40 ปี	107	47.3	100	45.7
41-50 ปี	51	22.6	59	26.9
50-60 ปี	21	9.3	23	10.5

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	พนักงานภาครัฐ		พนักงานเอกชน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
3. สถานภาพ				
โสด	129	57.1	116	53
สมรส	87	38.5	93	42.5
หย่าร้าง	10	4.4	10	4.6
4. การศึกษา				
ประถมศึกษา	1	0.4	6	2.7
มัธยมศึกษาตอนต้น	-	-	7	3.2
มัธยมศึกษาตอนปลาย/	5	2.2	9	4.1
อนุปริญญา/ปวส.	44	19.5	46	21
ปริญญาตรี	129	57.1	109	49.8
สูงกว่าปริญญาตรี	47	20.8	42	19.2
5. รายได้ต่อเดือน				
ไม่เกิน 10,000 บาท	3	1.3	3	1.4
10,001 – 30,000 บาท	176	77.9	164	74.9
30,001 – 50,000 บาท	43	19.0	49	22.4
50,001 – 70,000 บาท	4	1.8	3	1.4
6. รายได้ต่อเดือนของครอบครัว				
ไม่เกิน 10,000 บาท	3	1.3	3	1.4
10,001 – 30,000 บาท	62	27.4	57	26.0
30,001 – 50,000 บาท	72	31.9	72	32.9
50,001 – 70,000 บาท	62	27.4	57	26.0
มากกว่า 70,000 บาท	27	11.9	30	13.7

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	พนักงานภาครัฐ		พนักงานเอกชน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
7. รายได้พิเศษ				
มี	90	39.8	103	47.0
ไม่มี	136	60.2	116	53.0
8. รายได้พิเศษต่อเดือน				
ไม่เกิน 10,000 บาท	61	67.8	78	75.7
10,001 – 30,000 บาท	27	30.0	24	23.3
30,001 – 50,000 บาท	2	2.2	1	1.0
9. รายจ่ายรวมต่อเดือนของครอบครัว				
ไม่เกิน 10,000 บาท	17	7.5	12	5.5
10,001 – 30,000 บาท	120	53.1	100	45.7
30,001 – 50,000 บาท	52	23.0	68	31.1
50,001 – 70,000 บาท	22	9.7	28	12.8
มากกว่า 70,000 บาท	15	6.6	11	5.0
10. ภาระหนี้สิน				
มี	192	85.0	183	83.6
ไม่มี	34	15.0	36	16.4
11. ภาระหนี้สิน*				
บ้าน/คอนโด/ที่ดิน	114	50.4	121	55.3
อุปโภค/บริโภค	47	20.8	102	46.6
เครื่องใช้ไฟฟ้า	39	17.3	25	11.4
ยานพาหนะ	105	46.5	112	47.9
การประกอบธุรกิจ	10	4.4	16	7.3
การศึกษา	53	23.5	13	6.4

หมายเหตุ * ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 4.1 สรุปได้ว่า พนักงานภาครัฐส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 59.7 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี ร้อยละ 47.3 มีสถานภาพโสด ร้อยละ 57.1 มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 57.1 มีรายได้ต่อเดือนอยู่ที่ 10,001 ถึง 30,000 บาท ร้อยละ 77.9 และส่วนใหญ่ไม่มีรายได้พิเศษ ร้อยละ 60.2 หรือหากมีจะอยู่ไม่เกิน 10,000 บาทต่อเดือน ร้อยละ 67.8 โดยภาพรวมแล้วรายได้ของครัวเรือนจะได้อยู่ที่ 30,001 ถึง 50,000 บาท ร้อยละ 31.9 ทั้งนี้ ยังมีรายจ่ายอยู่ที่ 10,001 ถึง 30,000 บาท ร้อยละ 53.1 และมีภาระหนี้สิน ร้อยละ 85.0 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นภาระหนี้สินเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ ยานพาหนะ และการศึกษาเป็นหลัก

ในส่วนพนักงานเอกชนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 53.4 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี ร้อยละ 45.7 มีสถานภาพโสด ร้อยละ 53.0 มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี โดยผลลัพธ์ด้านรายได้รายจ่ายและภาระหนี้สิน ยังปรากฏกับพนักงานเอกชนในทำนองเดียวกันยกเว้นภาระหนี้สินที่พบว่าภาระหนี้สินส่วนใหญ่เป็นภาระหนี้สินเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ ยานพาหนะ และอุปโภคบริโภค

ตารางที่ 4.2 ระดับความรู้ด้านการออมจากร้อยละของผู้ที่ตอบถูก จำแนกตามพนักงานภาครัฐและพนักงานเอกชน

	พนักงานภาครัฐ	แปลผล	พนักงานเอกชน	แปลผล
ระดับความรู้การเงิน	62.8	มาก	68.7	มาก

จากตารางที่ 4.2 พนักงานภาครัฐมีความรู้ด้านการออมเมื่อเทียบกับจำนวนผู้ตอบถูก ร้อยละ 62.8 อยู่ในระดับมาก พนักงานภาคเอกชนมีผู้ตอบถูก ร้อยละ 68.7 อยู่ในระดับมาก รายละเอียดตามตาราง ในภาคผนวก ก

2. พฤติกรรมการออมเพื่อวัยเกษียณของพนักงานภาครัฐและพนักงานภาคเอกชนใน เขตกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 4.3 รูปแบบการออม และพฤติกรรมการออมจำแนกตามพนักงานภาครัฐและพนักงาน
เอกชน

รูปแบบการออมและพฤติกรรมการออม		พนักงานภาครัฐ		พนักงานเอกชน	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. รูปแบบการ วางแผน การเงิน*	เงินฝากออมทรัพย์	163	72.1	162	74.0
	กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ	47	20.8	59	26.9
	เงินฝากประจำ	34	15.0	58	26.5
	พันธบัตรรัฐบาล	5	2.2	5	2.3
	เงินฝากกระแสรายวัน	28	12.4	40	18.3
	สหกรณ์ออมทรัพย์	130	57.5	45	20.5
	หุ้น	99	43.8	90	41.1
	ฉลากออมสิน/ธกส.	50	22.1	53	24.2
	หน่วยลงทุน	-	-	5	2.3
	กรมธรรม์ประกันชีวิต	62	27.4	60	27.4
	เงินดิจิทัล	71	31.4	68	31.1
	ซื้อทองคำ/เครื่องประดับ	105	46.5	128	58.4
	ซื้อบ้าน ที่ดิน รถยนต์	100	44.2	113	51.6
	แชร์	26	11.5	50	22.8
2. สถาบัน การเงิน*	ธนาคารพาณิชย์	103	45.6	108	49.3
	บริษัทประกันชีวิต/ประกันภัย	64	28.3	57	26.0
	ธนาคารรัฐ	74	32.7	68	31.1
	บริษัททุนหลักทรัพย์/บริษัท	22	9.7	22	10.0
	สหกรณ์ออมทรัพย์	135	59.7	120	54.8
	บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์จัดการ บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์จัดการกองทุน	18 103	8.0 45.6	17 108	7.8 49.3

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

การวางแผนทางการเงินและพฤติกรรมกร		พนักงานภาครัฐ		พนักงานเอกชน	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	วางแผนการเงิน				
3. การจัดสรร	ร้อยละ 1-5 ของรายได้	144	63.7	143	65.3
ส่วนเงินออม	ร้อยละ 6-10 ของรายได้	35	15.5	41	18.7
ต่อรายได้ในแต่ละเดือน	ร้อยละ 11-15 ของรายได้	14	6.2	8	3.7
	มากกว่า ร้อยละ 16-20 ของ	33	14.6	27	12.3
4. ระยะเวลาที่	ระยะสั้นไม่เกิน 1 ปี	42	18.6	38	17.4
ท่านเลือก	ระยะปานกลาง (1-5 ปี)	85	37.6	86	39.3
รูปแบบการ	ระยะยาว 5 ปีขึ้นไป	99	43.8	95	43.4
5. อัตรา	ร้อยละ 1-3	83	36.7	84	38.4
ผลตอบแทนที่	ร้อยละ 4-6	60	26.5	66	30.1
ต้องการ	ร้อยละ 7-9	24	10.6	21	9.6
	ร้อยละ 10-12	30	13.3	24	11.0
	ร้อยละ 13-15	9	4.0	5	2.3
	มากกว่าร้อยละ 16 ขึ้นไป	20	8.8	19	8.7

หมายเหตุ * ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 4.3 พนักงานภาครัฐมีรูปแบบการออมด้วยการฝากออมทรัพย์ ร้อยละ 72.2 รองลงมา คือ สหกรณ์ออมทรัพย์ ร้อยละ 57.5 เลือกลงทุนกับสหกรณ์ออมทรัพย์มากที่สุด ร้อยละ 59.7 รองลงมาคือ ธนาคารพาณิชย์และหน่วยบริหารจัดการกองทุนรวม ร้อยละ 45.6 โดยมีสัดส่วนเงินลงทุนประมาณ ร้อยละ 1 ถึง 5 ของรายได้ต่อเดือน ร้อยละ 63.7 ภายใต้แผนการลงทุนระยะยาว (ประมาณ 5 ปีขึ้นไป) ร้อยละ 43.8 โดยคาดว่าผลตอบแทนประมาณร้อยละ 1 ถึง 3 ของเงินลงทุน ร้อยละ 36.7

พนักงานเอกชนมีรูปแบบการออมด้วยการฝากออมทรัพย์มากที่สุด ร้อยละ 74.0 รองลงมา คือ ซื้อทองคำ/เครื่องประดับ ร้อยละ 58.4 เลือกลงทุนกับสหกรณ์ออมทรัพย์ ร้อยละ 54.8 รองลงมา คือ ธนาคารพาณิชย์เป็นหลัก ร้อยละ 49.3 ซึ่งมีสัดส่วนเงินลงทุนประมาณร้อยละ 1 ถึง 5 ของรายได้ต่อเดือน ร้อยละ 65.3 แผนรูปแบบการออมในระยะยาว (ประมาณ 5 ปีขึ้นไป) ร้อยละ 43.4 โดยคาดหวังผลตอบแทนประมาณร้อยละ 1 ถึง 3 ของเงินลงทุน ร้อยละ 38.4

ตารางที่ 4.4 การวางแผนการเงิน ด้านรายได้ ด้านเงินออม ภาระหนี้สิน จำแนกตามพนักงานภาครัฐ และพนักงานเอกชน

การวางแผนการเงิน รายได้ เงินออม ภาระหนี้สิน	พนักงานภาครัฐ			พนักงานภาคเอกชน		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ด้านรายได้	3.35	0.81	ปานกลาง	3.46	0.78	มาก
1.วางแผนในการจัดสรรรายได้ อย่างเหมาะสม	3.61	0.84	มาก	3.66	0.81	มาก
2.วางแผนในการหารายได้ให้เพียงพอต่อรายจ่าย	3.22	1.01	ปานกลาง	3.26	1.04	ปานกลาง
3.หารายได้อื่น ๆ นอกเหนือจากรายได้ประจำ	2.99	1.18	ปานกลาง	3.16	1.13	ปานกลาง
4.เตรียมความพร้อมในการวางแผนรายได้หลัง	3.54	1.01	มาก	3.64	0.88	มาก
5.วางแผนให้สามารถสร้างรายได้หลังเกษียณจากงาน อื่น ๆ	3.41	1.02	มาก	3.57	0.93	มาก
ด้านเงินออม	3.46	0.87	มาก	3.56	0.88	มาก
1.มีการออมเงินจากรายได้เป็นประจำ	3.43	1.00	มาก	3.59	0.96	มาก
2.วางแผนในการออมเงินอย่างรอบคอบและ เหมาะสม	3.50	0.98	มาก	3.53	0.86	มาก
3.มีการออมเงินในหลายช่องทาง	3.36	0.99	ปานกลาง	3.48	0.94	มาก
4. เพิ่มจำนวนเงินออมให้มากขึ้นตามความสามารถ ในการหารายได้	3.46	0.99	มาก	3.52	0.87	มาก
5. ออมเงินจากรายได้อย่างสม่ำเสมอ และมี เป้าหมายการออมเงินไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ของ รายได้	3.58	1.01	มาก	3.54	2.26	มาก
ด้านภาระหนี้สิน	3.55	0.75	มาก	3.57	0.73	มาก
1.วางแผนต่อการสร้างหนี้ให้สอดคล้องกับ ความสามารถในการจ่ายชำระ	3.64	0.99	มาก	3.70	0.89	มาก
2.ไม่สร้างภาระหนี้สินโดยไม่จำเป็น	3.89	0.89	มาก	3.92	0.83	มาก
3.ทำประกัน เพื่อป้องกันความ เสี่ยงที่เพียงพอ สำหรับวงเงินหนี้สินที่มี	3.46	1.12	มาก	3.45	1.04	มาก
4.กั๊ยืมเงินเพื่อลงทุนในสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้ เช่น บ้าน คอนโด อาคาร พาณิชย เป็นต้น เพื่อให้มี รายได้จากการ ให้เช่า	3.20	1.09	ปานกลาง	3.21	1.11	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.4 พนักงานภาครัฐส่วนใหญ่มีการวางแผนด้านรายได้ระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.35 โดยมีการวางแผนการจัดสรรรายได้ที่เหมาะสมระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.61 รองลงมา คือ การเตรียมความพร้อมของรายได้หลังเกษียณ และการวางแผนให้สามารถสร้างรายได้หลังเกษียณ อย่างเหมาะสม ระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.54 นอกจากนี้ยังมีการวางแผนการออมระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.46 โดยมีเป้าหมายการออมเงินไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ของรายได้ ระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.58 และมีการวางแผนอย่างรอบคอบสำหรับแผนการเกษียณ ระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 ตลอดจนกลุ่มตัวอย่างมีการวางแผนภาระหนี้สินอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.55 โดยที่ไม่สร้างภาระหนี้สินโดยไม่จำเป็น ระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.89 และมีการวางแผนต่อการสร้างหนี้ให้สอดคล้องกับความสามารถในการจ่ายชำระ ระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.64

ในด้านพนักงานภาคเอกชนพบว่า ส่วนใหญ่มีการวางแผนรายได้อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.46 โดยมีการวางแผนการจัดสรรรายได้ที่เหมาะสม รองลงมาคือการเตรียมความพร้อมของรายได้หลังเกษียณ ระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 และการวางแผนให้สามารถสร้างรายได้หลังเกษียณอย่างเหมาะสมระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.64 นอกจากนี้ยังมีการวางแผนการออมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56 โดยมีการออมเงินจากรายได้อย่างสม่ำเสมอ และมีเป้าหมายการออมเงินไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ของรายได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.54 ทั้งนี้ ภาระหนี้สินอยู่ในระดับมาก โดยไม่สร้างภาระหนี้สินโดยไม่จำเป็นระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 รองลงมาที่มีการวางแผนต่อการสร้างหนี้ให้สอดคล้องกับความสามารถในการจ่ายชำระระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.70

3. รูปแบบการออมที่เหมาะสมเพื่อวัยเกษียณของพนักงานภาครัฐและพนักงานภาคเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร

เพื่อหารูปแบบการออมที่เหมาะสมของกลุ่มตัวอย่าง แบบจำลองอัตราการรอดชีพ (Survival Analysis Model) ได้ถูกนำมาใช้เพื่อศึกษาปรากฏการณ์เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตลอดช่วงการออมผ่านอัตราความเสี่ยง (Hazard Ratio: HR) ปรากฏตามตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.5 รูปแบบอ้อมที่เหมาะสมของพนักงานภาครัฐและพนักงานภาคเอกชนเพื่อวัยเกษียณ

ตัวแปร	พนักงานภาครัฐ		พนักงานเอกชน	
	Haz. Ratio	Std. Err.	Haz. Ratio	Std.
อายุ	0.88427 **	0.05381	1.1364	0.0858
อายุ ²	1.00151 **	0.00076	0.9983	0.0009
รายได้	0.04525	0.42546	0.6271	0.2901
รายได้เฉลี่ย ²	1.09340	0.50911	0.6400	1.4445
ระดับการศึกษา	1.79517	0.70802	0.8723	0.1545
ระดับการศึกษา ²	0.98164	0.01280	1.0017	0.0067
การออมรูปแบบอื่น (เช่น กองทุนรวม)	0.43373 **	0.14592	3.1351 ***	1.1528
เงินฝากออมทรัพย์	1.94550 **	0.65885	0.4562	0.1947
กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ	1.52905	0.51975	0.3998 **	0.1676
เงินฝากประจำ	2.35686 **	0.90475	0.4946	0.2163
พันธบัตรรัฐบาล	-	-	0.4844	0.2405
เงินฝากกระแสรายวัน	2.23824 **	0.88501	0.4214 **	0.1710
สหกรณ์ออมทรัพย์ในหน่วยงาน	5.19233 ***	1.95774	0.0964 ***	0.0447
หุ้น	2.66016 ***	0.93327	0.2773 ***	0.1133
ฉลากออมสิน/รทส.	2.16583 **	0.76700	0.2834 ***	0.1185
กรรมธรรม์ประกันชีวิต	2.77537 ***	1.07005	0.4332 **	0.1790
เงินดิจิทัล	2.71393 ***	1.02499	0.3873 **	0.1678
ซื้อทองคำ/เครื่องประดับ	2.24141 **	0.76872	0.4103 **	0.1655
ซื้อบ้าน ที่ดิน รถยนต์	2.44077 ***	0.81236	0.3859 **	0.1618
แชร์	1.61231	0.65751	0.4974	0.1988
Number of Generated		226		291
Chi-Squared		13.490		10.070
R-Squared		0.4460		0.492
Accuracy of Model		0.723		0.746

หมายเหตุ: แบบจำลองการรอดชีพใช้ข้อมูลพื้นฐานที่ได้จากการสำรวจร่วมกับการสร้างข้อมูลเสมือนเพื่อสร้างความน่าจะเป็นของเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้น ณ ช่วงที่ยังไม่ปรากฏข้อมูลจนกว่าจะถึงระยะเวลาที่

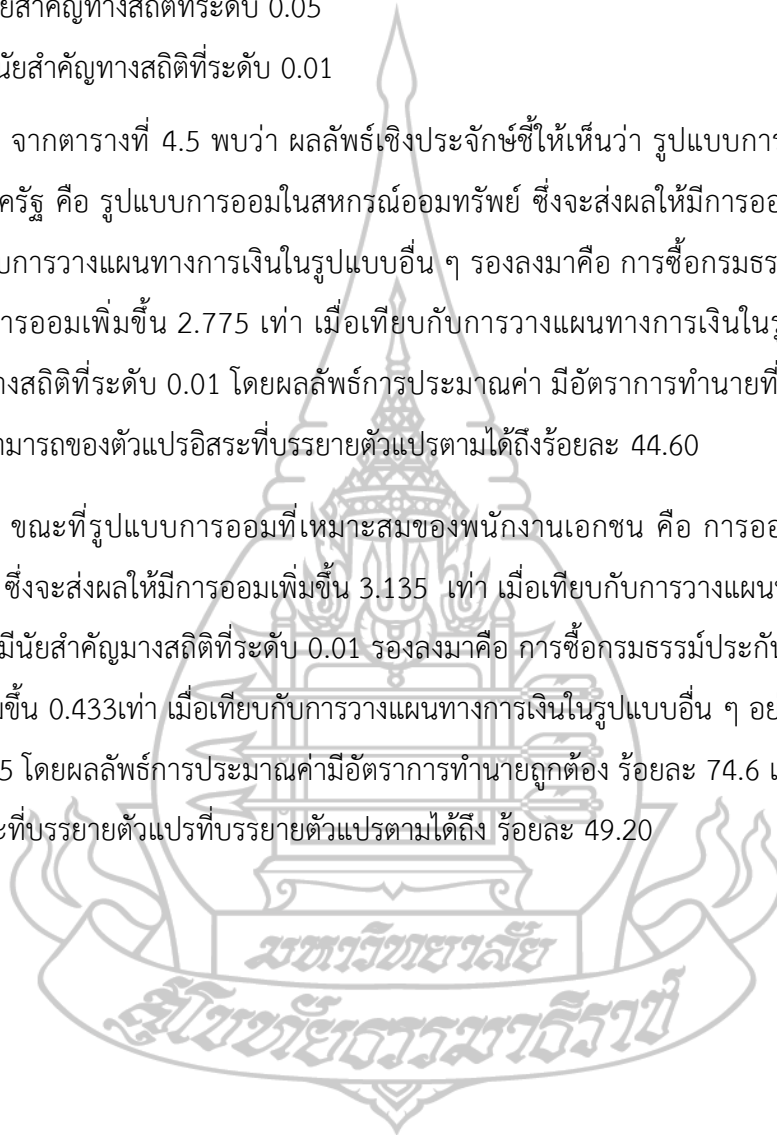
กำหนด (Instantaneous Probability) สำหรับการประมาณค่าพารามิเตอร์ให้สอดคล้องกับ Proportional Hazard Distribution ดังนั้น จำนวนการสังเกตที่ปรากฏในแบบจำลองจึงมีมากกว่าข้อมูลจริงที่ถูกใช้ในการวิเคราะห์

** มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

*** มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ผลลัพธ์เชิงประจักษ์ชี้ให้เห็นว่า รูปแบบการออมที่เหมาะสมของพนักงานภาครัฐ คือ รูปแบบการออมในสหกรณ์ออมทรัพย์ ซึ่งจะส่งผลให้มีการออมเพิ่มขึ้น 5.192 เท่า เมื่อเทียบกับการวางแผนทางการเงินในรูปแบบอื่น ๆ รองลงมาคือ การซื้อกรมธรรม์ประกันชีวิต ซึ่งจะส่งผลให้มีการออมเพิ่มขึ้น 2.775 เท่า เมื่อเทียบกับการวางแผนทางการเงินในรูปแบบอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยผลลัพธ์การประมาณค่า มีอัตราการทำนายที่ถูกต้อง ร้อยละ 72.3 และความสามารถของตัวแปรอิสระที่บรรยายตัวแปรตามได้ถึงร้อยละ 44.60

ขณะที่รูปแบบการออมที่เหมาะสมของพนักงานเอกชน คือ การออมในรูปแบบอื่น เช่น กองทุนรวม ซึ่งจะส่งผลให้มีการออมเพิ่มขึ้น 3.135 เท่า เมื่อเทียบกับการวางแผนทางการเงินในรูปแบบอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 รองลงมาคือ การซื้อกรมธรรม์ประกันชีวิต ซึ่งจะส่งผลให้มีการออมเพิ่มขึ้น 0.433 เท่า เมื่อเทียบกับการวางแผนทางการเงินในรูปแบบอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยผลลัพธ์การประมาณค่ามีอัตราการทำนายถูกต้อง ร้อยละ 74.6 และความสามารถของตัวแปรอิสระที่บรรยายตัวแปรที่บรรยายตัวแปรตามได้ถึง ร้อยละ 49.20

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษารูปแบบการออมที่เหมาะสมเพื่อวัยเกษียณของพนักงานภาครัฐและพนักงานภาคเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการออมเพื่อวัยเกษียณ และศึกษารูปแบบการออมที่เหมาะสมเพื่อวัยเกษียณของพนักงานภาครัฐและพนักงานภาคเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่างในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 445 คน แบ่งเป็นพนักงานภาครัฐจำนวน 226 คน และพนักงานภาคเอกชนจำนวน 219 คน และนำข้อมูลที่ได้อามาวิเคราะห์ทางสถิติ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงปริมาณ ได้แก่ การวิเคราะห์การรอดชีพ โดยผลการศึกษาสามารถสรุปได้ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการศึกษา พบว่า พนักงานภาครัฐส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 31-40 ปี มีสถานภาพโสด มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี ในส่วนพนักงานเอกชนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 31-40 ปี ซึ่งเป็นช่วงเริ่มสร้างครอบครัว มีสถานภาพโสด มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี

พนักงานภาครัฐส่วนใหญ่ มีรายได้ต่อเดือนอยู่ที่ 10,001 ถึง 30,000 บาท และส่วนใหญ่ ไม่มีรายได้พิเศษ หรือหากมีจะอยู่ไม่เกิน 10,000 บาทต่อเดือน โดยภาพรวมแล้วรายได้ของครัวเรือนจะได้อยู่ที่ 30,001 ถึง 50,000 บาท ทั้งนี้ ยังมีรายจ่ายอยู่ที่ 10,001 ถึง 30,000 บาท และมีภาระหนี้สินซึ่งส่วนใหญ่เป็นภาระหนี้สินเกี่ยวกับ อสังหาริมทรัพย์ ยานพาหนะ และการศึกษาเป็นหลัก โดยผลลัพธ์ดังกล่าวยังปรากฏกับพนักงานเอกชนในทำนองเดียวกันยกเว้นภาระหนี้สินที่ พบว่าภาระหนี้สินส่วนใหญ่เป็นภาระหนี้สินเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ ยานพาหนะ และอุปโภคบริโภค

สำหรับความรู้ทางการเงินของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า พนักงานภาครัฐมีระดับความรู้ทางการเงินในระดับมาก โดยองค์ความรู้หลัก คือ องค์ประกอบของกิจกรรมการเงิน และสมการการออม ขณะที่พนักงานเอกชนส่วนใหญ่มีระดับความรู้ทางการเงินในระดับมาก โดยองค์ความรู้หลัก คือ การวางแผนการเงินส่วนบุคคล กิจกรรมทางการเงิน งบการเงินส่วนบุคคล และสมการการออม

1.2 พฤติกรรมการออมเพื่อวัยเกษียณของพนักงานรัฐและพนักงานภาคเอกชน

ผลการศึกษา พบว่า พนักงานภาครัฐมีรูปแบบการออมเงินด้วยการฝากออมทรัพย์ กับธนาคารพาณิชย์เป็นหลัก รองลงมาคือ การสะสมทุนกับสหกรณ์ออมทรัพย์และหน่วยบริหารจัดการกองทุนรวม โดยมีสัดส่วนเงินลงทุนประมาณ ร้อยละ 1 ถึง 5 ของรายได้ต่อเดือน ภายใต้แผนรูปแบบการออมระยะยาว (ประมาณ 5 ปีขึ้นไป) โดยคาดว่าผลตอบแทนประมาณร้อยละ 1 ถึง 3 ของเงินลงทุน ขณะที่พนักงานเอกชนมีรูปแบบการวางแผนทางการเงินด้วยการฝากออมทรัพย์กับธนาคารพาณิชย์เป็นหลัก รองลงมาคือรูปแบบการออมในทองคำและเครื่องประดับ โดยมีรูปแบบการออมกับสหกรณ์ออมทรัพย์และหน่วยบริหารจัดการกองทุนรวม ซึ่งมีสัดส่วนเงินลงทุนประมาณร้อยละ 1 ถึง 5 ของรายได้ต่อเดือน แผนรูปแบบการออมในระยะยาว (ประมาณ 5 ปีขึ้นไป) โดยคาดหวังผลตอบแทนประมาณร้อยละ 1 ถึง 3 ของเงินลงทุน

พฤติกรรมด้านรายได้ ด้านเงินออม ภาระหนี้สิน พบว่า พนักงานภาครัฐส่วนใหญ่มีการวางแผนรายได้มาก โดยมีการวางแผนการจัดสรรรายได้้อย่างเหมาะสม รองลงมา คือ การเตรียมความพร้อมของรายได้หลังเกษียณ และการวางแผนให้สามารถสร้างรายได้หลังเกษียณ อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังมีการวางแผนการออมอยู่ในระดับมาก โดยมีเป้าหมายการออมเงินไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ของรายได้ และมีการวางแผนอย่างรอบคอบสำหรับแผนการเกษียณ ตลอดจนกลุ่มตัวอย่างมีการวางแผนภาระหนี้สินระดับมาก โดยที่ไม่สร้างภาระหนี้สินโดยไม่จำเป็น และมีการวางแผนต่อการสร้างหนี้ให้สอดคล้องกับความสามารถในการจ่ายชำระในส่วนพนักงานภาคเอกชน พบว่า มีข้อมูลการวางแผนทางการเงิน ด้านรายได้ ด้านเงินออม ภาระหนี้สิน เหมือนกับพนักงานภาครัฐ

1.3 ศึกษาแบบการออมที่เหมาะสมเพื่อวัยเกษียณของพนักงานภาครัฐและพนักงานภาคเอกชน

ผลการศึกษา พบว่า รูปแบบการออมที่เหมาะสมของพนักงานภาครัฐคือ รูปแบบการออมในสหกรณ์ออมทรัพย์ รองลงมาคือ การซื้อกรมธรรม์ประกันชีวิต การซื้อสกุลเงินดิจิทัล รูปแบบการออมในหุ้น การฝากประจำ รูปแบบการออมในทองคำและเครื่องประดับ เงินฝากกระแสรายวัน การซื้อสลากออมสิน/ธกส. การฝากออมทรัพย์ ตามลำดับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยผลลัพธ์การประมาณค่า มีอัตราการทำนายที่ถูกต้อง ร้อยละ 72.3 และความสามารถของตัวแปรอิสระที่บรรยายตัวแปรตามได้ถึงร้อยละ 44.60 ขณะที่พนักงานเอกชนมีรูปแบบการออมที่เหมาะสม คือ การออมในรูปแบบอื่น ๆ รองลงมาคือ การซื้อกรมธรรม์ประกันชีวิต การฝากกระแสรายวัน

รูปแบบการออมในทองคำและเครื่องประดับ รูปแบบการออมในกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ การซื้อสกุลเงินดิจิทัล รูปแบบการออมในอสังหาริมทรัพย์ การซื้อสลากออมสิน/รทส. รูปแบบการออมในหุ้น และรูปแบบการออมในสหกรณ์ออมทรัพย์ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยผลลัพธ์การประมาณค่ามีอัตราการทำนายถูกต้อง ร้อยละ 74.6 และความสามารถของตัวแปรอิสระที่บรรยายตัวแปรที่บรรยายตัวแปรตามได้ถึงร้อยละ 49.20

2. อภิปรายผล

จากผลการศึกษา รูปแบบการออมที่เหมาะสมเพื่อวัยเกษียณของพนักงานภาครัฐและพนักงานภาคเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ได้นำแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบการอภิปราย ดังนี้

เมื่อประเมินรูปแบบการออมที่เหมาะสมเพื่อวัยเกษียณ โดยอธิบายความสัมพันธ์ของตัวแปร พบว่า อายุมีความสัมพันธ์กับการออมในกลุ่มพนักงานภาครัฐเนื่องจาก พนักงานภาครัฐเมื่อมีอายุมากขึ้นตราเงินเดือนก็จะสูงขึ้นตามลำดับ ทำให้มีจำนวนเงินออมเพิ่มขึ้นซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการบริโภคตามช่วงอายุขัย (The Life Cycle Income Hypothesis) แต่ในขณะเดียวกันอายุไม่มีความสัมพันธ์หรือไม่มีผลกับการออมในกลุ่มพนักงานภาคเอกชน เพราะว่า จุดเริ่มต้นของเงินเดือนของพนักงานเอกชนหรืออัตราการเพิ่มขึ้นของเงินเดือนขึ้นอยู่กับผลงานของแต่ละบุคคลไม่ได้มีแนวโน้มไปในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เนษพร นาคสีเหลือง (2557) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการออมเพื่อเตรียมความพร้อมการเกษียณอายุของพนักงานธนาคารกรุงเทพ จำกัด มหาชนสำนักงานใหญ่ พบว่า อายุไม่มีอิทธิพลหรือส่งผลกับการออม ดังนั้น ทฤษฎีนี้อาจไม่เหมาะสมในการศึกษาด้านรายได้ และอายุในกลุ่มพนักงานภาคเอกชน

ในด้านการศึกษาซึ่งการศึกษาใช้เป็นตัวแปรควบคุม พบว่า ระดับการศึกษาไม่ส่งผลหรือมีอิทธิพลกับกลุ่มตัวอย่างทั้งพนักงานภาครัฐและพนักงานเอกชน เนื่องจากพื้นฐานของข้อมูลส่วนใหญ่ระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ทำให้ระดับการศึกษาไม่มีผลต่อการตัดสินใจในการออมหรือการเลือกรูปแบบการออม แต่อาจจะเป็นปัจจัยอื่น ๆ เช่น สังคม หรือระเบียบข้อบังคับในองค์กร

ในบริบทของรูปแบบการออมที่เหมาะสมของพนักงานภาครัฐและพนักงานภาคเอกชนเพื่อวัยเกษียณในครั้งนี้ ปรากฏความสอดคล้องของผลลัพธ์เชิงประจักษ์ในงานของ ชฎาพร คุณชื่น (2561) ที่ได้ศึกษาการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า รูปแบบการออมที่ของพนักงานภาครัฐส่วนใหญ่คือ การออมในสหกรณ์ออมทรัพย์และการซื้อกรมธรรม์ประกัน

ชีวิต นอกจากนี้ผลการศึกษายังปรากฏว่ากลุ่มพนักงานภาครัฐ บางส่วนมีการซื้อสกุลเงินดิจิทัลและการลงทุนในหุ้น หรือแม้แต่การออมในรูปแบบอื่น ๆ ที่ไม่ได้เป็นรูปแบบการออมหลัก อาทิ การออมในทองคำ การซื้อเครื่องประดับเพื่อเก็งกำไรในระยะสั้น และการซื้อสลากออมสิน/ธกส.

ขณะที่รูปแบบการออมที่เหมาะสมในพนักงานเอกชนนั้น มีความสอดคล้องกับการศึกษาของพรทิพย์ เกิดคำ (2553) ที่ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมการออมส่วนบุคคลของพนักงาน บริษัทแอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 370 คน ส่วนใหญ่เลือกการออมกับสถาบันการเงิน เป็นเงินฝากออมทรัพย์ รองลงมาคือการออมกับกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ และซื้อกรรมธรรม์ประกันชีวิต

3. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะด้านนโยบาย

ตลอดการวิจัยชี้ให้เห็นว่าภายใต้อัตราการปันส่วนเงินออมในแต่ละเดือน พนักงานภาครัฐควรออมในสหกรณ์ออมทรัพย์เป็นหลัก เพื่อให้อัตราผลตอบแทนนั้นคงที่และต่อเนื่องจากการลงทุน ทั้งนี้ควรซื้อกรรมธรรม์ประกันชีวิต เพื่อลดความเสี่ยงจากการใช้เงินไปใช้ยามฉุกเฉินอันมีสาเหตุมาจากสุขภาพ อีกทั้งยังเป็นการกระจายความเสี่ยงที่คงตัวและได้ผลลัพธ์ได้อย่างเป็นรูปธรรมตามสัญญาที่ได้ทำไว้ ในส่วนของพนักงานภาคเอกชนควรมีการออมในกองทุนรวมเป็นหลัก เพราะสามารถสร้างอัตราผลตอบแทนได้อย่างต่อเนื่องจากการลงทุน นอกจากนี้กองทุนรวมยังสามารถนำไปลดหย่อนภาษีได้ และควรซื้อกรรมธรรม์ประกันชีวิต เพื่อลดความเสี่ยงจากการใช้เงินไปใช้ยามฉุกเฉินอันมีสาเหตุมาจากสุขภาพด้วยเช่นกัน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งต่อไปควรมีการขยายขอบเขตการวิจัยให้กว้างขึ้นโดยศึกษาเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มที่มีรายได้ประจำและไม่มีรายได้ประจำเพื่อให้สามารถตอบมิติการศึกษาได้อย่างครบถ้วนในทุกกลุ่ม อันจะเป็นข้อมูลสำคัญแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการวางแผนรองรับและสนับสนุนการออมเพื่อวัยเกษียณ ในกลุ่มที่มีความไม่แน่นอนทางรายได้

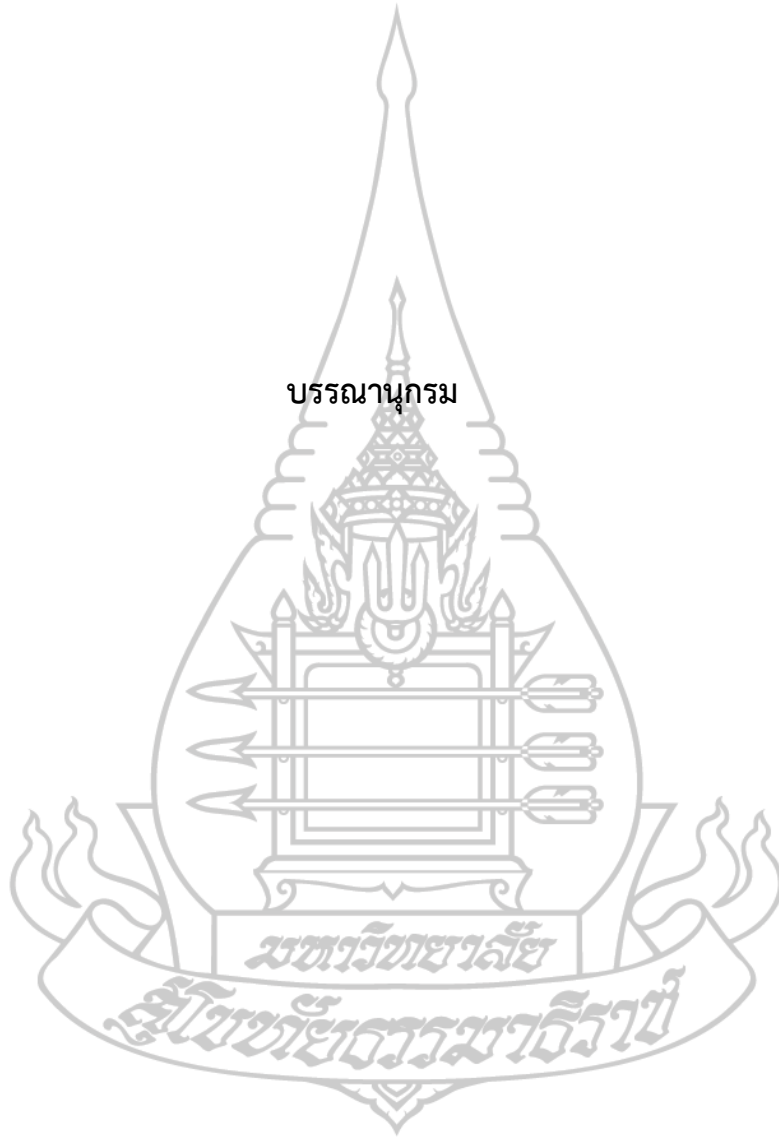
ในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านระดับการศึกษา ควรมีการกระจายกลุ่มตัวอย่างให้มากขึ้นเพื่อที่จะศึกษาว่าระดับการศึกษาส่งผลหรือมีอิทธิภกับการออมหรือการเลือกรูปแบบการออมหรือไม่

สำหรับข้อจำกัดทางด้านเทคนิค คือ แบบจำลองการรอดชีพที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ใช้ขนาดของโอกาสเพื่อสะท้อนถึงรูปแบบการออมที่เหมาะสมเท่านั้นแต่ยังขาดการระบุถึงจำนวน

การออกแบบที่เหมาะสมในแต่ละรูปแบบ ดังนั้น ควรนำแบบจำลองปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในการบ่งชี้ถึงขนาดการออกแบบที่เหมาะสมในแต่ละรูปแบบภายใต้ข้อจำกัดทางด้านรายได้ เพื่อช่วยให้นักออกแบบมีความรู้ไปใช้ในทางปฏิบัติเป็นไปได้อย่างดียิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนกกาญจน์ สังขนนท์. (2563). พฤติกรรมการออมเพื่อการเกษียณ: กรณีศึกษากลุ่มตัวอย่างพนักงานธนาคารพาณิชย์ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. *วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี*, 13(3), 479.
- กนกลักษณ์ วิลเลียม (2565). พฤติกรรมการออมและการส่งเสริมการออมของพนักงานฝ่ายสนับสนุนและฝ่ายวิชาการมหาวิทยาลัยนวมินทราชิราช. *วิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*, 1 (2), 58 – 72.
- กิตติพัฒน์ แสนทวีสุข. (2556). เงินทองต้องใส่ใจ. กรุงเทพฯ: ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.
- กฤษฎี ยิวคิม. (2555). ทักษะคติและพฤติกรรมการออมของบุคลากรมหาวิทยาลัยรามคำแหง. (วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพมหานคร.
- จุฑาธิบดิ์ ฤกษ์สันทัต. (2555). *เปรียบเทียบพฤติกรรมการออมของพนักงานบริษัทเอกชนและข้าราชการในเขตกรุงเทพมหานคร* (รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ปทุมธานี.
- จิรัตน์ สังข์แก้ว. (2544). *การลงทุน*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ชฎาพร คุณชื่น. (2561). *การวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร* (รายงานวิชาการค้นคว้าอิสระ ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพมหานคร
- ดารารณณ์ โคลิวิวัฒน์. (2558). *การศึกษาพฤติกรรมและรูปแบบการออมของข้าราชการกองทัพอากาศ*. (รายงานวิชาการค้นคว้าอิสระ ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพมหานคร
- ทรายทอง เลิศเปียง. (2557). พฤติกรรมการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล ของนักศึกษาสาขาการบัญชีคณะบริหารธุรกิจโรงเรียนลำปางพาณิชยการและเทคโนโลยี. *วารสารวิชาการเครือข่ายบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ*, 4(6), 15-26.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2559). ฝ่ายส่งเสริมความรู้ทางการเงิน. กรุงเทพมหานคร: *รายงานผลการสำรวจทักษะทางการเงินของประเทศไทย ปี2559*.
- ธิดารัตน์ อติชาตนันท์ . (2554). *การวางแผนการเงินเพื่อเตรียมการเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค* (วิทยานิพนธ์ ปริญญาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพมหานคร.

- ธีรพัฒน์ มีอำพล. (2557). *ความรู้ทางการเงินและพฤติกรรมการออมที่ส่งผลต่อการวางแผนการเงินเพื่อการเกษียณอายุกรณีศึกษากลุ่มคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร* (รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- นพแสน พรหมอินทร์ . (2554). *พฤติกรรมการออมและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออมเพื่อ การดำรงชีพยามชราภาพของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อ การเกษตรและสหกรณ์การเกษตรจังหวัดพระนครศรีอยุธยา* (วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- เนษพร นาคศรี. (2557). *ปัจจัยที่มีผลต่อการออมเพื่อเตรียมความพร้อมการเกษียณอายุของพนักงานธนาคารกรุงเทพ จำกัด มหาชนสำนักงานใหญ่* (รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ปทุมธานี
- บุญเลิศ จิตรมณีโรจน์ และ วีระชาติ กิเลนทอง. (2557). การเตรียมความพร้อมสำหรับการวางแผนทางการเงินเพื่อวัยเกษียณของกลุ่มแรงงานในระบบ. *สถาบันวิจัยเพื่อตลาดทุน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*. สืบค้นค้นจาก https://www.set.or.th/setresearch/files/microstructure/forum_20140929_1.pdf
- ปิยกานต์ อาจารย์วุฒิ. (2554). *การให้ความหมาย รูปแบบและกระบวนการออมของเจ้าหน้าที่กรมศุลกากร* (วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพมหานคร.
- ปิยพร อามสุทธิ์. (2558). การตัดสินใจออมเงินผ่านการลงทุนกองทุนรวมหุ้นระยะยาวของพนักงานเงินเดือนประจำในกรุงเทพมหานคร. *วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาได้รับการประเมินคุณภาพวารสารวิชาการอยู่ในฐานข้อมูล TCI กลุ่ม 1*, 78-87.
- พรทิพย์ เกิดขำ และศิริภัสสร โรจนสัญชัยกุล. (2553). *พฤติกรรมการออมส่วนบุคคลของพนักงานบริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน)*. (รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัย ศิลปากร, กรุงเทพมหานคร.
- พรพิมล จรุงวิศาลกุล, ประมินทร์ โฆษิตกุล. (2563). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงคุณภาพที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการออมเพื่อการเกษียณอายุผ่านกองทุนสำรองเลี้ยงชีพกรณีศึกษา: พนักงานบริษัทซีเอสโก้จำกัด. *วารสารวิชาการสถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณ, 6(2)*, 242-253.
- พอพันธ์ อูยานนท์. (2561). *ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ขั้นสูง*. (พิมพ์ครั้งที่ 4) นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

- ภิรมยา ชัยศิลป์. (2562). การวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของพนักงานระดับปฏิบัติการบริษัทในพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดเชียงราย. (รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพมหานคร.
- รัฐวิษณุ ใจสวัสดิ์. (2560). การประมวลสาระชุดวิชาการวิเคราะห์เชิงปริมาณและการวิจัยสำหรับนักเศรษฐศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 1) นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- รุ่งนภา ศรีธัญญาโชติ. (2550). พฤติกรรมการออมเพื่อใช้จ่ายอนาคตของประชาชนกรณีศึกษาผู้บริหารศูนย์การขยายบริษัทประกันชีวิตจำกัด. (รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- เรขา ธนนาทนะชน. 2551. รูปแบบการบริโภคและการออมของข้าราชการครูในเขตอำเภอเมืองจังหวัดลำพูน. (รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่
- ศุภวรรณ มณีพันธุ์วงศ์ (2552). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจออมของพนักงานธนาคารในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม. (รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาโทบริหารธุรกิจ) มหาวิทยาลัย ศิลปากร, กรุงเทพมหานคร.
- ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. (2564). สังคม สูงอายุ...แบบสมบูรณ์ คนไทยพร้อมแล้วหรือยัง?. สืบค้นจาก <https://www.kasikomresearch.com/th/analysis/k-social-media/Pages/Aging-society-FB-30-04-21.aspx>
- สนทยา เขมวิรัตน์และ ดวงใจ เขมวิรัตน์. (2556). ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการการเงินส่วนบุคคลของ บุคลากรกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ในเขตกรุงเทพมหานคร. (รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร, กรุงเทพฯ
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2564). สัมภาษณ์การทำงานของผู้อยู่สูงอายุในประเทศไทย พ.ศ.2563. สืบค้นจาก <http://www.nso.go.th/sites/2014/Pages/สัมภาษณ์ด้านสังคม/แรงงาน/การทำงานของผู้อยู่สูงอายุในประเทศไทย.aspx>
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2564). สัมภาษณ์การทำงานของผู้อยู่สูงอายุในประเทศไทย พ.ศ.2563. สืบค้นจาก <http://www.nso.go.th/sites/2014/Pages/สัมภาษณ์ด้านสังคม/แรงงาน/การทำงานของผู้อยู่สูงอายุในประเทศไทย.aspx>
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2565). การสำรวจการติดตามระดับความรู้ และการเข้าถึงบริการทางการเงินของครัวเรือน พ.ศ. 2565. สืบค้นจาก [รายได้รายจ่ายครัวเรือน/การออมภาคครัวเรือนของไทย.aspx](http://www.nso.go.th/sites/2014/Pages/สัมภาษณ์ด้านสังคม/แรงงาน/การทำงานของผู้อยู่สูงอายุในประเทศไทย.aspx)

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2565). *การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2565*. สืบค้นจากรายได้รายจ่ายครัวเรือน/ภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน.aspx

สุรรัตน์ อักษรกาญจน์ (2562) การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบแวดงวรรณกรรมร่วมกับการใช้คำถามระดับสูงเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา. *วารสารราชพฤกษ์*, 19(3), 52-62

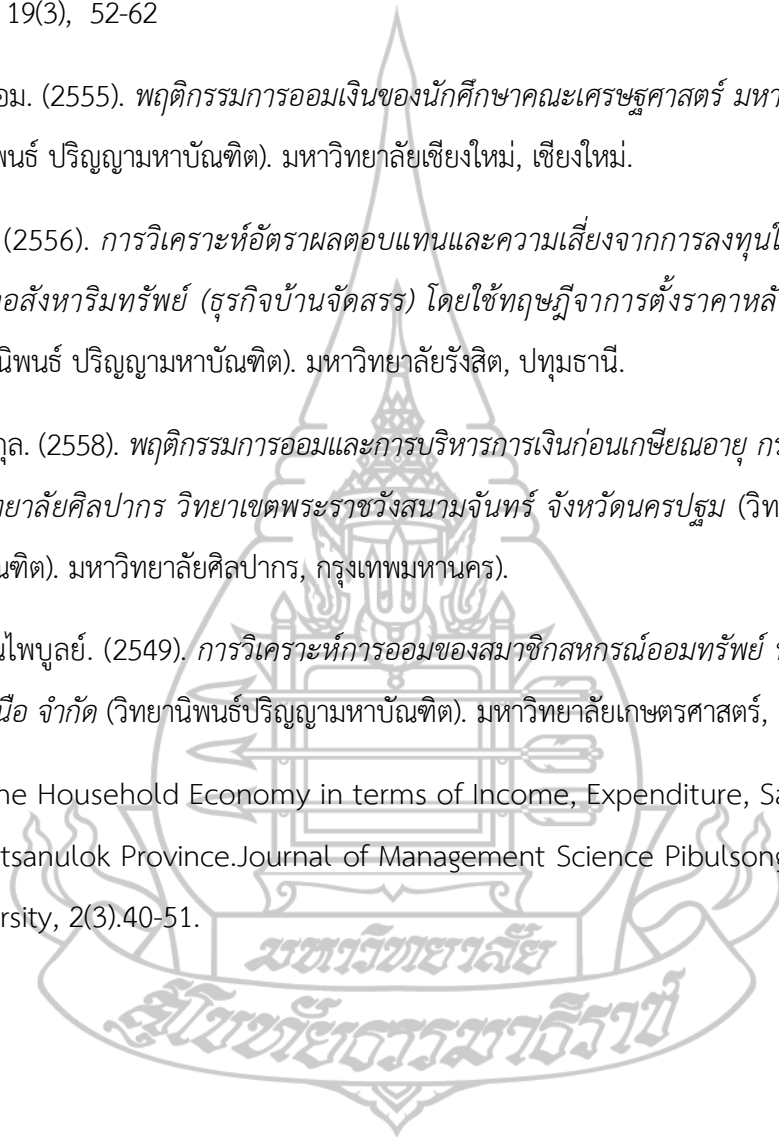
สิรินดา กลิ่นจันทร์หอม. (2555). *พฤติกรรมทางการเงินของนักศึกษาคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่* (สารนิพนธ์ ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.

เสาวรส วิงสันเทียะ. (2556). *การวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนและความเสี่ยงจากการลงทุนในหลักทรัพย์กลุ่มพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ (ธุรกิจบ้านจัดสรร) โดยใช้ทฤษฎีการตั้งราคาหลักทรัพย์ (CAPM)* (วิทยานิพนธ์ ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยรังสิต, ปทุมธานี.

อนงนาฏ ศุภกิจฉนิชกุล. (2558). *พฤติกรรมออมและการบริหารการเงินก่อนเกษียณอายุ กรณีศึกษา บุคลากรมหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพมหานคร).

อัมพรพรรณ เสริมสินไพบูลย์. (2549). *การวิเคราะห์การออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ พระจอมเกล้าพระนครเหนือ จำกัด* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพมหานคร

Johnjun. (2021). The Household Economy in terms of Income, Expenditure, Saving and Debt at Phitsanulok Province. *Journal of Management Science Pibulsongkram Rajabhat University*, 2(3).40-51.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัย

สุโขทัยธรรมราชา

ภาคผนวก ก

ความรู้ความเข้าใจที่มีต่อรูปแบบการออมส่วนบุคคล

ระดับความรู้ด้านการออมจากร้อยละของผู้ที่ตอบถูก จำแนกตามพนักงานภาครัฐและพนักงาน
เอกชน

ระดับความรู้เรื่องการวางแผนทาง การเงิน	คำตอบ ที่ ถูกต้อง	พนักงานภาครัฐ		แปล ผล	พนักงานเอกชน		แปล ผล
		จำนวน	ร้อยละ		จำนวน	ร้อยละ	
1. การวางแผนการเงินส่วนบุคคล คือ การจัดการการเงินด้านต่าง ๆ เช่น การวางแผนการบริโภคและอุปโภค การวางแผนประกันภัย การวางแผนภาษี การวางแผนรูปแบบการออม การวางแผนเพื่อวัยเกษียณและการวางแผนมรดก	ถูก	159	70.4	มาก	177	80.8	มากที่สุด
2. กิจกรรมทางการเงิน ประกอบด้วย รู้จักหาเงิน รู้จักออมเงิน รู้จักใช้เงิน รู้จักรูปแบบการออมและการบริหารด้านหนี้สิน	ถูก	181	80.1	มากที่สุด	194	88.6	มากที่สุด
3. วิธีการวัดฐานะทางการเงินที่ดีที่สุด คือการวัดส่วนต่าง ระหว่างสินทรัพย์และหนี้สิน	ถูก	165	73.0	มาก	175	79.9	มาก
4. งบการเงินส่วนบุคคลเป็นเครื่องมือที่ใช้สำหรับจัดทำ แผนการเงินส่วนบุคคล	ถูก	163	72.1	มาก	176	80.4	มากที่สุด
5. เงินจำนวนเดียวกันในปัจจุบันย่อมมีมูลค่ามากกว่าเงินจำนวนเดียวกันในอนาคต	ถูก	103	45.6	ปานกลาง	130	59.4	ปานกลาง
6. สมการการออมเงิน คือ รายได้ - รายจ่าย = เงินออม	ผิด	193	85.4	มากที่สุด	190	86.8	มากที่สุด
7. ผักเงิน 10,000 บาท ไว้ 5 ปีได้ ดอกเบี้ย 3% ต่อปี (ดอกเบี้ยทบต้น) เมื่อสิ้นปีที่ 5 จะมีเงินออม ประมาณ 11,500 บาท	ผิด	53	23.5	น้อย	60	27.4	น้อย

ระดับความรู้ด้านการออมจากร้อยละของผู้ที่ตอบถูก จำแนกตามพนักงานภาครัฐและพนักงาน
ภาคเอกชน (ต่อ)

ระดับความรู้เรื่องการวางแผนทาง การเงิน	คำตอบ ที่ ถูกต้อง	พนักงานภาครัฐ		แปล ผล	พนักงานเอกชน		แปล ผล
		ผู้ตอบถูก			ผู้ตอบถูก		
		จำนวน	ร้อยละ		จำนวน	ร้อยละ	
8. ควรมีเงินสำรองเผื่อฉุกเฉิน ประมาณ 3 - 6 เท่าของ รายได้	ผิด	36	15.9	น้อย ที่สุด	35	16.0	น้อย ที่สุด
9. ค่าใช้จ่ายหลังเกษียณอายุของ คนเราจะประมาณ 70% ของ	ถูก	154	68.1	มาก	144	65.8	มาก
10. ข้อควรคำนึงก่อนการวางแผน เกษียณ มี 4 ข้อคืออัตราเงินเพื่อ	ถูก	160	70.8	มาก	157	71.7	มาก
11. ความผูกพันในหนี้สินที่ผู้ตายต้อง ชำระหรือรับผิดชอบตามสัญญาถือเป็น	ถูก	125	55.3	ปาน กลาง	155	70.8	มาก
12. รูปแบบการออมในหุ้นสามัญให้ ผลตอบแทนสูงสุดเพราะมีความ	ถูก	92	40.7	ปาน กลาง	110	50.2	ปาน กลาง
13. รูปแบบการออมในกองทุนรวม หุ้นระยะยาว (LTF) สามารถนำมา	ผิด	28	12.4	น้อย ที่สุด	5	2.3	น้อย ที่สุด
14. การทำประกันภัยเพื่อเป็นการ บรรเทา หรือชดเชยความ สูญเสียใน	ถูก	150	66.4	มาก	166	75.8	มาก
15. การทำประกันชีวิตสามารถนำ เงินค่าเบี้ยประกันมาลดหย่อนภาษีได้	ถูก	160	70.8	มาก	172	78.5	มาก
ระดับความรู้ทางการเงิน			62.8	มาก		68.7	มาก

ภาคผนวก ข

แบบสอบถาม

มหาวิทยาลัย

สกลนคร

แบบถาม

เรื่อง รูปแบบการออมที่เหมาะสมเพื่อวัยเกษียณ ของพนักงานภาครัฐและพนักงานภาคเอกชนในเขต
กรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง

แบบสอบถามชุดนี้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาพฤติกรรมรูปแบบการออมเพื่อวัยเกษียณ และศึกษารูปแบบการออมที่เหมาะสมเพื่อวัยเกษียณ ของพนักงานภาครัฐและพนักงานภาคเอกชนในเขต กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในรายวิชาการศึกษาเฉพาะบุคคลของนักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยคำถามทั้งหมด 5 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลระดับรายได้และรายจ่าย

ตอนที่ 3 รูปแบบการออม และพฤติกรรมรูปแบบการออมทางการเงิน

ตอนที่ 4 รูปแบบการออม ด้านรายได้ ด้านเงินออม ภาระหนี้สิน

ตอนที่ 5 ระดับความรู้เรื่องรูปแบบการออม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดตอบหรือกาเครื่องหมาย ลงใน ที่ตรงกับข้อมูลของท่านมากที่สุด

1. เพศ 1.ชาย 2.หญิง

2. อายุ _____ ปี

3. สถานภาพการสมรส 1.โสด 2.สมรส 3.หย่าร้าง 4.หม้าย

4. ระดับการศึกษา 1. ประถมศึกษา 2. มัธยมศึกษาตอนต้น 3. มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.

4. อนุปริญญา/ปวส./ปวท 5.ปริญญาตรี 6. สูงกว่าปริญญาตรี

5. อาชีพ

พนักงานภาครัฐ

1.ราชการ

2.รัฐวิสาหกิจ

พนักงานเอกชน

1.ภาคธุรกิจ

2.ภาคการค้า

3. ภาคอุตสาหกรรม

อื่น ๆ ระบุ.....

6. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน _____ คน

7. จำนวนผู้มีรายได้ในครัวเรือน _____ คน

8. ประสบการณ์ในการทำงาน _____ ปี

ตอนที่ 2 ข้อมูลระดับรายได้และรายจ่าย

คำชี้แจง โปรดตอบหรือกาเครื่องหมาย ลงใน ที่ตรงกับข้อมูลของท่านมากที่สุด

9. รายได้พิเศษ 1.มี 2.ไม่มี (ข้ามไปข้อ 11)

10. รายได้พิเศษเดือนของท่าน

1. ไม่เกิน 10,000 บาท

2. 10,001 – 30,000 บาท

3. 30,001 – 50,000 บาท

4. 50,001 – 70,000 บาท

5. มากกว่า 70,000 บาท

11.รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของท่าน (รวมเงินเดือน เบี้ยเลี้ยง ค่าตำแหน่ง และรายได้พิเศษอื่น ๆ)

1. ไม่เกิน 10,000 บาท 2. 10,001 – 30,000 บาท
3. 30,001 – 50,000 บาท 4. 50,001 – 70,000 บาท
- 5.มากกว่า 70,000 บาท

12.รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว (โดยประมาณ)

1. ไม่เกิน 10,000 บาท 2. 10,001 – 30,000 บาท
3. 30,001 – 50,000 บาท 4. 50,001 – 70,000 บาท
- 5.มากกว่า 70,000 บาท

13.รายจ่ายรวมเฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว (โดยประมาณ)

1. ไม่เกิน 10,000 บาท 2. 10,001 – 30,000 บาท
3. 30,001 – 50,000 บาท 4. 50,001 – 70,000 บาท
- 5.มากกว่า 70,000 บาท

14.ภาระหนี้สิน มี ไม่มี (ข้ามไปตอบข้อที่ 17 ในตอนที่ 3)

16.ภาระหนี้สินเกี่ยวข้องกับ (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1.บ้าน/คอนโด/ที่ดิน 2.อุปโภค/บริโภค
- 3.เครื่องใช้ไฟฟ้า 4.ยานพาหนะ
- 5.การประกอบธุรกิจ 6.การศึกษา
- 7.อื่นๆ ระบุ.....

ตอนที่ 3 รูปแบบการออม และพฤติกรรมการออมทางการเงิน

คำชี้แจง โปรดตอบหรือกาเครื่องหมาย ✓ ลงใน ที่ท่านต้องการเลือก

17. ปัจจุบันท่านมีรูปแบบการวางแผนการเงิน โดยรูปแบบใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1.เงินฝากออมทรัพย์ 2.กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ
- 3.เงินฝากประจำ 4.พันธบัตรรัฐบาล

- 5.เงินฝากกระแสรายวัน
- 6.ตัวเงิน
- 7.สหกรณ์ออมทรัพย์
- 8.หุ้น
- 9.ฉลากออมสิน/ชกส.
- 10.หน่วยลงทุน
- 11.กรมธรรม์ประกันชีวิต
- 12.เงินดิจิทัล
- 13.ซื้อทองคำ/เครื่องประดับ
- 14.ซื้อบ้าน ที่ดิน รถยนต์
- 15.แชร์
- 16.อื่น ๆ ระบุ.....

18. การเลือกการวางแผนทางการเงินกับสถาบันการเงินของท่าน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1.ธนาคารพาณิชย์
- 2.บริษัทประกันชีวิต/ประกันภัย
- 3.ธนาคารรัฐ
- 4.บริษัททุนหลักทรัพย์/บริษัทเงินทุน
- 5.สหกรณ์ออมทรัพย์
- 6.บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์จัดการกองทุนรวม
- 7.อื่น ๆ ระบุ.....

19. ท่านมีการจัดสรรส่วนเงินออมต่อรายได้ในแต่ละเดือนอย่างไร

- 1.เก็บออมไว้ประมาณ 1-10% ของรายได้
- 2.เก็บออมไว้ประมาณ 11-20% ของรายได้
- 3.เก็บออมไว้ประมาณ 21-30% ของรายได้
- 4.เก็บออมมากกว่า 30% ของรายได้

20. ระยะเวลาที่ท่านเลือกรูปแบบการวางแผนการเงิน

- 1.ระยะสั้นไม่เกิน 1 ปี
- 2.ระยะปานกลาง (1-5 ปี)
- 3.ระยะยาว 5 ปีขึ้นไป

21. อัตราผลตอบแทนที่ท่านต้องการเป็นร้อยละเท่าไรต่อปี

- 1. ร้อยละ 1-3
- 2. ร้อยละ 4-6
- 3. ร้อยละ 7-9
- 4. ร้อยละ 10-12
- 5. ร้อยละ 13-15
- 6. มากกว่าร้อยละ 16 ขึ้นไป

ตอนที่ 4 การวางแผนทางการเงิน ด้านรายได้ ด้านเงินออม ภาระหนี้สิน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับพฤติกรรมทางการเงินของคุณว่ามีการปฏิบัติบ่อยครั้งในระดับใด (5 = มากที่สุด 4 = มาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย 1 = น้อยที่สุด)

รายละเอียด	ระดับความถี่				
	5	4	3	2	1
ด้านรายได้					
1.มีการวางแผนในการจัดสรรรายได้ อย่างเหมาะสมสำหรับการใช้จ่ายประจำ					
2.มีการวางแผนในการหารายได้ให้เพียงพอต่อรายจ่ายที่มีและเหลือเพียงพอ ต่อการเก็บออมเงิน					

รายละเอียด	ระดับความถี่				
	5	4	3	2	1
3.มีการหารายได้อื่น ๆ นอกเหนือจากรายได้ประจำจากการ ทำงานเพื่อไว้เป็นเงินออม					
4.มีการเตรียมความพร้อมในการวางแผนรายได้หลังเกษียณ					
5.มีการวางแผนให้สามารถสร้าง รายได้หลังเกษียณจากงานอื่น ๆ					
ด้านเงินออม					
1.มีการออมเงินจากรายได้เป็น ประจำ ทุกเดือนอย่างสม่ำเสมอ					
2. มีการวางแผนในการออมเงินอย่าง รอบคอบและเหมาะสม					
3.มีการออมเงินในหลากหลาย ช่องทางที่เหมาะสมกับการยอมรับความเสี่ยงและผลตอบแทนของท่าน					
4. มีการวางแผนในการออมเงินและ เพิ่มจำนวนเงินออมให้มากขึ้นตามความสามารถในการหารายได้ของท่าน					
5. มีการตั้งเป้าหมายในการออมเงิน ไม่น้อยกว่าร้อยละ ของรายได้ประจำของท่าน					
ด้านภาระหนี้สิน					
1.มีการวางแผนในการสร้างภาระ หนี้สินอย่างสอดคล้องกับ ความสามารถ ในการชำระหนี้ของท่าน					
2.มีความระมัดระวังในการที่จะไม่สร้างภาระหนี้สินที่เกินความจำเป็น					
3.มีการทำประกัน เพื่อป้องกันความ เสี่ยงที่เพียงพอสำหรับวงเงินหนี้สินที่มี					
4.กั๊ยืมเงินเพื่อลงทุนในสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้ เช่น บ้าน คอนโด อาคาร พาณิชย์ เป็นต้น เพื่อให้มีรายได้จากการเช่า					

ตอนที่ 5 ระดับความรู้เรื่องด้านการออม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความเข้าใจของท่านว่าข้อความต่อไปนี้ใช่หรือไม่ใช่หากไม่ทราบให้ ✓ ในช่องไม่ทราบ

คำถาม	ใช่	ไม่ใช่	ไม่ทราบ
1. การวางแผนการเงินส่วนบุคคลครอบคลุมถึงการจัดการการเงินด้านต่าง ๆ ดังนี้ การวางแผนการบริโภคและอุปโภค ที่มีประสิทธิภาพ การวางแผนประกันภัยการวางแผนภาษี การวางแผนการลงทุน การวางแผนเพื่อวัยเกษียณและการวางแผนมรดก			
2. กิจกรรมทางการเงิน ประกอบด้วย รู้จักหาเงิน รู้จักออมเงิน รู้จักใช้เงิน รู้จักการลงทุนและการบริหารด้านหนี้สิน			
3. วิธีการวัดฐานะทางการเงินที่ดีที่สุด คือการวัดส่วนต่าง ระหว่างสินทรัพย์และหนี้สิน			
4. งบการเงินส่วนบุคคลเป็นเครื่องมือที่ใช้สำหรับจัดทำ แผนการเงินส่วนบุคคล			
5. หากคุณมีเงินจำนวนเดียวกันในปัจจุบันยอมมีมูลค่ามากกว่าเงินจำนวนเดียวกันในอนาคต			
6. สมการการออมเงิน คือ รายได้ - รายจ่าย = เงินออม			
7. สมมุติว่าคุณฝากเงิน 10,000 บาท ไว้ 5 ปี ได้ดอกเบี้ย 3% ต่อปี (ดอกเบี้ยทบต้น) เมื่อสิ้นปีที่ 5 คุณจะมีเงินออม ประมาณ 11,500 บาท			
8. คุณควรมีเงินสำรองเผื่อฉุกเฉินประมาณ 3 - 6 เท่าของ รายได้ปัจจุบัน			
9. ค่าใช้จ่ายหลังเกษียณอายุของคนเราจะประมาณ 70% ของ รายจ่ายก่อนการเกษียณ			
10. ข้อควรคำนึงก่อนการวางแผนเกษียณ มี 4 ข้อคือ อัตราเงิน เพื่อระยะเวลาตั้งแต่เกิดจนเสียชีวิต วิถีชีวิตและปัญหา สุขภาพ			
11. ความผูกพันในหนี้สินที่ผู้ตายต้องชำระหรือรับผิดชอบตามสัญญาถือเป็นทรัพย์สินมรดก			
12. การลงทุนในหุ้นสามัญให้ผลตอบแทนสูงสุดเพราะมีความ เสี่ยงสูงสุด			

คำถาม	ใช่	ไม่ใช่	ไม่ทราบ
13. การลงทุนในกองทุนรวมหุ้นระยะยาว (LTF) สามารถนำมาลดหย่อนภาษี ได้จริงไม่เกิน 15% ของเงินรายได้สูงสุดไม่เกิน 300,000 บาท			
14. การทำประกันภัยเพื่อเป็นการบรรเทา หรือชดเชยความสูญเสียในรูปของเงินทดแทนที่จ่ายให้โดยบริษัทประกันภัย			
15. การทำประกันชีวิตสามารถนำเงินค่าเบี้ยประกันมาลดหย่อนภาษีได้ตามจริง สูงสุดไม่ เกิน 100,000 บาท			

****ขอบคุณท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม****

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวรุ่งนภา ทวีชัย
วัน เดือน ปี เกิด	16 ธันวาคม 2534
สถานที่เกิด	โรงพยาบาลหัวตะพาน อำเภอหัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ
ประวัติการศึกษา	สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนหัวตะพานวิทยาคม ปี การศึกษา 2552 สำเร็จการศึกษาวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ปีการศึกษา 2556
สถานที่ทำงาน	สำนักงานสถิติแห่งชาติ
ตำแหน่ง	นักวิชาการสถิติปฏิบัติการ

